

Programmabegroting 2021

Meerjarenraming 2022-2024

**gemeente
vaals**

Inhoudsopgave

Aanbieding begroting 2021	5
Deel 1 Publieksbegroting	7
Deel 2 Beleidsbegroting	15
Programma Mens & Voorzieningen	23
Programma Wonen & Verkeer	27
Programma Werk & Economie	33
Programma Bestuur & Dienstverlening	37
Deel 3 Financiële begroting	41
Integrale financiële begroting	45
Programma Mens & Voorzieningen	55
Programma Wonen & Verkeer	57
Programma Werk & Economie	61
Programma Bestuur & Dienstverlening	63
Paragraaf Bedrijfsvoering	67
Paragraaf Weerstandsvermogen & Risicobeheersing	73
Paragraaf Lokale Heffingen	81
Paragraaf Financiering	89
Paragraaf Verbonden partijen	93
Paragraaf Grondbeleid	105
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	107
Deel 4 Bijlages (ongenummerd)	111
Reserves en voorzieningen 2021 – 2024	
Investeringsprogramma 2021 – 2024	
Recapitulatie begrotingsevenwicht 2021 – 2024	
Taakveldenbegroting	
Verplichte beleidsindicatoren BBV	
Geprognostiseerde balans 2021	
EMU-saldo	
Raadsbesluit	

Aanbieding begroting 2021

Geachte voorzitter en leden van de Raad,

2021: Het jaar van de rauwe werkelijkheid

Gemeentelijk Nederland, en daarmee ook de gemeente Vaals, staat voor keiharde keuzes. Keuzes welke ingegeven worden door een Rijksbeleid dat de afgelopen jaren, bovenal sinds de kredietcrisis van 2008, gericht was op het dichten van de gaten in de Rijksbegroting. Het kabinet Rutte II heeft op enig moment zelfs de “opschalingskorting” ingevoerd (fusie van gemeenten zou tot lagere apparaatskosten leiden), waarbij het Rijk meteen een forse korting op het gemeentefonds als eerste winst inboekte, teneinde gemeenten tot opschaling/fusie te dwingen. Die korting is uiteindelijk ook ingevoerd, doch voor komend jaar gelukkig even van de baan. De consequentie van dit soort beleid, de decentralisatiekorting is een ander voorbeeld, is dat we in onze kleine gemeente, steeds méér taken met minder geld moeten uitvoeren.

Maar het past ook de hand in eigen boezem te steken. De gemeente Vaals had de afgelopen jaren een torenhoog ambitieniveau, waarbij de verwachtingen, afgezet tegen de beperkte omvang van onze ambtelijke organisatie in combinatie met het lage inwoneraantal met dienovereenkomstige bescheiden financiële compensatie vanuit het gemeentefonds, wellicht te hoog gegrepen waren. Een substantieel deel van onze reserves zijn ook voor autonome, de gemeentelijke huishouding betreffende, raadsbesluiten ingezet, waarbij we weliswaar steeds naar het beste voor onze inwoners streefden, echter vaak ook juist voor de “goudomrande” oplossing gingen. Ter illustratie van dit soort beleid verwijzen wij naar ons subsidiebeleid, ons armoedebeleid of ook ons accommodatiebeleid. Daarnaast hebben we helaas ook, door de accountant dwingend geadviseerd, € 3.000.000 moeten afboeken op de grondexploitatie van het Von Clermontpark, dat vanuit het verre verleden nog steeds een blok aan ons been is.

Door het voorgaande hebben we de afgelopen tien jaar keer op keer onze gemeentelijke “oorlogskas”, de algemene reserve, moeten aanspreken met als resultante dat de bodem van de schatkist in zicht is en dat deze acuut dient te worden aangevuld.

Hoe moet het verder met de gemeente Vaals nu het Rijk maar door blijft gaan met het over de schutting gooien van almaar nieuwe taken, zonder dat daar structurele financiële compensatie tegenover staat? Hoe moet het verder nu zelfs onze eigen toezichthouder, de provincie Limburg, het kabinet aanschrijft met de mededeling dat de financiële situatie voor de 31 Limburgse gemeenten niet langer houdbaar is? En hoe moet het verder in een tijdsgewricht waarin de VNG recentelijk het Rijk met staking dreigt, als er geen extra structurele voeding naar het gemeentefonds gaat?

Het moge inmiddels voor iedereen duidelijk zijn dat het Rijk de gemeenten slechts als uitvoeringsloket ziet. Zo zal uw raad in 2021 onder andere het volgende voor haar kiezen krijgen: vaststelling van de “transitievisie warmte”, uitvoering geven aan de opbrengsten van de “RES tafels”, de “kadernotitie klimaatadaptatie” oppakken, de infrastructurele oplossingen uit het verkeerspanel uitvoeren en de Omgevingswet in de steigers zetten. Om dit alles en nog veel meer mogelijk te maken, is onze financiële huishouding de afgelopen maanden met een stofkam uitgeplozen. De resultante van dit monnikenwerk, dat in nauwe samenwerking via sessies met uw raad tot stand kwam, treft u hierbij als concept-begroting aan. De conclusie is even hard als helder: zonder beleidsmatige verlaging van de uitgaven heeft de gemeente Vaals verder géén bestaansrecht!

Op tal van punten heeft ons college pijnlijke keuzes gemaakt; keuzes die, daar zijn we ons terdege van bewust, inwoners in het hart raken. Desondanks is het college ervan overtuigd dat we deze keuzes samen moeten maken om op de middellange termijn (5 à 10 jaar) de uitdagingen waarvoor wij als gemeente staan, met succes te kunnen aangaan. We hebben de strategie via “Vaals Verbind(t)” uitgezet, we vormen samen met u een

krachtig bestuur en onze financiële uitdagingen zijn met harde keuzes beteugelt. Wat extra aandacht vereist, is de kwaliteit (opleiding/aantrekkingskracht/formatieve bezetting) van onze ambtelijke organisatie, het samenspel met onze regionale partners (in het bijzonder in lijn50 verband) op complexe strategische dossiers en de flexibiliteit van onze lokale gemeenschap. Indien we dit de komende jaren goed krijgen weggezet, staat niets in de weg aan het zo excellent mogelijk zelfstandig invulling geven aan de uitvoerende taken waar we voor staan.

Zoals u kunt zien is deze begroting qua opzet en indeling geheel anders dan voorgaande jaren. Het college verwacht dat deze 'begroting nieuwe stijl' bijdraagt aan een verbetering van de leesbaarheid, aantrekkelijkheid en toegankelijkheid voor alle belanghebbenden: uw raad, ondernemers, stichtingen en verenigingen maar zeker voor onze burgers.

Deze begroting bestaat uit drie delen:

1. In deel 1 wordt een kort en bondige samenvatting gegeven van de beleidsbegroting (deel 2) en de financiële begroting (deel 3). Dit wordt de publieksversie genoemd.
2. Deel 2 betreft de beleidsbegroting waarin per programma de beleidsvoornemens en speerpunten zijn benoemd
3. Deel 3 betreft de financiële begroting en bevat alle bij wet vastgelegde normen.

Het College wenst u veel leesplezier en ziet er naar uit om samen met u de volgende stap te zetten in de toekomst van Vaals!

mr. J.P. Kompier
wethouder Werk & Economie/Financiën

Deel 1

Publieksbegroting

Begroting 2021

Inkomsten - Waar komt het geld vandaan?

Hoeveel betaal ik in 2021?

	2021	2020
OZB-belasting:	€ 273,-	€ 241,-
Rioolheffing:	€ 177,-	€ 216,-
Afvalstoffenheffing:	€ 360,-	€ 316,-

Uitgangspunt: meerpersoonshuishouden, WOZ-waarde van € 162.000, 130m³ waterverbruik en 12 ledigingen restafval.

Uitgaven - Waar gaat het geld naar toe?

Begroting 2021

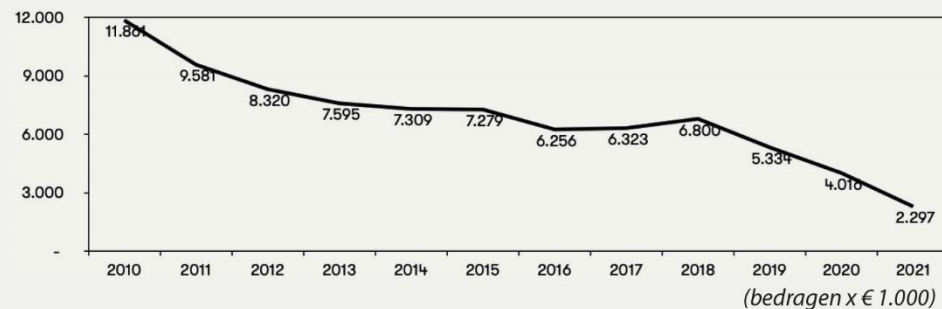

Gemeente Vaals in financieel zwaar weer

Het gaat financieel niet goed met de gemeente Vaals. De spaarpot van de gemeente, de algemene reserve, is de laatste 10 jaar flink kleiner geworden. Deze spaarpot is een buffer voor onverwachte tegenvallers, zoals het opvangen van tekorten van een jaarrekening. Op dit moment is de spaarpot zelfs zorgwekkend klein. Dit komt mede door het overdragen van Rijkstaken naar gemeenten waarvoor de gemeente minder geld krijgt om die taken uit te voeren. Ondanks vele bezuinigingen de afgelopen jaren, ontkomen we er niet aan om de komende jaren nog meer te bezuinigen.

De gemeente staat de komende jaren voor een aantal grote opdrachten. Op financieel gebied, op het gebied van klimaat (energietransitie) en op het gebied van wonen (het woningaanbod uitbreiden). Net zoals bij u thuis kunnen we als gemeente niet méér geld uitgeven dan dat er binnen komt. Onze uitgaven moeten daarom met onze inkomsten in evenwicht worden gebracht. Om uit de rode cijfers

Stand algemene reserve per 1 januari

te komen zijn pijnlijke maatregelen nodig. Zoals het verhogen van de onroerendezaakbelasting (ozb), het verhogen van de kosten voor parkeren, het verlagen van het budget voor evenementen en het verkopen van gemeentelijke gebouwen.

Kijk voor alle besparingsmaatregelen in de programmabegroting vanaf pagina 45.

Een zelfstandig Vaals dat verbindt!

Het gemeentebestuur van Vaals is duidelijk: Vaals moet zelfstandig blijven. We zijn ervan overtuigd dat we met een zelfstandig Vaals meer kunnen betekenen voor onze inwoners. We willen graag dichtbij de inwoner staan en u steeds meer ruimte en verantwoordelijkheid geven. In de nieuwe strategische visie - het droombeeld voor de toekomst - van de gemeente Vaals ligt de nadruk op verbinden en benutten van kansen om onze gemeente te ontwikkelen. Dat vraagt meer dan ooit een andere manier van denken, werken en besturen van de gemeente. De gemeente zal meer en meer een organisatie zijn die helpt bij het uitvoeren van initiatieven van inwoners, in plaats van een organisatie die de regels bepaalt. De eerste initiatieven die passen bij die manier van werken worden op dit moment al door enthousiaste inwoners (de 'koplopers') opgepakt!

In deze publieksbegroting vindt u een kleine greep uit de plannen en projecten die de gemeente Vaals graag wil uitvoeren in 2021. Wilt u meer weten over een project of over de financiën? Bekijk dan de volledige begroting via www.vaals.nl/begroting

Begroting 2021

**gemeente
vaals**

Mens & Voorzieningen

Zelfstandig blijven meedoen

WijVaals zet in op het vergroten en/of behouden van de zelfstandigheid en blijven meedoen van onze inwoners. We gaan daarmee van een samenleving waarin de verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de inwoners bij de overheid lag (lokale verzorgingsstaat) naar een samenleving waarin iedereen mee doet (participatiesamenleving). De manier van denken verandert van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Hiermee bieden we passende oplossingen voor problemen van onze inwoners en zorgen we er tegelijk voor dat we – in tegenstelling tot veel andere gemeenten – de kosten onder controle houden.

Minder gebouwen, meer kwaliteit

Meer doen met hetzelfde (of minder) geld. Vanuit die gedachte gaan we onderzoeken of de maatschappelijke accommodaties in (de kern) Vaals samengevoegd kunnen worden tot één centrale accommodatie. Hierdoor hebben we minder gebouwen, wat mogelijk leidt tot lagere lasten en een hogere kwaliteit van de accommodaties die overblijven. Dit biedt ook mogelijkheden om als gemeente beter te kunnen helpen om ideeën uit de samenleving mogelijk te maken.

Een betere gezondheid voor kinderen

Zuid-Limburg, ook Vaals, kent al tientallen jaren een flinke gezondheidsachterstand vergeleken met de rest van Nederland. Daar willen we iets aan doen met het programma Trendbreuk. De aandacht bij Trendbreuk ligt nadrukkelijk op het begin van het mensenleven (van kindervens tot 18 jaar). De ambitie is dat alle kinderen gezond, veilig en met kansen opgroeien. Samen met partners zoals de GGD, scholen en de rijksoverheid zetten we in op acties die zorgen voor de grootste gezondheidswinst.

Onderwijs als nieuwe pijler

Het doel van de gemeente Vaals is dat alle kinderen gezond, veilig en met kansen opgroeien. Ongeveer veertien procent van de basisschoolleerlingen in onze gemeente heeft te maken met een achterstand op het gebied van onderwijs. WijVaals zorgt ervoor dat we kansen en belemmeringen eerder zien. Niet alleen op school, maar ook bij kinderen thuis. Zo komen we tot oplossingen waar kinderen en het gezin echt iets aan hebben. De eigen kracht verliezen we daarbij niet uit het oog. Het onderwijs wordt hiermee, naast Wmo, jeugd en participatie, de vierde pijler in het sociaal domein.

Begroting 2021

Wonen & Verkeer

Hogere kwaliteit in de openbare ruimte!

In 2021 gaan we aan de slag in de openbare ruimte. Denk daarbij aan het onderhoud van parken en ander groen, het onderhoud aan wegen en onderhoud van wandel- en fietspaden. De kwaliteit moet omhoog. Ook willen we uw klachten sneller afhandelen en natuurlijk het liefst voorkomen. Dat doen we onder andere door de inzet van onze kantoniers (medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van de openbare ruimte). De kwaliteitsslag kost geld, maar betaalt zich uiteindelijk terug in een fijne en prettige woon- en leefomgeving waar u als inwoner recht op hebt en belasting voor betaalt.

Leven en laten leven in het buitengebied

De zorg om ons fantastische landschap moet hand in hand gaan met de wensen van de bewoners van het buitengebied, (toeristische) ondernemers, agrariërs en bezoekers. Dat betekent dat we moeten zoeken naar een evenwicht tussen al die belangen. Vaals kiest in 2021 voor meer kwaliteit en minder kwantiteit.

Ogen op de weg

We werken al een aantal jaren aan het beter spreiden van het verkeer en het zo veilig mogelijk maken van onze wegen. Dit doen we bijvoorbeeld met de inzet van het verkeerspanel en met buurtinitiatieven. Met verkeersproeven bekijken we wat wel en wat niet werkt. In 2021 zetten we een aantal proeven om in blijvende maatregelen en aanpassingen. Durven loslaten is daarbij de insteek. Sinds 2020

zijn namelijk niet meer de initiatieven van het bestuur leidend, maar laten we ons leiden door initiatieven die inwoners in overleg met de omgevingsregisseur van de gemeente aankaarten. Die aanpak past helemaal bij de transitievisie.

Onze bijdrage aan een beter klimaat

De klimaatverandering is zichtbaar en voelbaar. We hebben te maken met wateroverlast na hevige stortbuien, hitte die blijft hangen tussen de huizen en onze fossiele brandstoffen raken op. In 2021 voeren we maatregelen uit die de wateroverlast na stortbuiten op bepaalde punten moet verminderen. Ook nemen we in 2021 een besluit over welke vormen van duurzame energieopwekking de toekomst hebben en w ar die in Vaals plaats kunnen vinden. Tot slot starten we in 2021 met het 'ontstenen' van delen van de bebouwde omgeving; we vervangen stenen en leggen daarvoor in de plaats groen en water aan.

Vaals groeit!

Vaals kent een aantal zogenaamde ontwikkellocaties; locaties waar (woning)bouw mogelijk is. Ontwikkellocaties zijn het voormalige Esso-tankstation, Pastoerswei (Lindenstraat), Von Clermontpark en het voormalig Hekkert-terrein. We zetten op die locaties zoveel mogelijk in op een mix van woningen voor starters, jongeren, ouderen en studenten. Daarmee bieden we niet alleen woonmogelijkheden aan inwoners van onze gemeente die nu nog moeilijk een woning vinden, maar ook aan mensen van buiten die graag in Vaals willen wonen. In 2021 gaan we samen met private partijen hard aan de slag om deze locaties te ontwikkelen.

Begroting 2021

Werk & Economie

Hulp bij vragen over geld

Een op de drie inwoners die zich meldt bij WijVaals heeft financiële problemen. Daarom start eind 2020 een experiment dat 'Werkplaats Financiën' heet. Deze 'werkplaats' wordt een plek waar inwoners makkelijk en gratis terecht kunnen met vragen over geld, geldzorgen en geldproblemen. Vrijwilligers gaan samen met de vragers aan een oplossing van het probleem werken. Het leren over de eigen geldzaken van de vragers staat daarbij centraal.

Vaals verleidt nieuw soort toeristen

We hebben in de gemeente Vaals veel toeristische trekpleisters waar we trots op zijn. Denk bijvoorbeeld aan onze mooie dorpen, het historisch centrum van Vaals, het Drielandpunt en de prachtige natuur in onze gemeente. Het is voor de gemeente belangrijk dat die plekken aantrekkelijk blijven voor toeristen. Daarbij gaat kwaliteit voor kwantiteit: het gaat er niet om meer toeristen naar onze gemeente te trekken, maar om een bepaald soort toeristen te trekken. Er wordt nu vooral ingezet op het aantrekken van 'rustzoekers'. De verwachting is dat de groep 'rustzoekers' de komende jaren kleiner wordt. Dit biedt kansen voor het werven van nieuwe en andere doelgroepen: avontuur-, inzicht- en plezierzoekers.

Einde aan lege winkels Koningin Julianaplein?

Hoewel we als gemeente weinig te zeggen hebben over de winkelruimtes op het Koningin Julianaplein - de gemeente is namelijk niet de eigenaar van die ruimtes - zijn de lege winkels ook de gemeente Vaals een doorn in het oog. Maar er zijn ontwikkelingen: op dit moment loopt de vergunningprocedure. Het plan is om de winkelruimtes te vullen met verschillende restaurants, een entertainmentbar en een wellnesscentrum. Als alles goed verloopt zullen de winkels in de zomer van 2021 open kunnen.

Nieuwe wet, nieuwe kansen

Op 1 juli 2021 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Het doel van deze wet is dat alle nieuwkomers met een inburgeringsplicht zo snel mogelijk Nederlands leren spreken en schrijven en werk krijgen, zodat ze mee kunnen doen in de maatschappij. De gemeente krijgt de taak om de inburgeraars te begeleiden. We krijgen daarvoor geld van de rijksoverheid.

Begroting 2021

gemeente
vaals

Bestuur & Dienstverlening

Aandacht voor drukte in het Heuvelland

Het is druk in het Heuvelland. Op zonnige dagen en in vakanties rijdt er veel verkeer rond en door onze dorpen. Daar krijgen we steeds meer klachten over. Niet alleen de gemeente Vaals, maar het hele Heuvelland heeft daar last van. In 2021 gaan we samen met andere Heuvelland-gemeenten kijken hoe we die drukte beter kunnen spreiden.

Vaals Verbind(t)!

Door een geweldige bijdrage van een groep betrokken inwoners ("koplopers") is in juni 2020 de transitievisie omarmd door de gemeenteraad. Deze visie beschrijft de toekomstdroom van Vaals. Die droom is dat steeds meer inwoners zelf met ideeën aan de slag gaan op het gebied van leven, leren en werken. De koplopers nemen daarin het voortouw en gaan op zoek naar mensen die ideeën hebben en daarmee aan de slag willen gaan. Dat doen ze onder de naam Vaals Verbind(t). De mensen van Vaals Verbind(t) bespreken de ideeën van inwoners met de gemeente. In overleg met Vaals Verbind(t) bepalen we hoe de gemeente kan helpen de ideeën uit te voeren.

Afspraak is afspraak

We vinden het belangrijk dat u naar het gemeentehuis kunt blijven komen voor uw paspoort en rijbewijs en voor uw vragen aan de gemeente. Door het coronavirus kunt u op dit moment alleen op afspraak in het gemeentehuis terecht. Zo kunnen we voorkomen dat het te druk wordt in het gemeentehuis. In 2021 blijven we dit doen, want we zien dat dit onze bezoekers en medewerkers goed bevalt. Een afspraak maken kan vanaf 2021 ook via de website van de gemeente. Daarnaast blijft het ook in 2021 mogelijk om veel zaken met de gemeente via onze website te regelen.

Deel 2

Beleidsbegroting

Programmabegroting 2021

De programmabegroting is het centrale en meest belangrijke instrument in de hele Planning & Control-cyclus. Het betreft 'het plan' voor het komende jaar. Het plan in de zin van beleidsvoornemens (wat willen we bereiken) en te realiseren resultaten (wat gaan we daarvoor doen), vertaald naar financiële consequenties (wat mag het kosten).

Dat plan staat niet op zichzelf, maar vormt een zogenaamde 'jaarschijf' van meerjarig beleid, van een uitgestippelde koers. Die koers ligt o.a. vast in het 4-jarig Raadsprogramma (2018-2022) en beleid in de diverse beleidsnota's.

De programmabegroting van de gemeente Vaals is weliswaar opgebouwd langs 4 programma's/portefeuilles, maar deze kennen een grote mate van integraliteit/samenhang. Om die integraliteit voor het plan 2021 goed te kunnen duiden, wordt, voorafgaand aan de inhoudelijke programma's, eerst zowel een beleidsmatige als ook een financiële beschouwing gegeven.

BELEIDSMATIGE BESCHOUWING 2021

"We gaan voor een zelfstandig Vaals". Het gemeentebestuur is daar helder over. Een zelfstandig Vaals, omdat we ervan overtuigd zijn dat op die manier meerwaarde aan de kwaliteit van onze samenleving gegeven kan worden. Een samenleving, waar we dichtbij willen staan en een samenleving die we steeds meer ruimte en verantwoordelijkheid willen geven.

Er ligt veel potentie in die samenleving. Onze gemeenschap is heel divers, multicultureel, rijk geschakeerd, met inwoners van alle rangen en standen. Enerzijds is (nog) sprake van een goede samenhang en een bloeiend cultureel leven, anderzijds merken we steeds meer dat mensen de verbinding met elkaar beginnen kwijt te raken. Toch hebben we in COVID-tijd mooie initiatieven van verbinding zien ontstaan.

Er ligt ook veel potentie op fysiek en cultuur-historisch gebied. Onze gemeente kent een groot aantal cultuur-historische kroonjuwelen, een prachtige natuurlijke omgeving (alle ingrediënten voor het cittaslow-gedachtengoed) en ligt heel centraal in een dynamische euregio. Desondanks lukt het nog onvoldoende om die potentie optimaal te gebruiken voor het welzijn en welbevinden van al onze inwoners.

Beide aspecten, zowel het verbeteren van de onderlinge verbindingen als ook het meer benutten van ons ontwikkelpotentieel, zijn de drijvende gedachten achter onze nieuwe strategische visie, gebaseerd op de 'Transitiegedachte'. **Vitaliteit en verbinding als kernwoorden voor de transitie**, welke de gemeente de komende jaren (wellicht decennia) gaat inzetten. Transitie in de zin van omdenken, anders werken en besturen. Natuurlijk zijn er gemeentelijke taken die zodanig het algemeen belang raken dat primair de overheid aan zet is. Denk aan het aanleggen en onderhouden van het wegennetwerk. Dat moet vooral zo blijven. Maar er zijn ook veel zaken die het belang van een groep raken, waarbij we het initiatief en de verantwoordelijkheid voor een belangrijk deel aan de samenleving willen laten. Waarbij gewerkt wordt op initiatief van en in verbinding met die samenleving.

De nieuwe visie, het nieuwe kompas, schetst een aantal droombeelden en kent een 10-tal **transitiepaden** waarlangs de transitie van Vaals gestalte kan krijgen, te weten:

1. mensen van buiten aantrekken (jongeren/gezinnen uit de middenklasse)
2. duurzaam kapitaal aantrekken (subsidies, investeringen, ondernemers)
3. levenslang leren & ontwikkelen (verbinding gemeenschap, onderwijs, economie)
4. ontmoetingsplaatsen creëren (mensen, themabijeenkomsten, werkplaatsen)
5. armoede bestrijden (vanuit sociaaleconomische als ook educatieve invalshoek)
6. mobiliteit verduurzamen (elektrisch vervoer, euregionale aanpak)
7. nieuwe bestuursstijl aanwenden (meer regio en tevens meer wijk-buurt gericht)
8. impulsen op het gebied van wonen, leefbaarheid en veiligheid (afgestemd op behoeften)
9. werken en ondernemen vernieuwen (ecosysteem van netwerken en voorzieningen)
10. ontspannen en gezond leven (energie, recreatie en vitaliteit).

Langs deze paden willen we, middels een vernieuwende aanpak, komen tot een beter Vaals, een Vaals waarin elke inwoner groeit in sociaal en economisch opzicht.

De gemeente Vaals werkt vooral vanuit de **leefwereld** van onze inwoners. In het sociaal domein geldt het uitgangspunt dat we starten bij de mens en zijn directe omgeving en daarbij kijken naar wat iemand (nog) kan en heeft en wat hij eventueel nodig heeft om beter mee te kunnen doen (en niet waar hij recht op heeft/systeemwereld). Preventie, investeren aan de voorkant, vanuit het kennen van de situatie, vanuit de **verbinding**. Wij investeren liever in voorliggende voorzieningen dan in (meestal) duurdere zorgtrajecten achteraf. In lijn met de Transitievisie investeren we vooral in een versterking van de aantrekkingskracht van Vaals op jongeren/jonge gezinnen en de middenklasse. In ons streven naar groei voor onze inwoners, onderkennen wij dat persoonlijke groei vooral ook gebaat is bij een goede **educatieve ontwikkeling**. Aanpak van onderwijsachterstand is dan ook één van de speerpunten. Samen met o.a. preventief lokaal maatwerk op het gebied van participatie, proberen we hiermee armoede te bestrijden. De Transitievisie spreekt over het toekomstig koppelen van leerarrangementen met ondernemerschap. Projecten als 'start-ups' en 'Qeske' zijn de eerste stappen die we al in deze richting hebben gezet.

Maar ondanks alle inhoudelijke en financiële resultaten moeten we constateren dat de sociaal-economische situatie onveranderd zorgelijk blijft. Niet alle instroom van nieuwe inwoners levert een bijdrage aan het op grond van de Transitievisie **gewenste profiel**. Om dit fundamenteel te veranderen is meer nodig dan we tot nu toe kunnen leveren. Het vergt een transformatie van het huidige woningaanbod, welke niet alleen aansluit bij het profiel van het lokaal woonbehoefte-onderzoek maar ook bij het gewenste 'inwonerprofiel'. Het vraagt ook om het weren van woningaanbod dat niet in lijn met dit profiel ligt. Het huidige aanbod bestaat voor ruim de helft uit huurwoningen, waarvan het grootste deel sociale huur. Het overgrote deel daarvan voldoet aan hoge kwaliteitsnormen dankzij de inspanningen van de eigenaren (o.a. Krijtland Wonen). Een kleiner deel (particuliere eigendom) voldoet echter absoluut niet. We spreken dan met name over woningen, welke in kamers en studio's zijn opgedeeld en voor een relatief lage huurprijs op de markt zijn. Dit geeft niet alleen een ontoereikende ruimtelijke kwaliteit, maar ook andere problemen als overlast en onderliggende sociale problematiek. Er ligt namelijk een duidelijk verband tussen het aanbod van kwaliteitsarme woningen enerzijds en het lage inkomens- en opleidingsniveau van onze inwoners en de hoge uitkeringsdichtheid anderzijds. Dat blijkt uit de volgende vergelijking op basis van gegevens van CBS (2018 en 2019) en CLO (2019):

Maatstaf	Vaals	Limburg	Nederland
Gemiddeld persoonlijk inkomen per inwoner	€ 27.900	€ 29.300	€ 32.000
Aandeel met HBO-/WO-diploma	21%		31%
Aantal bijstandsuitkeringen per 1000 inwoners	44,5	33	
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	€ 155.000	€ 200.000	€ 248.000

Qua opleidingsniveau behoort Vaals bij de 15% laagst geschoolde gemeenten van Nederland. Op het gebied van bijstandsdichtheid staat we op de 29^e plaats in Nederland en wat betreft de gemiddelde WOZ-waarde hebben slechts 10 gemeenten in Nederland een lagere waarde. Het welvaartsniveau is dus naar verhouding laag en het lijkt alsof we in een vicieuze cirkel zitten.

We kunnen geen ander/beter resultaat verwachten als we hetzelfde blijven doen. Alleen met een **koerswijziging** kan de sociaal-economische situatie (laag inkomens- en opleidingsniveau, hoge uitkeringsdichtheid en lagere (arbeids-)participatie) worden doorbroken. We zullen daarom versterkt moeten inzetten op sociale vernieuwing en op een kwalitatieve verbetering van (een deel van) onze woningen en buurten (fysieke herstructurering). Alleen met zo'n kwaliteitsslag doorbreken we onze aantrekkingskracht op mensen met een lage SES en **versterken we onze aantrekkingskracht** op inwoners uit de middenklasse. Voor de totstandkoming van deze herstructurering zijn naast cofinanciering van maatschappelijke – en overheidspartners ook eigen aanvullende middelen noodzakelijk. De financiële mogelijkheden daartoe zijn in deze begroting nog niet toereikend. Maar ook hier geldt: de kost gaat voor de baat. In de volgende begrotingen zal daarom ruimte moeten worden gevonden voor **het noodzakelijke herstructureringsfonds**. Indirect kunnen we echter wel al sturen met onze partners, met de energietransitie, met een restrictief beleid op woningsplitsing etc. Maar ook door onze **strategische ontwikkellocaties** te richten op hoogwaardige woningbouw met een mix van bewoners (starters, jonge gezinnen, doorstroming ouderen en studenten). Daarbij merken we dat de **Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg** soms beperkingen oplegt. Hier is een regionale heroverweging absoluut noodzakelijk, zodanig dat de regionale en lokale gemeenschap zich verder kan ontwikkelen.

Maar sociale en fysieke vernieuwing kan niet zonder een kwalitatieve opwaardering van de openbare ruimte. Een **goed onderhouden leef- en woonomgeving** daagt inwoners eerder uit om medeverantwoordelijkheid op dit gebied te nemen. De zogenaamde Integrale Beleidsvisie Openbare Ruimte (IBOR) vormt daarom één van de belangrijkste speerpunten in het plan 2021. Een leef- en woonomgeving waarin mensen zich prettig en thuis voelen, waar ook toeristen en recreanten blijvend graag naar toe komen. Daarbij proberen we het individuele belang, het groepsbelang en het algemeen belang zo optimaal mogelijk met elkaar in evenwicht te brengen. In lijn met de transitievisie werken we waar mogelijk en wenselijk samen met **bewonersinitiatieven** (zie Tolbertswei, Brede School, Viergrenzenweg, Klimaatdenktank, Verkeerspanels, Wijkdeals etc.).

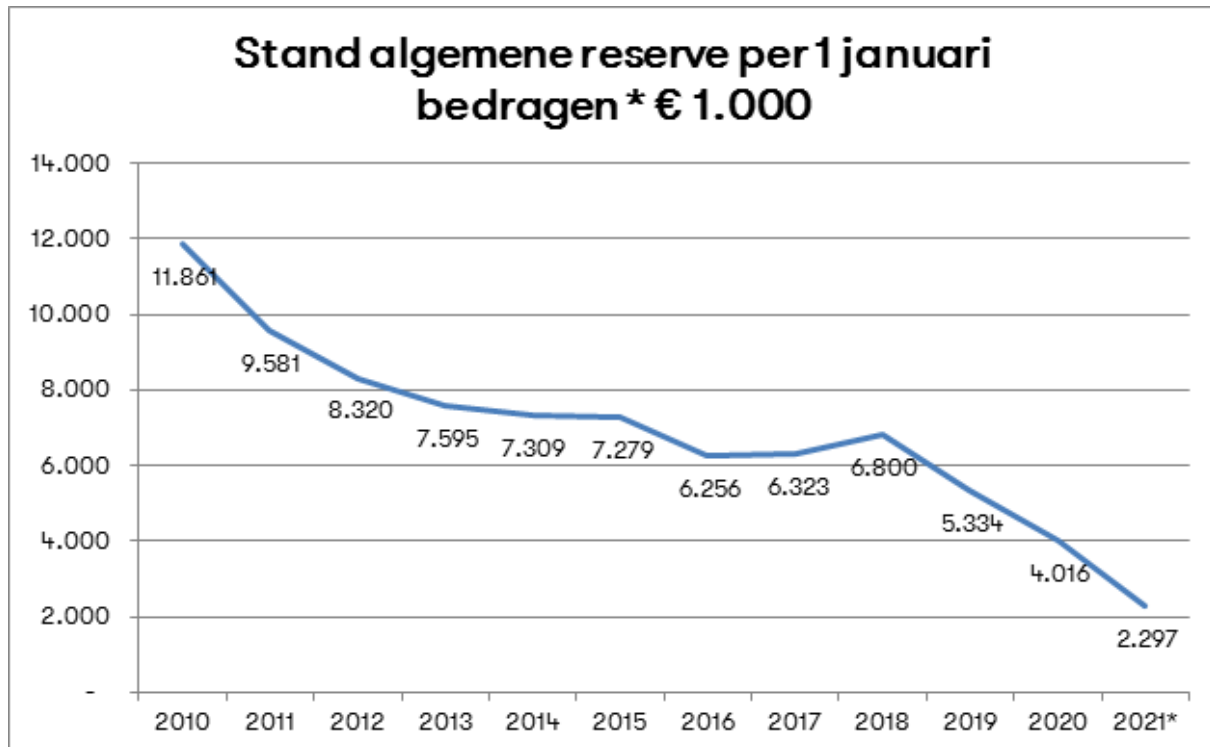
Een beter Vaals voor onze inwoners, een Vaals waar iedereen weer trots op is, een Vaals dat zijn potentie verzilvert. Om die reden zetten we ook in op een **kwaliteitsslag** in de toeristische sector, waarin de kwaliteit van (be)leven, ontspanning en vitaliteit centraal staan. Voor een belangrijk deel samen met de regio (Middengebied). Om dezelfde reden zetten we ook in op een betere promotie van ons 'stadje', onder andere in de vorm van het versterken van kwalitatieve **evenementen**.

De transitie vergt ook een omslag in bestuurlijk en ambtelijk handelen. Durven loslaten, verantwoordelijkheden delen, initiatief bij de samenleving laten. Hier zijn we al volop mee aan de slag. Verantwoordelijkheden delen, ingrijpende keuzes maken op een **groter schaalniveau** is één van de invalshoeken. De raad van Vaals heeft nadrukkelijk uitgesproken voor een brede samenwerking te zijn die gericht is op resultaat en niet op structuur, niet sec regiogebonden. De per 1 januari 2022 ingaande Omgevingswet wordt in samenwerking met de Lijn 50 gemeenten voorbereid. Op dat schaalniveau werken we aan een kader waarin de integrale samenhang vanuit sociaal, ruimtelijk en economisch perspectief bijeen komt. De opgaven m.b.t. toekomstbestendig toerisme en landschap/landbouw brengen we onder op het niveau van het Middengebied. De andere invalshoek is dat we steeds meer in samenspraak met de mensen uit de buurt/wijk bepalen en waar mogelijk ook hen het initiatief laten. Vanuit het proces van de transitievisie is inmiddels de beweging '**Vaals Verbindt**' naar boven gekomen. Een beweging van enthousiaste en betrokken inwoners, die zoveel mogelijk op eigen initiatief willen werken aan de toekomst van Vaals, het eigen netwerk willen vergroten door steeds meer inwoners erbij te betrekken. Dit brengt ons in een andere rol en vraagt elke keer om juiste afwegingen tussen algemeen belang, zoals veiligheid, begaanbaarheid en betaalbaarheid, en de zienswijzen van de direct belanghebbenden op hun eigen leef- en woonomgeving. Een interessant leerproces van beide kanten, met loslaten, delen van verantwoordelijkheden en oog voor elkaars belangen. Kwaliteiten die we samen, gemeente en gemeenschap, vorm gaan geven.

FINANCIËLE BESCHOUWING 2021

De kern van besturen is om vanuit visie en koers een meerjarig beleid uit te stippelen en elk jaar de plannen daarop af te stemmen dan wel bij te stellen waar nodig. Vanuit inhoud, vanuit beleid. De werkelijkheid van de laatste jaren (vanwege de financiële crisis) en zeker voor het huidige tijdsgewricht is helaas anders. Veel onzekerheden en extra kosten noodzaken ons om met name de **financiële situatie leidend** te laten zijn als kader. En als dat leidend is, betekent dit dat er keuzes gemaakt moeten worden die beleidsvoornemens en inhoud raken. Soms zelfs hard raken, maar onvermijdelijk zijn. Dat is de kern van deze begroting, van onze plannen voor 2021. Stevige keuzes met forse consequenties. Helaas ook voor onze inwoners.

Het **COVID-19 virus** heeft de wereld in zijn greep en trekt zijn sporen op velerlei gebied. De Perspectiefnota, welke als kaderdocument dient voor deze begroting, stond er bol van. Achterblijvende inkomsten, hogere kosten, deels gecompenseerd, deels nog onduidelijk. En veel onzekerheid voor de toekomst, hoe lang gaat het nog duren, wat worden de extra financiële consequenties etc. Onzekerheid ook wat betreft de grootste bron van gemeentelijke inkomsten, het **gemeentefonds**. Er komt een herverdeling op ons af, waarvan de consequenties voor kleine gemeenten als de onze mogelijk gigantisch negatief zijn. De eerste deelberekeningen wijzen op een structureel nadeel van € 600.000. In deze begroting is vooralsnog slechts € 300.000 opgenomen. In de paragraaf weerstandsvermogen worden alle risico's zoveel mogelijk in beeld gebracht. Bij zoveel onzekerheden en risico's heb je een stevige buffer nodig in de vorm van de **Algemene Reserve**. Maar daar heeft Vaals een probleem. De omvang van die Algemene Reserve is de afgelopen jaren fors gedaald. Hadden we in 2010 nog een omvang van bijna € 12 miljoen, binnenkort verwachten we op nog slechts € 2 miljoen uit te komen. Zie onderstaande grafiek:

De voornaamste oorzaken voor deze forse daling in de afgelopen 10 jaar zijn als volgt:

- ruim € 7 miljoen om bestemmingsreserves en voorzieningen te voeren
- bijna € 3 miljoen afwaardering boekwaarde Von Clermontpark
- bijna € 2,5 miljoen inzet Essent-gelden om activa (investeringen in o.a. wegen) versneld af te schrijven, om zodoende meer financiële ruimte richting toekomst te creëren
- per saldo ruim € 1 miljoen om diverse negatieve jaarrekeningresultaten af te dekken.

Gelet op de vele risico's, en de financiële omvang daarvan, is het onverantwoord om met slechts een omvang van € 2 miljoen aan buffer te werken. Een forse tegenvaller kan dan al desastreus zijn. Goed financieel rentmeesterschap betekent dat ook onze reservepositie op een verantwoord peil moet worden gebracht. Derhalve is een structurele voeding van deze algemene reserve opgenomen in de begroting 2021 en in de meerjarenramingen.

Tekorten op de exploitatie werden de afgelopen jaren ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Maar die reserve is eindig, sterker nog de bodem komt in zicht. Onze uitgaven moeten daarom met onze inkomsten in evenwicht worden gebracht. We kunnen onze benen nu eenmaal niet verder strekken dan onze deken lang is. De urgentie om fors te **bezuinigen** is erg groot. Raad en college hebben geprobeerd zodanig om te buigen dat de koers, het meerjarig beleid in onderlinge samenhang toch nog zo veel mogelijk overeind kan blijven. Dat is maar ten dele gelukt, daarom moeten o.a. de volgende offers worden gebracht:

- nog openstaande wensen van de raad worden fors teruggebracht (geen extra middelen voor toezicht nachtelijke uren, voor zelfsturing en een gedifferentieerd beleid in kernen, voor de buitenbeterapp, voor het aanpassen van de parkeertarieven)
- een bezuiniging op maatschappelijke ondersteuning door in de toekomst minder gebruik te maken van Stichting MEE en meer in de eigen organisatie te leggen
- idem op het gebied van mantelzorgondersteuning: de inzet van Steunpunt Mantelzorg wordt beëindigd, met daarboven op nog een forse bezuiniging op de uitgaven voor mantelzorgcomplimenten
- een bezuiniging op de preventieve activiteiten op het gebied van jeugdzorg
- taakstellingen, te effecturen door het afstoten van maatschappelijke voorzieningen als de Auw Sjoëël, de Kopermolen en het Vereinschoes
- financiële ingrepen door budgetten voor euregionale samenwerking en samenwerking Lijn 50 te schrappen en te werken met projectfinanciering
- een stevige bezuiniging op het budget voor het nieuwe Evenementenbeleid.

Verderop in deze begroting worden alle bezuinigingen specifiek in beeld gebracht.

Er is nagenoeg geen sprake van **nieuw beleid**, zij het dat er structureel budget is opgenomen voor de uitvoering van de zogenaamde IBOR, de kwaliteitsslag in de openbare ruimte. Niet in de optimale variant (voor alle onderdelen kwaliteitsniveau A), maar in een aangepaste versie (sommige onderdelen op niveau B).

De gemeenteraad heeft het college als kader meegegeven om als sluitpost te kijken naar **inkomstenverhogende maatregelen**. In deze begroting zijn meegenomen:

- een verhoging van de Onroerende Zaakbelasting naar het gemiddeld landelijke niveau
- een verhoging van het parkeertarief
- inzetten op meer studentenhuisvesting in het gebied Selzerbeek.

Op die manier is een meerjarig sluitende begroting tot stand gebracht, waarin ruimte is voor een noodzakelijke en structurele voeding van de algemene reserve. Die voeding is kleiner dan uit het oogpunt van behoedzaam financieel beheer nodig is. Die voeding alléén is daarom niet voldoende om financieel de zaken op orde te houden. Elk nieuw initiatief brengt het begrotingssaldo in gevaar. Daarom wensen we voor de komende tijd de stelregel **'OUD VOOR NIEUW'** strikt te hanteren. Dat betekent dat het nemen van een besluit dat meerlasten met zich meebrengt, vergezeld moet gaan van een besluit dat de ruimte voor deze meerlasten creëert. Met andere woorden: géén nieuwe structurele uitgaven zonder structurele dekking!

Naast de bezuinigingen en inkomensverhogende maatregelen zijn tevens een aantal nader te onderzoeken bestuursopdrachten opgenomen:

*** Speelsterreinen**

In overleg met de Stichting Speelgelegenheden wordt onderzocht of het aan hen overdragen van het beheer van de speelsterreinen tot kostenbesparing kan leiden. Dit past volledig in de transitiegedachte 'meer verantwoordelijkheid bij de gemeenschap'.

*** Centraliseren gemeentelijke accommodaties centrum Vaals**

Vanuit de gedachten anders (lieft meer) doen met hetzelfde (of zelfs minder) geld wordt, onderzocht of huidige accommodaties samengevoegd kunnen worden tot een gecentraliseerde accommodatie. In de samengevoegde accommodatie(s) kunnen blijvend initiatieven gehuisvest worden die passen bij het gemeentelijke beleid en uitgangspunten. Door het samenvoegen van accommodaties ontstaan minder gebouwen met mogelijk meer kwaliteit en lagere onderhouds- en exploitatielasten. Dit biedt wellicht mogelijkheden om naast een besparing ook passende initiatieven optimaler te faciliteren.

*** Openbare verlichting**

Onderzoeken of vanuit een versobering van het kwaliteitsniveau een besparing mogelijk is. Hierbij spelen zaken als veiligheidsbeleving uiteraard een rol. Een mogelijke voorstel zal uiteindelijk landen in een geactualiseerd beleidsplan openbare verlichting dat ter besluitvorming aan de raad zal worden aangeboden.

Hierna zullen in dit programmaplan successievelijk de 4 programma's aan de orde komen. Elk programma kent een aantal speerpunten, welke specifiek vanuit het effect voor 2021 zullen worden beschreven.

Programma Mens & Voorzieningen

Vaals wenst te bouwen aan een samenleving waarin iedereen op een prettige manier en naar eigen keuze zijn leven kan invullen. Een inclusieve samenleving, iedereen doet mee, iedereen doet ertoe. Vaals is een gemeenschap met een diversiteit aan unieke mensen. Een gemeenschap waarin de mens met zijn mogelijkheden en talenten centraal staat.

Meerjarige ambitie

Het meerjarig beleid wordt met name afgeleid uit het coalitieakkoord 2018 – 2022. Dit kent de volgende ambities:

- **Zorg en ondersteuning op maat en dicht bij huis:** Beginnen vanuit hetgeen betrokkene zelf kan, vervolgens wat de omgeving of het netwerk kan betekenen en daarna (maatwerk-)voorzieningen.
- **Verenigingen als machtige pilaar voor de leefbaarheid:** Herbezinning van het subsidiebeleid.
- **Leesbevordering ondersteunen:** Bibliotheekwerk borgen en ontwikkelingen op laaggeletterdheid.
- **Maatschappelijke accommodaties:** Zorgen dat de huisvesting toereikend en aan de maat is.
- **Versterken eigenheid van de kernen:** Aanpak en uitvoeringsafspraken die passen bij de kern.

Speerpunten jaarplan 2021

De ambities krijgen in 2021 onder meer invulling door te werken aan de volgende speerpunten.

WijVaals

Uitgaan van de leefwereld van inwoners, kijken wat zij nodig hebben om verder en mee te kunnen komen in de samenleving. We werken met elkaar aan het vergroten en/of behouden van de zelfstandigheid en participatie van onze inwoners. Of ze nu jong of oud zijn. Dit doen we samen met onze externe partners. Dus niet vanuit de verschillende wetten indiceren, maar voorliggend met de vrager op zoek gaan naar passende oplossingen.

Dat is sinds 2020 de werkwijze van de gemeente Vaals in het hele sociaal domein, de kanteling van het toegangsmodel. De systeemwereld van wetten, regels en protocollen zien we als aanvullend op dat wat onze inwoners en hun omgeving hierin zelf kunnen doen en voor elkaar kunnen betekenen. Deze aanpak noemen we **WijVaals**. Mede dankzij deze aanpak zijn wij in staat gebleken de kosten beheersbaar te houden binnen de beschikbare rijksmiddelen.

WijVaals staat voor een integrale aanpak, voortgekomen uit de aanpak Beweegmakelaar. Van zorgen voor naar zorgen dat. Op die manier wordt maatwerk geboden én een optimale invulling gegeven aan de schaarste van middelen. Waar nodig zal een indicatie binnen geldende regels van wet- en regelgeving worden ingezet. Echter dat is niet meer het startpunt.

De decentralisaties in 2015 waren een transitie: een grote verandering in de systeemwereld van wet- en regelgeving. Gemeenten hadden de eerste jaren de handen vol aan de inrichting van het sociaal domein met vele extra taken. De bedoeling van de transitie was te komen tot een transformatie: een wezenlijke verandering van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving. Met WijVaals zijn we deze slag aan het maken. Dit kost tijd, de inwoner is immers van oudsher gewend om een aanvraag te doen voor 'iets' en dan vervolgens via een toets te horen of het gevraagde wordt toegekend. Het denken in 'het recht hebben op...' zit nog in onze cultuur. Daarnaast zien we ook dat professionele organisaties, de zorgaanbieders, belang hebben bij een langdurige en ruime indicatiestelling vanuit financieel oogpunt. Als gemeente pakken we hierin steeds meer de regie door te sturen op resultaat.

Het totale budget Wmo (beleidsveld maatschappelijke ondersteuning) bedraagt € 2.988.000.

Jeugdhulp

We willen dat kinderen gezond opgroeien en ouders gezond kunnen opvoeden. In de jeugdhulp willen we eerder signaleren en zaken voorkomen. We streven ernaar om voorliggend de oplossingskracht van jeugdigen en gezinnen binnen de leefwereld te versterken. Dat doen we zoals gezegd door niet te denken vanuit het hulpverleningsaanbod en wet- en regelgeving, maar vanuit de vraag: wat is nodig zodat het goed gaat met dit kind of dit gezin. Het beoogde effect is hier ook het vergroten van welzijn en eigen oplossend vermogen en anderzijds het verminderen van het beroep op (vaak duurdere) maatwerkvoorzieningen.

In de Jeugdwet hebben huisartsen doorverwijzingsrecht. Zij mogen kinderen/jeugdigen doorverwijzen naar zorgaanbieders, de rekening komt naar de gemeenten. Iets minder dan de helft van alle uitgaven op grond van de Jeugdwet worden gemaakt via doorverwijzingen van huisartsen. WijVaals investeert in de samenwerking met de huisartsen, dit heeft al de eerste resultaten opgeleverd. In plaats van zelf door te verwijzen naar zorgaanbieders sturen huisartsen vaker door naar WijVaals. WijVaals werkt integraal en gaat op zoek naar oplossingen die passend zijn voor het gezin.

Het totale budget jeugdzorg (beleidsveld jeugd- en jongerenwerk) bedraagt € 1.980.000.

Cliëntervaringsonderzoek

De afgelopen jaren hebben we, conform de wettelijke verplichting, een **cliëntervaringsonderzoek** jeugd en Wmo gehouden. Bij jeugd zien we dat de respons al een aantal jaren klein is, ondanks alle inspanningen om deze te vergroten. Hierdoor is de opgehaalde informatie niet representatief en dus niet geschikt om daar conclusies aan te verbinden. Voor het cliëntervaringsonderzoek Wmo geldt dat de rijksoverheid vorm en moment zeer bindend voorschrijft, maar niet alle doelgroepen van de Wmo even goed bereikt.

Omdat de ervaringen van onze inwoners over de kwaliteit van de dienstverlening in het sociaal domein wel een belangrijke bron van informatie vormen, blijft het uiteraard de moeite waard deze informatie op te halen. Het verkrijgen van bruikbare informatie vraagt om een andere aanpak. Deze aanpak wordt momenteel ontwikkeld en zal in 2021 geïntroduceerd worden. Hierbij streven we naar verdieping en uitvraag van de cliëntervaring op een voor ouders en jeugdigen logisch moment. Voor de cliëntervaringsonderzoeken jeugd en Wmo is een budget van € 10.000 opgenomen in deze begroting.

Programma Trendbreuk

Zuid-Limburg en ook de gemeente Vaals kent al decennialang een hardnekkige gezondheidsachterstand ten opzichte van de rest van Nederland. De regionale gezondheidsnota van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten voor 2020 – 2023 heeft de ambitie om deze trend te breken door heel integraal en meerjarig te investeren in de Limburgse jeugd via het **programma Trendbreuk**.

De focus van het regionale gezondheidsbeleid ligt nadrukkelijk op het begin van de levensloop (van kindertijd tot 18 jaar): alle kinderen groeien gezond, veilig en kansrijk op. In elke levensfase wordt door partners (Rijk, provincie, zorgverzekeraars, scholen, voorschoolse voorzieningen, kennisinstituten, GGD, etc.) samengewerkt aan een programma van interventies met de grootste gezondheidswinst, die beschikbaar zijn voor heel Zuid-Limburg. Denk aan programma's m.b.t. de 1^e 100 dagen vanuit het landelijke programma Kansrijke Start, VVE, ketenaanpak overgewicht, gezonde leefstijl op (voor)scholen, versterken knooppunten onderwijs, voorkomen schooluitval MBO, etc. Voor het bestrijden van onderwijsachterstanden ontvangt de gemeente geormerkte rijksmiddelen ad € 219.000 structureel. We onderzoeken de mogelijkheden om deze middelen zo maximaal mogelijk in te zetten: er ligt nu een sterke focus op taalachterstanden, maar om de trendbreuk te ondersteunen is een bredere aanpak van ook andere oorzaken van onderwijsachterstanden noodzakelijk. Denk hierbij aan armoede en studieomstandigheden.

Vrijwilligers

Voor wat betreft beleidsveld **vrijwilligers** zal 2021 in het teken staan van doorontwikkeling van de reeds bestaande instrumenten: Vaals Helpt, aanpak beweegmakelaar met de inzet van maatjes en WeHelpen. Voor wat betreft WeHelpen zal de (naams)bekendheid veel sterker onder de aandacht gebracht moeten worden, zowel bij de inwoners maar ook bij de (zorg)professionals. Voor beleidsveld vrijwilligers staat voor de begroting 2021 een budget opgenomen ad € 27.000.

Mantelzorgers

Met ingang van 2021 is de ondersteuning van **mantelzorgers** een onderdeel van WijVaals; voor deze ondersteuningsvragen wordt geen gebruik meer gemaakt van steunpunt mantelzorg. Hiermee kiezen we voor een meer integrale benadering van mantelzorgvragen. Mantelzorgers zullen nog in 2020 worden geïnformeerd over deze verandering.

De mantelzorgwaardering wordt in 2021 herijkt. De aangepaste kaders zullen middels een aanpassing van de verordening maatschappelijke ondersteuning door uw raad vastgesteld worden. In deze begroting is vanaf 2022 nog maar een klein bedrag (€ 7.200) voor mantelzorgwaardering opgenomen. We zoeken naar mogelijkheden om de waardering maximaal vorm te geven. Tweejaarlijks blijven we natuurlijk de vrijwilligers dag organiseren waar ook mantelzorgers voor uitgenodigd worden.

Onderzoek naar het centraliseren en afstoten van maatschappelijke accommodaties

Een onderzoek naar het centraliseren en afstoten van maatschappelijke accommodaties is als bestuursopdracht opgenomen in deze begroting (zie hiervoor de inleiding van deel 2). Dit onderzoek zal gestart worden nadat de raad het rapport van de rekenkamercommissie heeft behandeld. In de huidige begroting zit voor een totaal van circa € 120.000 aan kosten voor maatschappelijke accommodaties, zoals de Auw Sjoël, Fraiche, BMA Lemiers, Beemderlaan, Jeugdgebouw Vijlen en de Kopermolen.

Programma Wonen & Verkeer

Het doel van het beleidsprogramma Wonen & Verkeer is het zodanig inrichten, reguleren en stimuleren van de leef- en woonomgeving dat mensen zich er prettig en thuis in voelen. Daarbij proberen we het individuele belang, het groepsbelang én algemeen belang zo optimaal mogelijk met elkaar in evenwicht te brengen. Die afweging kun je als gemeente niet alleen maken, maar moet je samen doen met de eigenaren van al die belangen. Als sprekende voorbeelden kan gekeken worden naar hoe wij momenteel nauw samenwerken met bewoners bij initiatieven in de Tolbertswei, de Brede School, de Hilleshagerweg, Melleschet en Boombergerweg, Vijlenstraat, de Viergrenzenweg, de Klimaatdenktank, etc. In al deze gevallen is sprake van gedeeld eigenaarschap en gedeelde verantwoordelijkheid. Daarbij sluiten we nauw aan bij het participatiefundament dat onder de strategische (transitie)visie ligt. Ook hebben we geleerd van ervaringen in het (naaste) verleden, zoals bijvoorbeeld met het verkeerspanel en de wijkdeals groen. Van beide kanten is het een leerproces en gaat het niet vanzelf. Loslaten, gedeelde verantwoordelijkheid, oog hebben voor andere dan het eigen belang, zijn kwaliteiten die we samen, gemeente en gemeenschap, moeten gaan vorm geven. Wat dat betreft is de voorgestelde impuls in de openbare ruimte via de Integrale Beheersvisie Openbare Ruimte (IBOR) een belangrijke uitdaging. We zullen steeds een afweging moeten maken tussen algemene belangen als veiligheid, begaanbaarheid en betaalbaarheid, en de zienswijzen van de direct omwonenden op hun eigen leef- en woonomgeving.

Meerjarige ambitie

Normaliter wordt het meerjarig beleid met name afgeleid uit het coalitieakkoord 2018 – 2022. Dit kent de volgende ambities:

- **Meer doorstromen op de woningmarkt:** perspectief bieden voor het behoud en aantrekken van jongeren en starters, levensloopbestendige woningen voor ouderen.
- **Kwalitatieve verbetering openbare ruimte:** de algemene begaanbaarheid van trottoirs en paden alsook de toegankelijkheid voor mindervaliden dient verbeterd te worden. Idem de kwaliteit en kwantiteit van het openbaar groen.
- **Omgevingswet – landschap:** de kaders van de nieuwe omgevingswet richten op het intact houden van het 5-sterren landschap.
- **Verkeerscirculatie in het teken van leefbaarheid:** ingrepen middels verkeersmaatregelen behoeven extra expertise maar zeker ook afstemming met de samenleving. De leefbaarheid en gezondheid staan voorop.
- **Betere bereikbaarheid:** enerzijds dient de toenemende druk op het buitengebied aangepakt te worden, anderzijds de beperkte verbindingen in het openbaar vervoer.
- **Helderheid in parkeerbeleid:** parkeerbeleid gericht op het ordenen, geen winstbejag. We streven naar duidelijkheid en daarbij hoort ook een adequate handhaving.

De onderstaande beleids-speerpunten zijn voor een belangrijk deel echter ook gebaseerd op de beleidsmatige en vooral financiële beschouwing zoals in het begin van de beleidsbegroting aangegeven.

Speerpunten jaarplan 2021

De ambities krijgen in 2021 onder meer invulling door te werken aan de volgende speerpunten.

De invulling van de commerciële plint van het Koningin Julianaplein

De invulling van de **commerciële plint van het Koningin Julianaplein**, die moet zorgen voor een levendig en sprankelend hart van Vaals, nadert zijn ontknoping. Diverse horeca in combinatie met een entertainment-bar en wellness-centrum zijn het uitgangspunt van de ontwikkeling. Op dit moment is de voorbereiding op een vergunningprocedure gestart, waarbij nog niet concreet aangegeven kan worden wanneer de vergunning verleend wordt. Indien procedureel realiseerbaar zal oplevering ergens in de zomer van 2021 plaatsvinden. Het huidige bestemmingsplan gaat uit van voldoende parkeergelegenheid, maar bij afwijking zal aanvullende parkeerruimte nodig zijn. Ook na realisatie zal de ontwikkeling op dit punt gemonitord moeten worden. Daar zal vervolgens een adequate oplossing voor gevonden moeten worden.

Verkeerscirculatie

In 2018 is het verkeerspanel aan de slag gegaan. Een groep betrokken, geïnteresseerde en belanghebbende inwoners die met ons meegedacht hebben over knelpunten, oplossingen en aanpak in het kader van **verkeerscirculatie**. Niet vanuit een individueel belang, maar met oog voor de effecten op de hele kern Vaals. Immers, een maatregel op punt A heeft direct consequenties voor de verkeerscirculatie op de punten B en C. Een en ander heeft geleid tot levendige en constructieve discussies, neergelegd in een advies dat in 2019 aan de gemeenteraad aangeboden is. Dit advies is de basis geweest voor een aantal verdiepende (verkeers)onderzoeken, gesprekken met stakeholders van buiten het verkeerspanel en experimenten. Streven was om de resultaten neer te leggen in de voorjaarsnota/perspectiefnota. Echter, de COVID-crisis heeft geleid tot andere prioriteiten en taakinvullingen. Eind 2020/begin 2021 zal een raadsvoorstel met de belangrijkste ervaringen en voorstellen ter besluitvorming voorgelegd worden. Daarin zal ook duidelijk worden of het door de raad gevoterde investeringskrediet ad € 100.000 toereikend is. Terwijl het verkeerspanel zich primair bezig heeft gehouden met de verkeerscirculatie in de kern Vaals, zijn in 2020 proeven opgestart om te onderzoeken welke maatregelen bijdragen aan meer verkeersveiligheid: Mamelisserweg, Vijlenberg en een project aan de Hilleshagerweg (buiten de bebouwde kom) waarbij binnen de geldende wet- en regelgeving geëxperimenteerd wordt door inwoners en omgevingsmanagement. Indien uit deze proeven naar voren komt dat de tijdelijke maatregelen structureel moeten worden, zal in 2021 een raadsvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd worden.

Omgevingswet

In het kader van de **omgevingswet** zal eind 2020 gestart worden met participatie omgevingsvisie. In fase 1 zal input verzameld worden bij alle externe stakeholders, fase 2 is keuzes maken. Deze keuzes worden voorgelegd aan de bevragede stakeholders die in fase 1 zijn betrokken. Zoals bekend voeren wij het traject van de omgevingsvisie samen met de lijn-50-gemeenten Eijsden-Margraten en Gulpen-Wittem uit. Streven is om de omgevingsvisie 2e helft 2021 ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraden. In de opvolgende jaren zal op basis van de omgevingsvisie gestart worden met het opstellen van het omgevingsplan. Hiertoe is voor de jaren 2022 t/m 2024 in totaliteit € 175.000 opgenomen in deze begroting.

Mede op basis van de ervaringen met de participatie omgevingsvisie en een aantal participatiepilots, zal de raad in 2021 het participatiebeleid voor ruimtelijke initiatieven vaststellen. Vooralsnog stelt het college voor om het structurele participatiebudget van € 10.000 niet in de begroting op te nemen. Het college is van mening dat de gemeente kaders en voorwaarden voor een gedegen participatie moet stellen, maar de uitvoering een verantwoordelijkheid is van de initiatiefnemer.

Ook bij de verdere implementatie van de inrichting van processen, software, overleg met stakeholders, etc. richting invoering omgevingswet per 1 januari 2022, werken we nauw samen met onze lijn-50-partners. Vaals is in 2020 aangesloten op het digitaal stelsel omgevingswet (DSO; een landelijke voorziening waarop op adressenniveau overheidsinformatie benaderbaar is. In 2021 zullen we deze voorziening met informatie over Vaals vullen. Voor de implementatie is in deze begroting een bedrag van € 30.000 opgenomen. De gemeente dient bij de invoering van de omgevingswet een functie te hebben ingesteld die in ieder geval tot taak heeft te adviseren over de aanvragen van een omgevingsvergunning voor een Rijksmonument. Daarnaast kunnen allerlei andere, mogelijke ruimtelijke adviesrollen bij deze functie belegd worden. Ook deze opgave pakken we regionaal op.

Regionale Energie Strategie (RES)

De kadernotitie Klimaatadaptatie is basis voor een drietal projecten: Regionale Energie Strategie (RES), Deltaplan Vaals en Water en hittestress.

In 2021 zal, in het kader van de **Regionale Energie Strategie (RES)**, een bod worden uitgebracht (RES 1.0). Een bod waarin bepaald wordt hoe, waar en hoeveel duurzame energie Vaals gaat opwekken. Vaals maakt hierbij deel uit van de subregio Maastricht – Heuvelland, die op zijn beurt deel uitmaakt van de RES-regio Zuid-Limburg (samen met subregio's Westelijke Mijnstreek en Parkstad). RES 1.0 moet uiterlijk in juni 2021 vastgesteld worden door de gemeenteraden. Was het concept-bod tot nu toe vooral technisch van aard, het bod 1.0 zal mede tot stand komen op basis van een uitgebreid participatietraject, waardoor de gemeenteraad een technisch én maatschappelijk perspectief kan hanteren bij haar besluitvorming. Daarnaast dient in de 1e helft 2021 ook een ruimtelijk

afwegingskader (RAK) door de raad te worden vastgesteld, omdat de verwachting bestaat dat het bod 1.0 aanknopingspunten biedt voor externe ontwikkelaars. Het RAK bevat technische, ruimtelijke, financiële en maatschappelijke criteria voor het mogelijk toelaten van initiatieven voor duurzame energieopwekking. Daarnaast zal in 2021 een uitvoeringsagenda op het gebied van water en hitte/droogte worden opgesteld; het derde uitvoeringsprogramma van de kadernotitie Klimaatadaptatie. Momenteel vindt een onderzoek plaats in hoeverre deze elementen (water en hitte) efficiënt met elkaar gecombineerd kunnen worden, waarbij mogelijk Waterschap Maas en Mergelland aansluit bij de Lijn50-gemeenten.

In 2021 zullen maatregelen in het kader van het Deltaplan Vaals uitgevoerd worden. Het deltaplan is gericht op maatregelen ter bestrijding van wateroverlast als gevolg van hevige regenbuien. Daarbij werken we inhoudelijk, maar ook financieel nauw samen met het Waterschap. De maatregelen zijn momenteel onderwerp van gesprekken met belanghebbende bewoners. De hiermee gepaard gaande lasten/investeringen zullen gedekt worden uit verhoging van het tarief rioolheffing.

Integrale beheersvisie openbare ruimte (IBOR)

Op basis van het coalitieakkoord is gewerkt aan een **integrale beheersvisie openbare ruimte (IBOR)**. Met deze IBOR kiezen we bewust om géén kwaliteitsdifferentiatie aan te brengen in het kwaliteitsbeheer tussen kernen en binnen kernen. Vanzelfsprekend bereiken we dat niet in één keer, maar zal er sprake moeten zijn van een fasering en, vanwege de financiële situatie, prioritering, zoals neergelegd in het oorspronkelijke raadsvoorstel. Echter, vanwege de actuele financiële situatie heeft het college de oorspronkelijke prioritering nogmaals bekeken en afgezet tegen andere, belangrijke prioriteiten. Dit heeft geleid tot het voorstel om de voorgenomen kwaliteitsverbetering naar de A-norm op de prioriteiten, te verlagen naar de B-norm, met uitzondering van klachtenafhandeling en kantongericht werken, die wel op de A-norm gezet worden. Immers, IBOR sluit aan op de ingezette kanteling binnen het beleidsveld openbare ruimte van minder beleid en bureau naar meer uitvoering en buiten, gekoppeld aan een kwalitatieve professionaliseringsslag op alle aspecten van het werk. Juist in het kantongericht werken en de adequate afhandeling van klachten komt deze kanteling het meest tot uiting. Voor uitvoering van IBOR is in deze begroting € 340.000 structureel opgenomen.

Voor wat betreft het reguliere **beheer openbare ruimte** zal in 2021 de nadruk liggen op enerzijds het wegwerken van achterstallig onderhoud wegen, waartoe in 2015 extra middelen in de begroting zijn opgenomen. Anderzijds zullen in 2021 de lopende 'groen-contracten' opnieuw worden aanbesteed, waarbij gepoogd wordt middels budgettaire neutraliteit een slag te maken in de beleving. Beide zaken hebben als doel de leefbaarheid in de buurt te versterken.

Voormalige Esso-tankstation

In een onlangs gesloten samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Vaals en de Provincie Limburg, heeft de Provincie een bijdrage toegezegd in 50% van het niet afgedekte 'gat' voor wat betreft sloop en saneringskosten van het **voormalige Esso-tankstation**. De verkoopopbrengst van het terrein zal niet hoger zijn dan € 750.000, waardoor op deze grondexploitatie een geprognostiseerd tekort bestaat van circa € 500.000. Na aftrek van de Provinciale bijdrage resteert voor Vaals een tekort van circa € 250.000, waarbij gestreefd zal worden dit tekort zoveel mogelijk terug te brengen. Het College durft nu concrete stappen te zetten richting een potentiële projectontwikkelaar: ca 30 woningen/appartementen voor jonge gezinnen/starters, hetgeen volledig past en aansluit bij de resultaten uit het woonbehoefte-onderzoek en waarbij tevens een doorsteek naar het Von Clermontpark wordt gecreëerd. De verwachting is dat dit najaar 2020 de koopovereenkomst gesloten kan worden en ook nog gestart kan worden met de procedure nieuw bestemmingsplan. Op zijn vroegst medio 2021 vanuit nieuw bestemmingsplan kan de omgevingsprocedure starten, waarbij in de tussentijd sloop en sanering van terrein plaatsvindt. Eind 2021 kan gestart worden met de uitvoering, waarbij de oplevering naar verwachting begin 2023 kan plaatsvinden. Ook hierbij geldt een sterk voorbehoud voor wat betreft inspraakprocedures en de regionale afstemming plancapaciteit en compensatieplicht.

Pastoerswei

Het koopcontract ten behoeve van woningbouw op strategische locatie **Pastoerswei** is getekend. Initiatiefnemer BurgtBouw zal in het najaar van 2020 een aanvraag voor een nieuw bestemmingsplan indienen, welke in het voorjaar van 2021 in de inspraakprocedure komt (zienswijze e.d.). Mocht dat positief verlopen, dan zal medio 2021 de omgevingsvergunning aangevraagd kunnen worden. In het najaar van 2021 zal in principe gestart kunnen worden met de uitvoering van het project. In de 1^e fase zal BurgtBouw de infrastructuur aanleggen op eigen kosten en naar kwalitatieve maatstaven van de gemeente, welke vervolgens voor een symbolische prijs aan ons zal worden overgedragen. Parallel daaraan zal BurgtBouw conform bestemmingsplan en omgevingsvergunning 18 levensloopbestendige seniorenwoningen in parkachtige omgeving realiseren, waarbij de monumentale bomen behouden zullen blijven. Oplevering is voorzien voor voorjaar 2023 (onder voorbehoud positieve doorloop procedures). Zowel bij gemeente als initiatiefnemer melden zich inmiddels veel geïnteresseerden. Toestemming toevoeging van wooneenheden en de daaraan gekoppelde compensatie is momenteel onderwerp van gesprek in regionale afstemming. De Provincie heeft verklaard de gemeente Vaals daarbij te willen helpen (samenwerkingsovereenkomst). Met de verkoop wordt een boekwinst gerealiseerd van circa € 525.000, welke ten gunste komt van de algemene reserve.

Von Clermontpark

Conform de lijn die uitgesproken is door de raad wordt in het **Von Clermontpark** gestreefd naar een mix van woningen voor diverse doelgroepen: starters / jonge gezinnen, senioren en eventueel studenten (in beperkte mate). Ook wordt gekeken of het meerwaarde heeft om de huidige locatie Van Houten gebouw (Beemderlaan) te betrekken in de ontwikkeling van het Von Clermontpark (wonen, maatschappelijke voorziening). Momenteel lopen oriënterende gesprekken met diverse geïnteresseerde ontwikkelaars. In de komende maanden (uiterlijk voorjaar 2021) zal blijken welk initiatief de meeste potentie heeft. Wij hebben nog 45 eenheden aan harde plancapaciteit voor het Von Clermontpark, waarbij verwacht wordt dat deze ook minimaal nodig zullen zijn bij een toekomstige ontwikkeling, gelet op de behoefte van de diverse doelgroepen. De boekwaarde Von Clermontpark en pand Beemderlaan bedraagt per 1 januari 2021 € 2,8 miljoen.

Hekkert-terrein

Zoals bekend is de met Focus gesloten koopovereenkomst voor 110 studentenwoningen op het **Hekkert-terrein** in het najaar 2019 ontbonden. Inmiddels zit een nieuw initiatief voor circa 110 studentenwoningen op deze locatie in een zodanig vergevorderd stadium dat zeer waarschijnlijk nog eind 2020 de koopovereenkomst kan worden gesloten. Deze partij (Duitse initiatiefnemer) gaat meer dan de plannen van Focus uit van het gebruik van duurzame materialen, veel houtwerk, maar komt in wezen neer op dezelfde invulling en functie als het plan van Focus. Omdat de planvorming plaatsvindt binnen de kaders van het bestemmingsplan kan het proces van omgevingsvergunning binnen de korte procedure worden afgewikkeld waardoor naar verwachting de realisatie alsook de oplevering in 2021 kan worden afgerond. Hiertoe is reeds bij de berekening van het gemeentefonds in 2022 rekening gehouden. De koopprijs bedraagt hetzelfde als bij Focus, € 1,1 miljoen, conform boekwaarde. Tot slot zal het College in overleg treden met diverse geïnteresseerde partijen over de mogelijke ontwikkelingen van studentenhuisvesting binnen het plangebied Selzerbeek.

Landschap/landbouw

De zorg om het (5-sterren) landschap en daarmee samenhangend een bestendige toekomst van de in dat landschap opererende landbouw-sector is een thema dat voor nagenoeg elke plattelandsgemeente in Zuid-Limburg hoog op de agenda staat.

Reden dat **landschap/landbouw** ook één van de 'programmaliijnen' is geworden voor de samenwerking Middengebied. Momenteel wordt een aantal projecten voorbereid, welk aan deze programmalijn gekoppeld kan worden en vanaf 2021 tot uitvoering kan komen. Onder andere wordt gedacht aan het inzetten van een zogenaamde 'Vitaliteitsmanager', die gaat onderzoeken welke behoefte en welke mogelijkheden er zijn om de sector door te ontwikkelen naar aanvullende/alternatieve verdienmodellen, waarmee het landschap in zijn kracht kan blijven. Eind 2020/begin 2021 zullen deze projecten meer duidelijkheid brengen, waarbij de vraag zich nu al voordoet of dit alles te realiseren is binnen de € 3 per inwoner, die gemeenten nu jaarlijks hiertoe bijeenleggen. Vooral ook omdat naast deze programmalijn ook andere lijnen, zoals Toerisme (zie programma Werk & Economie) daaruit gefinancierd moeten worden. Indien nadere inhoudelijke dan wel financiële kaders nodig zijn, zal hiertoe een raadsvoorstel volgen.

Programma Werk & Economie

Centraal in dit programma staat het stimuleren van de lokale en (eu)regionale economie, waarbij het toerisme en het “funshoppen”, de belangrijkste lokale pijlers zijn. Het historische centrum c.q. Koningin Julianaplein heeft, onder andere door de terugkeer van de markt en de diverse evenementen en activiteiten, een voorbeeld gegeven van de beleving die ons structureel voor ogen staat. Een duurzame aanpak hiervan moet tot stand komen via het plan ‘stadspromotie Vaals’. Ook de ontwikkeling van het Drielandenpunt en het buitengebied blijven de komende jaren de nodige aandacht krijgen. De grensligging biedt veel perspectief, zowel voor het ondernemerschap als ook voor onze werkgelegenheid. Er wordt zeer actief gewerkt aan het zo optimaal mogelijk benutten van die kansen. De toestroom van de vele studenten en de huisvesting van start-ups biedt in dit kader zeker mogelijkheden. In samenwerking met ketenpartners zoals Podium24, de sociale dienst Maastricht-Heuvelland en Hallo Collega, wordt actief gewerkt aan het begeleiden van mensen naar werk in Zuid-Limburg, maar zeker ook over de grens. En daar waar arbeidsmogelijkheden (tijdelijk) ontoereikend zijn wordt het accent gelegd op maatschappelijke participatie van mensen die zonder werk zitten.

Meerjarige ambitie

Het meerjarig beleid wordt met name afgeleid uit het Coalitieakkoord 2018 – 2022. Dit kent de volgende ambities:

- **Groot belang hechten aan toerisme:** iconen fraaie kernen, historisch centrum, Drielandenpunt en buitengebied versterken als onderscheidend vermogen.
- **Verbinding Drielandenpunt en historische kern:** kwalitatieve opwaardering Drielandenpunt met duurzame verbinding naar het centrum.
- **Invulling leefbaarheid Julianaplein:** sterke morele plicht om de commerciële plint gevuld te krijgen.
- **Aantrekken van evenementen:** passend bij de maat en schaal van Vaals, met name op het gebied van kunst en cultuur.
- **Openbare vervoersvoorzieningen voor toerist en inwoner:** door gebruik te maken van de grote hoeveelheid toeristen in het gebied Lijn 50 proberen we vervoersvoorzieningen tot stand te brengen die zowel voor de bezoeker als de inwoner een meerwaarde betekenen.
- **Duurzame gemeente:** onderzoeken in hoeverre we in onze eigen energie kunnen voorzien, mede door aan te sluiten bij reeds bestaande initiatieven. Nadrukkelijk onder de aandacht brengen van duurzaamheidsregelingen voor inwoners.

De onlangs vastgestelde nieuwe strategische visie is ontwikkeld om aan te sluiten bij de transitie van de samenleving (zie inleiding beleidsbegroting). De nieuwe positie/rol van de gemeente richt zich daarbij op het mogelijk maken van initiatief uit de samenleving en op het verbinden van en met de samenleving. Inhoudelijk wordt gekoerst op onderscheidend vermogen, eigen cultuur en kwaliteit. Evenementen worden als zeer belangrijk genoemd, zowel grootschalige (internationale) evenementen welke Vaals beter op de kaart zetten en bezoekers aantrekken, maar zeker ook kleinschalige lokale evenementen, gebaseerd op eigen initiatief en eigen cultuur, ter versterking van de lokale trots.

Speerpunten jaarplan 2021

De ambities krijgen in 2021 onder meer invulling door te werken aan de volgende speerpunten.

Werkplaats Financiën

Financiële problemen zijn vaak een van de voornaamste redenen zich te melden bij het sociaal domein van de gemeente voor hulp. Vaak leiden deze problemen tot additionele zorgvraag, waardoor het vroegtijdig signaleren daarvan de inzet van individuele maatwerkvoorzieningen kan uitstellen, verminderen of voorkomen. Eind 2020 zal een experiment, genaamd **Werkplaats Financiën**, gestart worden. Dit betreft een laagdrempelige en gratis voorziening voor inwoners met financiële vragen, zorgen en/of problemen. Bijvoorbeeld het op orde brengen van de administratie, vragen over toeslagen van de belastingdienst, budgetplannen, schuldhulpverlening, etc. Dit zal vanuit de Beemderlaan plaatsvinden door zowel ervaringsdeskundigen als vrijwilligers met bijvoorbeeld een juridische, administratieve of zorgachtergrond. De gemeente zal hierbij een faciliterende rol innemen. Dit experiment zou uiteindelijk moeten leiden tot een besparing op de lasten voor maatschappelijk werk, WijVaals, kredietbank Limburg, e.d. In 2021 zal dit experiment gemonitord en geëvalueerd worden.

Het totaalbudget voor participatie, beleidsveld inkomenszorg, bedraagt in 2021 € 3.590.000.

Preventie instroom participatiewet

Een ander experiment dat op korte termijn gestart gaat worden betreft 'preventie instroom participatiewet'. Dit experiment heeft als doel om instroom in de Participatiewet van bepaalde doelgroepen met een arbeidsbeperking te voorkomen door hen direct door te leiden naar betaald werk. Dit gaat over mensen met psychische, sociale beperkingen en/of beperkingen met zelfstandigheid. In plaats van doorsturen naar Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland voor een aanvraag bijstandsuitkering, wordt deze doelgroep doorverwezen naar de partner 'Hallo Collega'. Dit is de laatste jaren een partner gebleken die snel en effectief maatwerk levert om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam naar betaald werk toe te leiden. Zij maken gebruik van een breed netwerk waartoe ook diverse ondernemers uit Vaals (bijv. AH, kasteel Bloemendal, Landal, Naanhof) behoren.

In 2021 wordt verwacht 20 trajecten op te starten, waarmee een budget ad € 11.000 mee gemoeid is. Dekking is voorzien in het reeds bestaande re-integratiebudget. Het voorkomen van het instromen van één bijstandsccliënt levert jaarlijks een kostenbesparing op van € 12.000 tot € 18.000.

Vrijetijdseconomie

In het Provinciaal Omgevingsplan (POL) zijn kaders opgenomen voor onder meer de thema's detailhandel, kantoren, Vrijetijdseconomie en energie. Ter uitwerking van het POL zijn al eerder de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg en de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) vastgesteld. Voor het thema **Vrijetijdseconomie** is toegewerkt naar de realisatie van de visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg.

Deze visie is medio 2020 door de gemeenteraden van de Zuid-Limburgse gemeenten vastgesteld. Met de visie als basis wordt in 2021 verder gewerkt aan het komen tot concrete uitvoeringsprogramma's. Eén van de projecten uit de visie vrijetijdseconomie betreft het netwerk 'knopen lopen', waartoe de raad in september 2020 heeft besloten.

Hierbij is evident dat aanhaken bij het uitvoeringsprogramma 'Toerisme van de toekomst' van het Middengebied noodzakelijk is. Voor Vaals is van belang dat onze iconen (fraaie kernen, historisch centrum, Drielandenpunt en het buitengebied) versterkt worden als onderscheidend vermogen. Het verder onderscheiden van deze iconen past bij een ambitie van de visie Vrijetijdseconomie die luidt dat kwalitatieve groei boven kwantitatieve groei gaat. Het gaat niet om meer (massa) maar om beter (kwaliteit). Belangrijk is dat oplossingen worden gevonden voor de (verkeers-)druk op het Heuvelland. In de aanzet tot het uitvoeringsprogramma is hier op ingespeeld door met het verbeteren van de bereikbaarheid van bestaande hotspots in de uitvoering aan de slag te gaan.

Het zijn met name rustzoekers die naar Zuid-Limburg (en dus ook naar Vaals) komen. Deze doelgroep wordt naar verwachting de komende jaren kleiner. Dit is een aandachtspunt, maar biedt ook een kans. Een kans voor het aantrekken van bezoekers uit nieuwe/andere doelgroepen (denk aan avontuur-, inzicht- en plezierzoekers). Op deze ontwikkeling zal vanuit de uitvoering een antwoord moeten worden gevonden. Daar waar nodig wordt de visie en de uitvoering toegespitst voor Vaals.

Stadspromotie/Evenementen

Vanuit de beleidsnota **Stadspromotie/Evenementen** wordt gewerkt aan de promotie van de gemeente/gemeenschap Vaals.

Hiertoe behoren evenementen die Vaals naar buiten toe beter op de kaart zetten, maar vooral ook evenementen om juist de gemeenschap van Vaals meer bijeen te brengen; verbinden is immers een van vier V's waarop het nieuwe beleid gebaseerd is. Naast evenementen horen daar ook aspecten als promotie e.d. bij. Ruimte bieden voor het komen tot initiatief vanuit een beleid dat niet in beton is gegoten maar vanuit lerend vermogen steeds doorontwikkelt. Een belangrijk instrument in het actuele beleid is weggelegd voor de adviescommissie Stadspromotie en evenementen. Deze commissie is medio 2020 benoemd en heeft een belangrijke taak: buigen over subsidieaanvragen van initiatiefnemers die bereid zijn tijd, energie en geld te investeren in de promotie, versterking van de beleving van de gemeente Vaals.

Door de COVID19-crisis is de ruimte voor het organiseren van evenementen heel beperkt geweest. In 2021 wordt op een beter jaar gehoopt voor de stadspromotie en evenementen van en voor de gemeente Vaals met daarin de belangrijke en actieve rol van de adviescommissie.

Vooralsnog is het jaarlijks budget teruggebracht tot € 25.000. Als er echter spraakmakende evenementen gerealiseerd kunnen worden die niet in dit budget passen, zal dit via raadsvoorstellen voorgelegd worden aan de raad.

Inburgering

Per 1 juli 2021 wordt de nieuwe wet **inburgering** van kracht. Het doel van deze nieuwe wet is dat de snelste weg wordt ingezet voor inburgeraars om mee te doen in de maatschappij, de Nederlandse taal te beheersen en een baan te vinden. Daartoe behoort ook een betere koppeling van de Wet Inburgering met de Participatiewet.

Via de nieuwe wet inburgering, die in principe een volgende decentralisatie-opgave is, wordt de gemeente verantwoordelijk voor het opstellen van een persoonlijk inburgeringsplan. Daarin wordt o.a. ingegaan op het bieden van taalonderwijs, financieel ontzorgen en een participatieverklaringstraject. Daarnaast heeft de gemeente een handhavingsplicht bij het niet naleven van verplichtingen en zou een boete kunnen worden opgelegd.

Bij de nieuwe wet ligt de nadruk sterk op participatie en burgerschap. Omdat het een decentralisatie-opgave betreft, ontvangen we middelen hiervoor via enerzijds een integratie-uitkering (niet-geoormerkte) gemeentefonds ad € 13.000 (met name bedoeld voor proceskosten) en anderzijds via een specifieke uitkering (wel geoormerkt geld), bedoeld voor de werkelijke lasten gemoeid met inburgering. De omvang van de specifieke uitkering is nog niet bekend en derhalve ook nog niet verwerkt in de begroting. Dit geldt ook voor de daarmee gemoeide kosten. Het uitgangspunt is dat deze kosten budgettair neutraal verwerkt worden.

Programma Bestuur & Dienstverlening

Het lokale bestuur (en organisatie) kan een grote meerwaarde brengen als er gedacht en gehandeld wordt vanuit de nabijheid bij mensen en de kennis van de context waarin ze leven.

Lokale regie staat in zaken die er voor onze inwoners toe doen voorop. Samenwerking is nodig om krachten te bundelen, waardoor meer strategische daadkracht maar ook specialistische kennis kan worden gecreëerd. Een goed netwerk is daarbij van belang, zowel in de regio Maastricht – Heuvelland maar zeker ook in de regio Aken. Net als goede verbindingen met onze inwoners.

Onderscheidend vermogen willen we tonen in de kwaliteit van dienstverlening naar onze burgers, waarbij we zo dicht mogelijk bij de inwoners maatwerk willen leveren. Maar ook door inwoners te betrekken bij plan- en besluitvorming middels een op maat gesneden burgerparticipatie.

Meerjarige ambitie

Het meerjarig beleid wordt met name afgeleid uit het coalitieakkoord 2018 - 2022. Dit kent de volgende ambities:

- **Behoud van zelfstandigheid:** zolang de aan inwoners geboden kwaliteit van dienstverlening aan de maat is. Die zelfstandigheid wordt ondersteund door samenwerking met omliggende gemeenten.
- **Kwaliteit van dienstverlening en communicatie:** onderscheidend zijn voor en met onze inwoners, waarbij we de inwoner in zijn (vaak complexe) omgeving centraal stellen. Inspelen op vragen en behoeften vanuit die context is uitgangspunt van ons handelen. Als het nodig en mogelijk is worden procedures en regels losgelaten in het belang van de inwoners.
- **Gezamenlijk kompas bepalen:** in nauwe samenspraak met de samenleving de nieuwe bestuurlijke koers voor Vaals bepalen.
- **Vernieuwend besturen:** de Gemeenteraad wenst meer ruimte te geven aan de dialoog met de samenleving en uitnodigende participatie in een vroegtijdig stadium. Open-transparant-vriendelijk-beleefd zijn de kernwoorden voor de nieuwe bestuursstijl.
- **Actieve burgerparticipatie:** onderzoeken hoe de burgerparticipatie voor de verschillende kernen Vaals, Vijlen en Lemiers vorm gegeven kan worden.
- **Veilige leefomgeving:** sterk op inzetten. Ook bij grensoverschrijdende thema's wensen wij alert de ontwikkelingen op dit gebied te volgen.
- **Stabiele financiële positie:** waarbij de belastingdruk zo laag mogelijk wordt gehouden. Het principe van de vervuiler betaalt blijft overeind, maar de automatische verhoging van de OZB-opbrengsten wordt heroverwogen. Geen structurele uitgaven als daar geen structurele dekkingsmiddelen tegenover staan.

In de onlangs door de raad omarmde strategische visie wordt gesproken over het ontbreken van verbindingen met en tussen omliggende gemeenten en het belang van regionale samenwerking. De gemeente Vaals erkent dat samenwerking een belangrijke voorwaarde is om de zelfstandigheid te kunnen borgen. Maar niet alleen als overlevingsbasis, ook als mogelijkheid om meer slagkracht dan wel meer kwaliteit/efficiency te kunnen realiseren.

Speerpunten jaarplan 2021

De ambities krijgen in 2021 onder meer invulling door te werken aan de volgende speerpunten.

Integrale Veiligheidsplan (IVP)

In juni 2020 heeft de raad het Integrale **Veiligheidsplan (IVP)** Heuvelland 2020 – 2023 vastgesteld. Dit moet gezien worden als het strategische beleidskader. 2021 zal in het teken staan van het concretiseren van het IVP naar 1 of meerdere uitvoeringsplannen. Indien het gewenste ambitieniveau niet strookt met de beschikbare capaciteit en financiën, zal de raad hiervoor een separaat voorstel ontvangen. Een onderwerp dat aandacht verdient in Vaals betreft ondermijnende criminaliteit. Ondermijning is vermenging van de boven en de onderwereld, er is sprake van onzichtbare criminaliteit die onze rechtstaat aantast.

Fenomenen die in buurten en woonwijken voorkomen zijn onder andere de aanwezigheid van hennepplantages, slachtoffers van mensenhandel, witwassen van geld, etc.

Transitievisie

In juni 2020 is de **transitievisie** omarmd door de gemeenteraad, die zoals bekend op een andere manier beschrijft hoe de toekomstdroom van Vaals gerealiseerd kan worden. Deze transitievisie beschrijft niet concreet de stip op de horizon, maar moet gezien worden als een aanzet om, samen met de koplopers, te komen tot voorstellen waardoor die stip steeds concreter wordt. Een evidente voorwaarde daarbij is dat initiatieven, waarbij leven, leren en werken centraal staan, uit de samenleving komen. De koplopers die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van de transitievisie, hebben zich verenigd onder de naam 'Vaals Verbind(t)!'. Deze entiteit zoekt momenteel naar de juiste rechtsvorm, waardoor het mede mogelijk zal zijn om externe subsidies te ontvangen. De initiatieven uit de samenleving worden vervolgens via deze entiteit gekoppeld naar de gemeente, waarbij de gemeente een faciliterende rol neemt. Het door de raad gevoteerde budget ad € 25.000 zal in overleg met de initiatiefnemers besteed worden aan de initiatieven uit de samenleving.

Deze faciliterende rol betekent meer dan ooit loslaten, door het ambtelijk apparaat maar ook door de bestuurders. De samenleving is aan zet. Dit vergt dan ook durf, vertrouwen en een andere attitude.

In 2021 zal periodiek een tussenevaluatie tussen gemeentebestuur en koplopers plaatsvinden.

Druk op het Heuvelland

De (toeristische) **druk op het Heuvelland** is een hot item. Niet alleen in de gemeente Vaals, maar in het hele Heuvelland. Eind 2020 / begin 2021 zal een projectvoorstel voor de Heuvelland-gemeenten worden opgesteld. Het projectvoorstel gaat met name in op de vraag "Hoe gaan we de druk op het Heuvelland aanpakken". Tevens komen daarin zaken aan bod als objectief meten, bewonersparticipatie en planning. De dekking van dit project (bijdrage Vaals bedraagt € 9.170) vindt plaats uit het budget 'samenwerking lijn50 2020'. Dit project dient uiteindelijk te leiden tot een concreet raadsvoorstel voor de zomer van 2021 om de druk op het Heuvelland te verbeteren.

Samenwerking

Tijdens de raadsconferentie van juni 2020 heeft de raad uitgesproken dat **samenwerking** geen doel op zich is, maar een middel. Samenwerking en de daarbij horende partijen komt om de hoek kijken wanneer dit uit beleidsvelden wordt ingegeven. We concentreren ons dus niet op één regio of partner. Gedurende de rit zal samenwerking niet meer als separaat speerpunt benoemd worden, maar zal dit geïncorporeerd worden in de beleidsinhoudelijke thema's waar samenwerkingsverbanden lopen of opgestart worden.

In de samenwerking middengebied zijn vier programmalijnen benoemd: 1. Landschap/landbouw, 2. Toerisme (van de toekomst), 3. Duurzaamheid, 4. Vitale kernen.

Dit betreft thema's die zich goed lenen om op grotere schaal (Middengebied of Zuid Limburg) aan te pakken. Momenteel bekijken we welke projecten we op korte termijn kunnen opstarten. Het college legt, mede gelet op de financiële positie, de hoofdprioriteit bij de thema's 1 en 2. Bij verdere uitwerking van projecten zal helder worden welke maatschappelijke partners zullen participeren en welke benodigde middelen nodig zijn. De raad zal hiervoor in stelling gebracht worden. De verwachting is dat eind 2020 de definiëring van projecten aan de raad voorgelegd kunnen worden. Het is de bedoeling om investeringen te financieren vanuit bestaande beleidsbudgetten. Om toch al te kunnen starten is een bijdrage van 3 euro per inwoner afgesproken ten behoeve van het opstarten van het samenwerkingsverband (governance).

Het Lijn50-samenwerkingsverband is het eerste platform waarbij de 3 gemeenten op gebied van landschap en toerisme met elkaar de samenwerking zoeken en mogelijk samen optrekken in projecten middengebied. Momenteel lopen een drietal concrete zaken in lijn50-verband: de voorbereiding op de omgevingswet, een gezamenlijke investering in een applicatie sociaal domein en het project 'Druk op het Heuvelland'.

Het college zal in 2021 bekijken hoe participatie in Charlemagne AG anders ingericht kan worden. Daarbij zal ook gekeken moeten worden naar een mogelijk andere financieringsconstructie voor het Grensinfpunt.

Communicatie

Communicatie heeft als centrale doelstelling: verkrijgen draagvlak voor gemeentelijk beleid, verkrijgen / bestendigen van een gewenst imago voor de gemeentelijke organisatie en bevorderen van toegankelijkheid van gemeentelijke diensten / producten. Communicatie zal in 2021 een evidente rol spelen bij met name de grootschaligere projecten: Regionale Energie Strategie (RES) en Omgevingswet. Daarnaast zal in 2021 een slag gemaakt worden met het verbeteren van de leesbaarheid van uitgaande brieven en zal vanuit het tijdelijk Besluit digitale toegankelijkheid overheid in 2021 gewerkt worden aan een verbetering van de toegankelijkheid van de gemeentelijke website. In 2021 is voor communicatie een budget ad € 70.000 beschikbaar.

Gemeentelijke dienstverlening

Vaals heeft, relatief gezien, meer fysieke klantbezoeken dan andere gemeenten. Dit komt naar verwachting door enerzijds de vergrijzing (senioren hebben meer behoefte aan een fysiek bezoek) en anderzijds door anderstaligen. Hier dient rekening mee gehouden te worden bij de digitalisering van onze dienstverlening.

Als gevolg van COVID-19 is de **gemeentelijke dienstverlening** aangepast.

Eén van die aanpassingen betreft het werken op afspraak: 4 ruime afspraakblokken per week met een gescheiden telefonie- en baliefunctie. Dit bleek ook naadloos aan te sluiten op de beschikbare capaciteit. Inmiddels kan geconcludeerd worden dat deze nieuwe werkwijze goed bevalt: de burgers worden op het afgesproken tijdstip geholpen en intern is een toename van de efficiency waarneembaar. Voorgesteld wordt dan ook om deze werkwijze te continueren, ook indien geen sprake meer is van beperkende maatregelen als gevolg van COVID-19. Op dit moment wordt ook een professionaliseringsslag gemaakt met het plannen van een afspraak via de gemeentelijke website.

Daarnaast zal 2021 in het teken staan van het (juridisch) onderzoeken van een mogelijk andere manier heffen van leges omgevingsvergunningen, zeker gelet op de toekomstige omgevingswet. Momenteel is de heffingsnorm de hoogte van de bouwsom. Een aanvraag omgevingsvergunning met een beperkte bouwsom (lage leges) maar met een stevige impact op de omgeving, kost soms meer dan een aanvraag met hoge bouwsom (hoge leges). Deze heroriëntatie moet dus voor zowel gemeente als indieners meer leges op maat opleveren.

Verklaring over de rechtmatigheid

De accountant geeft sinds 15 jaar een dubbele accountantsverklaring af bij de jaarstukken van gemeenten en provincies: 1] een verklaring over de getrouwheid (juiste, volledige en tijdige verantwoording) en 2] een verklaring over de rechtmatigheid (handelen in overeenstemming met de geldende in- en externe wet- en regelgeving).

Vanaf het boekjaar 2021 gaat dit veranderen voor de rechtmatigheid. Het is niet langer de accountant, maar het college dat een **verklaring over de rechtmatigheid** gaat verstrekken.

Dit betekent dat het belang van interne controle enorm toeneemt. De uitgevoerde interne controle vormt namelijk de basis voor het college om tot het verstrekken van de verklaring over te gaan. Een toegenomen belang omdat de verantwoordelijkheid verschuift naar het college en de toets door de accountant als vangnet verdwijnt. Een kwalitatieve en kwantitatieve impuls voor de interne controle-functie is nodig om invulling te kunnen geven aan deze wettelijke ontwikkeling. De voorbereiding inclusief afstemming met de accountant is in 2020 gestart. Vanuit de tijdig gestarte voorbereiding en met de noodzakelijk impuls moet het mogelijk zijn deze nieuwe taak vanaf 2021 naar behoren uit te voeren. Deze nieuwe taak leidt tot toename van de formatie. Verder wordt ook ingezet op een versterking van de financiële functie. Samen met de gewenste noodzakelijke kwaliteitsslag bij informatie & automatisering, leidt dit tot een toename van salarislasten ad € 150.000

Deel 3

Financiële begroting

In dit onderdeel volgen de volgens de wet verplichte onderdelen van de programmabegroting. Dit betreft veelal financiële gegevens, maar ook de verplichte paragrafen.

De inhoud van dit onderdeel bestaat uit:

1. Integrale financiële begroting
2. Financiën programma Mens & Voorzieningen
3. Financiën programma Wonen & Verkeer
4. Financiën programma Werk & Economie
5. Financiën programma Bestuur & Dienstverlening
6. Paragraaf bedrijfsvoering → gericht op de interne organisatie
7. Paragraaf weerstandsvermogen & risicobeheersing → gericht op de financiële positie
8. Paragraaf lokale heffingen → gericht op de gemeentelijke belastingen
9. Paragraaf financiering → gericht op de financieringsmogelijkheden
10. Paragraaf verbonden partijen → gericht op de gemeentelijke samenwerkingsverbanden
11. Paragraaf grondbeleid → gericht op de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten
12. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen → gericht op de gemeentelijke eigendommen.

De paragrafen hebben een integraal karakter en lopen als het ware als een rode draad door de gehele begroting. De paragrafen gaan met name in op de middelen, die van belang zijn voor de bestuurskracht van de gemeente. De paragrafen geven inzicht in de interne organisatie en de maatregelen en het beleid dat daarbij wordt gehanteerd om de gemeentelijke taken en doelrealisatie te ondersteunen. Let wel: de paragrafen gaan over het (gemeentelijk) beheer, hetgeen is voorbehouden aan het college. De Raad heeft in deze uiteraard wel het budgetrecht.

Integrale financiële begroting

Financieel gezien kan deze begroting voor het jaar 2021 en volgende jaren middels onderstaand overzicht in beeld worden gebracht.

Programmabegroting 2021 – 2024 (bedragen * € 1.000)

Programma's	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Mens & Voorzieningen	-8.207	567	-7.640	-7.561	-7.959	-7.430
Wonen & Verkeer	-6.557	3.630	-2.927	-2.420	-2.508	-2.325
Werk & Economie	-8.422	5.472	-2.950	-2.764	-2.653	-2.566
Bestuur & Dienstverlening	-3.723	309	-3.414	-3.443	-3.489	-3.461
Subtotaal programma's	-26.909	9.978	-16.931	-16.188	-16.609	-15.782
Financiering / algemene dekkingsmiddelen	-1.895	21.951	20.056	19.273	20.176	19.574
Overhead	-3.194	9	-3.185	-3.078	-3.129	-3.112
Totalen 2021 - 2024	-31.998	31.938	-60	7	438	680

Om een breder inzicht te krijgen in de financiële omvang van deze begroting en de positie van de gemeente, zullen hierna een aantal financiële aspecten van deze begroting op hoofdlijnen nader worden belicht.

3.1 Begrotingsruimten 2021 - 2024

De begrotingsruimte is het positieve resultaat tussen de geraamde baten en de geraamde lasten. Indien er meer inkomsten zijn dan uitgaven is er sprake van begrotingsruimte, andersom van een begrotingstekort. Uit bovenstaande saldi blijkt dat in 2021 sprake is van een begrotingstekort en in de jaren 2022 tot en met 2024 van begrotingsruimte.

Onderstaand overzicht geeft een inzicht in het begrotingstekort en de begrotingsruimten van deze (meerjaren)begroting alsmede de totstandkoming daarvan.

Bij onderstaande overzichten moeten de cijfers als volgt gelezen worden:

- cijfers met een minteken betreft ofwel een stijging van de lasten (bijvoorbeeld lasten gemoeid met decentralisatie jeugdzorg) dan wel een daling van de baten;
- cijfers zonder minteken betreft ofwel een daling van de lasten (bijvoorbeeld minderlasten vrijwilligerswerk) dan wel een stijging van de baten (bijvoorbeeld uitkering gemeentefonds).

Begrotingsruimten	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldi 1 ^e BURAP 2020	599.000	969.000	1.223.000	
Raadsbesluiten na 1 ^e BURAP 2020 met financiële consequenties				
Mutaties als gevolg van voortzetten bestaand beleid en wettelijke ontwikkelingen	-975.000	-967.000	-1.081.000	
"Ruimte voor nieuw beleid"	-376.000	2.000	142.000	408.000
Beleidsvoorstellen Perspectiefnota 2021	-835.000	-900.000	-900.000	-900.000
Kapitaallasten nieuwe investeringsprojecten	-1.000	-18.000	-19.000	-43.000
Af te dekken begrotingstekorten / overschotten	-1.212.000	-916.000	-777.000	-535.000
Dekkingsplan:				
Incidentele inzet reserves	409.000	25.000	75.000	75.000
Raadsconferentie Perspectiefnota 2021	319.000	419.000	419.000	419.000
Aanvullende maatregelen	424.000	479.000	721.000	721.000
Begrotingsruimten	-60.000	7.000	438.000	680.000

Uit bovenstaande tabel blijkt dat niet alle jaren overschotten laten zien. Hiervoor zijn in alle jaren diverse ombuigingsmaatregelen benodigd, alsook incidentele inzet uit de reserves. In de jaren met begrotingsruimte zullen de reserves daarentegen aangevuld worden. Echter, dit zijn voorspellingen, die voor een groot deel zijn gebaseerd op de rijksontwikkelingen (gemeentefonds, I-deel WWB). Voorzichtigheid is derhalve nog steeds geboden, met name omdat meerdere risico's in de begroting zijn opgenomen. Denk hierbij aan de financiële effecten die wellicht voortvloeien uit toekomstige gemeentefondscirculaires, open-einde-regelingen en aanvullende decentralisaties.

3.2 Analyse begrotingsruimten

Uit het tweede overzicht op de voorgaande pagina blijkt dat de totstandkoming van de uiteindelijke begrotingsruimten beïnvloed wordt door mutaties als gevolg van reeds bestaand beleid en wettelijke ontwikkelingen, door beleidsvoorstellen

zoals vastgelegd in de perspectiefnota en door nieuwe investeringsprojecten. Onderstaand worden de diverse aspecten nader toegelicht.

Mutaties bestaand beleid:	2021	2022	2023
Mutaties programma Mens & Voorzieningen:			
WMO	168.000	68.000	68.000
Vervanging software Aeolus	-45.000	-	-
Jeugd	-86.000	-86.000	-86.000
Gezondheidszorg	-97.000	-150.000	-150.000
Inburgering	-	-20.000	-20.000
Leerlingenvervoer	-30.000	-30.000	-30.000
Mutaties programma Wonen & Verkeer:			
Omgevingswet	-10.000	-20.000	-90.000
Doorschuiven werkbudget duurzaamheid	-	-30.000	-
Wintersnoei en Zomerpiek	-55.000	-55.000	-55.000
Afvalstoffenheffing en afval	35.000	65.000	36.000
Rioolheffing en riolen	-295.000	-84.000	29.000
Parkeeropbrengsten	-123.000	-123.000	-123.000
Mutaties programma Werk & Economie:			
WOZL	-21.000	38.000	19.000
Werken in de openbare ruimte	-50.000	-	-
Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland	-48.000	-48.000	-48.000
WWB – W-deel	225.000	-25.000	-25.000
Mutaties programma Bestuur & Dienstverlening:			
Leges en vergunningverlening	-69.000	-37.000	-39.000
Veiligheidsregio	-10.000	-78.000	-81.000
Gemeentefonds	41.000	176.000	-14.000
Stelpost Prijsstijging	52.000	52.000	52.000
Mutaties financiering / algemene dekkingsmiddelen:			
Salarissen	-512.000	-619.000	-646.000
Kapitaallasten	61.000	95.000	147.000
Mutaties taakveld Overhead:			
Overhead	-100.000	-77.000	-77.000
Diverse overige effecten:			
	-6.000	21.000	52.000
Mutaties bestaand beleid	-975.000	-967.000	-1.081.000

De belangrijkste mutaties inzake het bestaande beleid zijn:

- **Wmo** → De zorg in natura laat in vergelijking met de begroting 2021- 2023 een fors voordeel zien. Deze begroting is gebaseerd op de trendanalyse WMO. De daling van de kosten hangt samen met het nieuwe toegangsmodel en een verlaging van de tarieven voor begeleiding. Een volgend voordeel wordt behaald door een lager beroep op het persoonsgebonden budget. De lasten van het Wmo doelgroepenvervoer door GR Omnibuzz nemen toe conform begroting Omnibuzz (Rb 25.05.20). Verder is het bij de voorjaarsnota 2020 geraamde COVID-risico ad € 100.000 niet langer geraamd.
- **Vervanging Software** → Het verouderde pakket Aeolus (cliëntvolgsysteem waarin een cliëntendossier van A tot Z wordt bijgehouden) wordt vervangen.
- **Jeugd** → Een post toegevoegd voor doorontwikkeling van preventie. Zoals verwoord in de beleidsbegroting brengt een budget voor WijVaals positieve effecten doordat de verwijzingsroute voor jeugdzorg via de huisarts wordt ingeperkt. Lasten verhogend zijn de in de raming opgenomen dure landelijke transitie arrangementen (te leveren zorg) en de wettelijke verplichte advisering door een gedragswetenschapper. Het bij de voorjaarsnota 2020 geraamde COVID-risico ad € 50.000 is niet langer geraamd.
- **Gezondheidszorg** → De lasten van de GGD nemen toe conform begroting GGD (Rb. 29.06.20). Voor de jeugdzorg 0-4 vanwege een toename van het aandeel Vaals in het aantal geboorten binnen het werkgebied van de GR.
- **Inburgering** → Vanaf 2022 wordt rekening gehouden met hogere kosten van inburgering. De uitvoeringskosten houden gelijke tred met de decentralisatiemiddelen die we in het gemeentefonds ontvangen.
- **Leerlingenvervoer** → Op basis van de beschikkingen leerlingenvervoer is rekening gehouden met deze lasten.
- **Omgevingswet** → Alle lasten als gevolg van de omgevingswet schuiven door vanwege latere invoering van de wet. De kosten van participatie zijn hier nog opgenomen.
- **Duurzaamheid** → Het werkbudget wordt conform de voorjaarsnota 2020 doorgeschoven naar 2021 ten behoeve van de bespaaragenda.
- **Wintersnoei en zomerpiek** → Dit is het bedrag dat benodigd zou zijn bij het voortzetten van ongewijzigd beleid. Dit budget voor de arbeidsintensieve werkzaamheden kan vervallen door invulling van IBOR (zie aanvullende maatregelen).

- **Afvalverwijdering en afvalstoffenheffing** → De lasten Rd4 zijn verantwoord conform begroting Rd4 (Rb 25.05.2020). Wezenlijke kostentoeename van € 44.000 door stagneren afzet Chinese markt, afbouw subsidie PMD en Nedvang, verhoging verwerkerstarief grofvuil en verbrandingsbelasting.
Zoals bekend hanteren we kostendekkende tarieven afvalstoffenheffing. Een tekort in jaar T-1 wordt in beginsel in het volgende begrotingsjaar doorberekend in de tarieven aan de burger. Door de stijging van de kosten van RD4, (zie hierboven) wordt ook de opbrengst afvalstoffenheffing hoger (€ 79.000). Bij de begroting 2019 is besloten om het overschot uit 2017 aan te wenden om de tarieven in 2019, 2020 en 2021 te egaliseren. De geraamde kwijtschelding afvalstoffenheffing maakt zoals gebruikelijk ook deel uit van de afvalstoffenheffing. Als gevolg van de verwachte stijging daarvan, stijgt ook de afvalstoffenheffing.
- **Riolen en pompgemalen en rioolheffing** → De geraamde opbrengst rioolheffing is in de raming 2021 lager dan de actuele begroting 2020 als gevolg van de vrijval uit de reserve egalisatie belastingtarieven (overschot rioolheffing 2019). Zoals bekend hanteren we ook bij de rioolheffing 100% kostendekkende tarieven, en wordt een overschot in jaar T-1 in beginsel in het volgende begrotingsjaar 'teruggegeven' aan de burger middels verdiscontering in de tarieven. De fluctuaties in deze post zijn het gevolg van de doorberekeningen van de BTW over investeringen in de rioolheffing.
- **Parkeren** → Het huurcontract voor het terrein Drieland is verlengd. Dit leidt tot verhoging van de huur. Daarnaast zijn er andere kostenstijgingen (m.n. secure cash en TMC abonnementen) Samen bedraagt de kostenstijging structureel € 23.000.
Opbrengsten. In de begroting is een daling van de opbrengsten van € 100.000 geraamd. Dit leidt tot een reëler beeld van de parkeeropbrengsten (o.b.v. ervaringscijfers plus inschatting van weer een stijging van het gebruik van de parkeergelegenheden 2021 na Covid). In het dekkingsplan is een maatregel opgenomen voor verhoging van de parkeertarieven waardoor de opbrengsten nog aanmerkelijk stijgen.
- **GR WOZL** → Cijfers WOZL zijn gebaseerd op begroting 2021 en MJB 2022-2024 WOZL (Rb 25.05.2020). De meerlast in 2021 wordt veroorzaakt door een geringere afname van de arbeidsjaren die in de meerjarenbegroting van WOZL meerjarig doorzet met lagere bedrijfsvoeringskosten.
- **Werken in de openbare ruimte** → In 2021 is er in beginsel € 50.000 incidenteel opgenomen voor het project werken in de openbare ruimte. Het project is vanwege de voor het dekkingsplan benodigde middelen als aanvullende maatregel meegenomen.
- **Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland** → De cijfers zijn gebaseerd op de meest recente begroting van SZMH van december 2019. Structureel nagenoeg gelijk gebleven. Daarnaast stijgt echter de bijdrage aan de gemeenschappelijke uitvoeringsdienst Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland, waarin ook de sociale recherche a € 48.000. De cijfers van de bijzonder bijstand zijn eveneens gebaseerd op de meest recente begroting van SZMH van december 2019.
- **WWB W-deel** → De cijfers zijn gebaseerd op voorgaande jaren en het extrapoleren van 2020. Onder meer zijn projecten zoals groei banen door Podium 24 en Jobcoach gestopt in de begeleide participatie. Per saldo is er meerjarig een nadeel van € 25.000. Daarnaast is het in 2021 geraamde COVID-risico ad € 250.000 komen te vervallen.
- **Leges en vergunningverlening** → Met name een mindere afgifte van reisdocumenten waardoor lagere opbrengsten van € 50.000, maar ook lagere afdrachten van meerjarig € 17.000. Daarnaast in 2021 een incidentele post voor het langer in de lucht houden van software vanwege uitstel van de omgevingswet voor € 41.000.
- **GR Veiligheidsregio** → Raming conform begroting (Rb 25.05.2020). Meerjarig effect is € 65.000. Het bij de voorjaarsnota 2020 geraamde COVID-risico ad € 50.000 is vervallen.
- **Gemeentefonds** → Voor het gemeentefonds wordt verwezen naar de toelichting bij het onderdeel financiering van het programma Bestuur en Dienstverlening.
- **Stelpost prijsstijgingen** → Bij iedere begroting wordt een integrale stelpost prijsstijgingen geraamd, op basis van de percentages genoemd in de meicirculaire van het gemeentefonds. Door daling van het percentage ontstaat meerjarig een lagere last van € 52.000
- **Salarislasten** → De forse stijging van de salarissen heeft een tweetal oorzaken.
Om te beginnen valt de werkelijke CAO-stijging hoger uit dan de verwachting van het Centraal Planbureau (CPB) waarmee de gemeente Vaals de omvang stelpost loonstijgingen berekent. Om dit voor de toekomst te voorkomen is, om realistischer te begroten, ervoor gekozen in deze begroting een extra (cumulerende) stelpost loonstijging ad € 150.000 op te nemen. Daarnaast is sprake van enkele langdurig zieken, waardoor noodzakelijke inhuur voor lange termijn onontkoombaar is.
- **Kapitaallasten (rente & afschrijving)** → Door een lagere rentevoet dalen de rentelasten. Eveneens nemen de afschrijvingen af. De verkoop van de brandweerkazerne levert wat dat betreft een besparing op van alleen al € 47.000 structureel. Verder een afname door het verschuiven van projecten naar de toekomst. Onder meer Camilluspark, Kolmondstraat en Zevensterweg.
- **Overhead** → Deze post behelst het verplaatsen van archiefsysteem Corsa naar de cloud-omgeving conform visie I&A, Microsoft office licenties en ICT ondersteuning vanwege monitoring en foutmelding van systemen met het oog op de doorgang van bedrijfsprocessen.
Incidenteel zijn: Sap producten en incidentele kosten voor applicatiebeheer en het opstellen van een archief-inventaris. Van het totaal van deze post is € 23.000 incidenteel.

In deze begroting zijn op basis van de perspectiefnota een aantal beleidsvoorstellen opgenomen:

Beleidsvoorstellen Perspectiefnota 2021	2021	2022	2023	2024
Voeding algemene reserve	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
Effect herijking gemeentefonds	0	-300.000	-300.000	-300.000
IBOR	-435.000	-200.000	-200.000	-200.000
Kwaliteitsslag ambtelijke organisatie	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Beleidsvoorstellen Perspectiefnota 2021	-835.000	-900.000	-900.000	-900.000

- **Voeding algemene reserve** → Zoals reeds aangegeven in de inleiding van de beleidsbegroting, staat de omvang van onze algemene reserve onder druk. Gelet op de gekwantificeerde risico's kan een forse tegenvaller dan desastreus zijn. Derhalve is een structurele voeding van de algemene reserve noodzakelijk.
- **Effect herijking gemeentefonds** → Op basis van een eerste onderzoek naar de effecten van de eerste fase herijking verdeelsystematiek gemeentefonds, zullen kleine (plattelands-)gemeenten gemiddeld gezien geconfronteerd worden een lagere uitkering gemeentefonds ad € 58,20 per inwoner (effect Vaals circa € 600.000). Omdat enerzijds sprake is van een gemiddeld effect en anderzijds nog geen sprake is van een compleet beeld, wordt vooralsnog rekening gehouden met een opbrengstenderving ad € 300.000. Hierbij bestaat dan een reëel risico op een hoger nadelig effect. De resultaten van de herijking worden in de decembercirculaire 2020 verwacht en zo nodig bijgesteld in de voorjaarsnota 2021.
- **IBOR** → Het beleidsvoorstel IBOR in bovenstaande tabel is gebaseerd op de oorspronkelijke nagestreefde norm. IBOR komt in het onderdeel dekkingsplan overige maatregelen nog aan bod, waardoor jaarlijks € 340.000 beschikbaar is. Hiermee wordt het beheer openbare ruimte naar een hogere norm gebracht (overwegend B-norm).
- **Kwaliteitsslag ambtelijke organisatie** → de opgaven voor gemeenten nemen toe en onze ambities blijven onveranderd hoog. Als wij blijvend onderscheidend willen zijn en de opgaven en ambities waar willen blijven maken is een ambtelijke kwaliteitsslag noodzakelijk. Een kwaliteitsslag die niet enkel te realiseren is als de resultante van de reorganisatie. Het betreft een noodzakelijke impuls in de ambtelijke organisatie. Het is noodzakelijk om beleidsmatig in control te blijven om waar te blijven maken wat van ons gevraagd wordt. Hierbij hoort ook dat de continuïteit van onze automatiseringsomgeving geborgd blijft. Met deze kwaliteitsslag worden kwetsbaarheden in de uitvoering van de opgaven en ambities verkleind.

In deze begroting worden een aantal nieuwe investeringskredieten voorgesteld:

Investeringsprojecten	Investering	Kapitaallasten			
		2021	2022	2023	2024
Afwatering rotonde Randweg	145.000	-	-	1.000	6.000
Rioolreconstructie Schoolstraat Lemiers	150.000	-	-	-	1.000
Wegreconstructie Schoolstraat Lemiers	615.000	-	-	-	4.000
Upgrade Corsa omgeving	75.000	1.000	8.000	8.000	16.000
Integratie Liber / gegevensmakelaar	11.500	-	4.000	4.000	4.000
Vernieuwen en uitbreiden wifi-netwerk	30.000	-	6.000	6.000	6.000
Aanschaf voertuig buitendienst	40.000	-	-	-	6.000
Meerkosten nieuw beleid / investeringsprojecten		1.000	18.000	19.000	43.000

Afwatering rotonde Randweg → deze investering is noodzakelijk om het rioolnetwerk onder de rotonde te herstellen, het voorkomen van wateroverlast van aangrenzende percelen en het uitbreiden van de rioolcapaciteit als gevolg van ontwikkelingen in Vaals-Zuid (woningbouwproject Eschberg Noord/Valiverte).

Weg- en rioolreconstructie Schoolstraat Lemiers → noodzakelijke reconstructie als gevolg van de huidige staat van de boven- en onderbouw.

Upgrade Corsa omgeving → Vanwege het beëindigen van het onderhoud op onze huidige Corsa omgeving eind 2020 is het noodzakelijk om een upgrade uit te voeren. Tevens vanwege het omzetten van de huidige on-premise omgeving naar de cloud omgeving.

Integratie Liber / gegevensmakelaar → Door een toename in het gebruik van Liber (het zaakstelsel dat in Vaals wordt gebruikt om het zaakgericht werken op een digitale manier te ondersteunen) is het wenselijk om de integratie met de gegevensmakelaar te realiseren. Registraties worden nu nog handmatig vastgelegd maar door de integratie met de gegevensmakelaar kan gebruik worden gemaakt van de bekende gegevens en kunnen registraties efficiënter worden uitgevoerd. Dit biedt directe meerwaarde voor de gebruikers van het zaakstelsel.

Vernieuwen en uitbreiden WiFi-netwerk → Het huidige Wifinetwerk is momenteel 6 jaar oud. Hiermee voldoet het niet meer aan de capaciteitsbehoefte van de gemeente Vaals. Steeds meer medewerkers maken gebruik van een draadloze werkplek, waarbij het van belang is dat het netwerk veilig is en de connectie stabiel. Deze trend is door de COVID-uitbraak in een stroomversnelling gekomen. Steeds meer medewerkers worden uitgerust mobiele apparaten waarmee ze ook thuis werken. Deze apparaten worden later ook op de werkplek ingezet op het gemeentehuis en de gemeentewerf.. Ook de komst van het digitaal vergaderen zorgt voor een verhoogd gebruik van wifi. Daarbij is het essentieel dat alle de laatste veiligheidsmethodieken kunnen worden ingezet om de kans op een datalek of digitale inbraak te voorkomen. Het support

op de huidige wificonroller loopt in juni 2021 af.

Aanschaf voertuig buitendienst → gelet op de huidige staat van de voertuigen en de daarbij geldende afschrijftermijnen is in 2024 de aanschaf van een nieuw voertuig noodzakelijk.

Het dekkingsplan voor de begroting 2021 is tweeledig. Enerzijds worden reserves ingezet (waarover nog niet eerder is besloten) ter afdekking van incidentele kosten en anderzijds de verwerking van de financiële resultaten van het proces van de perspectiefnota. Het dekkingsplan voor wat betreft de incidentele inzet van reserves ziet als volgt uit:

Dekkingsplan begroting 2021	2021	2022	2023	2024
Incidentele inzet gemeentelijke reserves (waarover nog niet eerder is besloten):				
Dekking incidentele kosten omgevingswet uit Algemene Reserve	10.000	25.000	75.000	75.000
Dekking frictiekosten reserve ambtelijke organisatie	89.000			
Dekking egalisatie tarieven riool- en afvalstoffenheffing uit reserve egalisatie belastingtarieven	310.000			
Dekkingsplan begroting inzet reserves 2021	409.000	25.000	75.000	75.000

Het dekkingsplan voor wat betreft de maatregelen uit de perspectiefnota 2021 ziet als volgt uit:

Dekkingsplan begroting 2021	2021	2022	2023	2024
Maatregelen raadsconferenties Perspectiefnota 2021:				
Mantelzorg	-	30.000	30.000	30.000
Privatiseren Kopermolen	-	50.000	50.000	50.000
Euregionale oriëntatie	-	20.000	20.000	20.000
Starterscentrum	5.000	5.000	5.000	5.000
Verlagen budget intensivering evenementen	50.000	50.000	50.000	50.000
Aanjaagbudget burgerparticipatie	10.000	10.000	10.000	10.000
Samenwerking lijn50	24.000	24.000	24.000	24.000
Belastingverhoging OZB	230.000	230.000	230.000	230.000
Totaal maatregelen raadsconferentie	319.000	419.000	419.000	419.000
Aanvullende maatregelen:				
Wij Vaals	35.000	35.000	35.000	35.000
Mantelzorg	-	30.000	30.000	30.000
Stichting Mee	20.000	20.000	50.000	50.000
Beleefweekend	3.000	3.000	3.000	3.000
Monitoring sociaal Domein	7.000	7.000	7.000	7.000
Auw Sjoel	-	25.000	25.000	25.000
Obelisk	-	-	12.000	12.000
Kunst	5.000	5.000	5.000	5.000
Vereinschoes	9.000	9.000	9.000	9.000
Omgevingswet Participatie	10.000	10.000	10.000	10.000
Recreatief gebruik buitengebied	8.000	8.000	8.000	8.000
Winter-snoei en Zomerpiek	55.000	55.000	55.000	55.000
Parkeertarieven	60.000	60.000	60.000	60.000
Werken in de openbare ruimte	50.000	-	-	-
Kerstbomen	12.000	12.000	12.000	12.000
Evenementensubsidie	25.000	25.000	25.000	25.000
Studentenhuisvesting Selzerbeek gemeentefonds	-	-	150.000	150.000
IBOR	160.000	160.000	160.000	160.000
Taakstelling salarislasten			50.000	50.000
Subsidiebeleid (1 jaar later inzetten met hogere taakstelling)	-35.000	15.000	15.000	15.000
Totaal aanvullende maatregelen	424.000	479.000	721.000	721.000
Dekkingsplan begroting 2021 totaal maatregelen	743.000	898.000	1.140.000	1.140.000

Voor zover het de maatregelen van de raadsconferentie betreft, zijn deze toegelicht in de perspectiefnota. Voor zover het de aanvullende maatregelen betreft, volgt hierna de toelichting.

Wij Vaals → Het budget voor de doorontwikkeling van preventie-activiteiten Jeugd (bijdrage CJG, Home start, preventie echtscheidingsproblematiek) wordt volledig als ombuiging ingezet.

Mantelzorg → Het betreft een verdere ombuiging op mantelzorg door een andere en meer sobere vorm van het mantelzorgcompliment.

MEE → Op dit moment is de subsidie voor MEE €130.000, beschikbaar gesteld middels een 2-jarige subsidie (Maatschappelijke ondersteuning en onafhankelijke cliënt ondersteuning). In een afbouwscenario wordt de samenwerking

met MEE gestopt in 2023 en wordt eigen capaciteit aangetrokken voor maatschappelijke ondersteuning. Voor 2021 en 2022 gaan we nog strakker prioriteren en sturen op de inzet en streven we naar een bezuiniging van € 20.000.

Beleefweekend → De gemeentelijke subsidie voor het Beleefweekend wordt met ingang van 2021 gestopt.

Monitoring Sociaal Domein → Hiermee wordt met ingang van 2021 gestopt. De middelen vallen vrij want we maken nauwelijks gebruik van de gegevens uit de monitor en hebben onze eigen monitoring georganiseerd.

Auw Sjoel → De Auw Sjoel wordt afgestoten, waarmee de beheerslasten vrijvallen. Daarnaast is een mogelijke boekwinst te realiseren. De huidige boekwaarde bedraagt namelijk nihil en de verkoopwaarde minimaal € 650.000. Een boekwinst betekent een toevoeging aan de Algemene Reserve na de verkoop. Voor de in de Auw Sjoel gevestigde initiatieven zal een andere keuze voor wat betreft huisvesting gemaakt moeten worden. Zie hiervoor ook de geformuleerde bestuursopdracht in de inleiding van de beleidsbegroting.

Zera/ Obelisk → Het lopende verhuurcontract kan per 2023 opgezegd worden. In een nieuw huurcontract wordt een actuele huurprijs afgesproken.

Kunst → De gemeentelijke bijdrage voor kunst stopt.

Vereinschoes → Het Vereinschoes wordt verkocht, waarmee de beheers-lasten kunnen vervallen. Het realiseren van een boekwinst zal lastig worden, gezien de staat van het pand.

Omgevingswet → Het participatiebudget voor de omgevingswet wordt geschrapt. Achterliggende gedachte is dat participatietrajecten door initiatiefnemers dienen te worden gevoerd (en bekostigd).

Recreatief gebruik buitengebied → De post voor 'recreatief gebruik buitengebied' wordt deels geschrapt. Dit betreft o.a. het onderhoud van de huidige wandel- en fietsroutes. Concreet wordt hiermee bedoeld de bijdrage aan het Zuid-Limburgse Routebureau en de bijdrage aan wielervedclub voor onderhoud MTB-route.

Wintersnoei en Zomerpiek → Het budget voor de arbeidsintensieve werkzaamheden kan vervallen door invulling van IBOR. De intensivering vindt plaats door IBOR.

Parkeertarieven → Door verhoging van de tarieven met € 0,24 ontstaat een meeropbrengst die op € 60.000 wordt ingeschat.

Werken in de openbare ruimte → Voorstel is om met het leer/werk project ("werken in de openbare ruimte") per 2021 te stoppen.

Kerstbomen → De aanschaf van kerstbomen en verlichting wordt vanaf 2021 niet meer gedekt uit de algemene middelen (cf motie 16 december 2019). De gemeentelijke bijdrage blijft beperkt tot het plaatsen en opruimen.

Evenementensubsidie → De helft van het resterende budget van € 50.000 voor evenementen wordt geschrapt. Grotere evenementen welke voor subsidie in aanmerking kunnen komen worden via een aparte (budget)voorstel aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

Studentenhuisvesting Selzerbeek-omgeving → Realisatie van studentenhuisvesting in het hele gebied van de Selzerbeek. Het realiseren van extra opbrengst is met ingang van 2023 geschat op € 150.000 als extra opbrengst in het gemeentefonds.

IBOR → Voor IBOR blijft jaarlijks een bedrag beschikbaar van € 340.000. Hiermee wordt het beheer openbare ruimte naar een hogere norm gebracht (Overwegend B-norm).

Taakstelling salarislasten → Voor de jaren 2023 en 2024 is een taakstelling op personele lasten van €50.000 opgenomen als resultante van de af te ronden reorganisatie.

Subsidiebeleid → Het wijzigen van het subsidiebeleid is al als taakstelling ingebracht in de begroting 2020 voor een bedrag van €35.000. De wijziging van het subsidiebeleid voor 2021 is niet gelukt. Als extra taakstelling wordt met ingang van 2022 structureel een bedrag van € 15.000 toegevoegd. Vanuit een andere vorm van subsidieverlening kan deze taakstelling gerealiseerd worden.

3.3 Begrotingsresultaat vóór en ná reserveringen

Zoals al eerder aangegeven sluit de begroting 2021 met een negatief saldo van € 60.000. In dit resultaat zijn echter ook toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves inbegrepen. Dit noemen we ook wel het begrotingsresultaat na reserveringen. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor om ook het begrotingsresultaat vóór reserveringen inzichtelijk te maken. Kortom, uit een dergelijk overzicht blijkt wat het effect zou zijn geweest indien geen onttrekkingen dan wel toevoegingen uit / aan de gemeentelijke reserves plaatsvinden.

Analyse begrotingsresultaat vóór en na reserveringen			
Programma's zonder reserveringen	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021
Programma Mens & Voorzieningen	-8.207.000	567.000	-7.640.000
Programma Wonen & Verkeer	-6.557.000	3.630.000	-2.927.000
Programma Werk & Economie	-8.422.000	5.472.000	-2.950.000
Programma Bestuur & Dienstverlening	-3.723.000	309.000	-3.414.000
Subtotaal programma's	-26.909.000	9.978.000	-16.931.000
Financiering / Algemene dekkingsmiddelen	-1.565.000	21.257.000	19.692.000
Overhead	-3.194.000	9.000	-3.185.000
Begrotingssaldo 2021 vóór reserveringen	-31.668.000	31.244.000	-424.000
Reserveringen per programma	Toevoegingen t.l.v. exploitatie	Onttrekkingen t.g.v. exploitatie	
Programma Mens & Voorzieningen			

Onttrekking WMO		91.000	
Programma Wonen & Verkeer			
Onttrekking kapitaallasten nieuwe gemeentewerf		28.000	
Onttrekking kapitaallasten parkeervoorzieningen		4.000	
Onttrekking omgevingswet		110.000	
Onttrekking egalisatie belastingtarieven		314.000	
Programma Bestuur & Dienstverlening			
Toevoeging algemene reserve	-250.000		
Toevoeging reserve gemeentefonds	-80.000		
Onttrekking frictiekosten ambtelijke organisatie		147.000	
Totaal reserveringen	-330.000	694.000	364.000
Begrotingssaldo 2020 na reservering	-31.998.000	31.938.000	-60.000

Uit dit overzicht blijkt dus dat, indien geen sprake zou zijn geweest van onttrekkingen uit reserves, de begroting een tekort van € 424.000 laat zien. De uit de reserves ingezette gelden berusten enerzijds op reeds eerder door de Raad goedgekeurd beleid, zoals bijvoorbeeld de onttrekkingen uit de algemene reserve, gemeentewerf, etc. en anderzijds uit voorstellen die in deze begroting staan opgenomen. Het betreft in deze allemaal incidentele lasten die gedekt worden uit de reserves waarvoor ze gevormd zijn. Voor wat betreft het meerjarige overzicht begrotingsresultaat vóór en na reserveringen wordt verwezen naar de bijlagen.

3.4 Reserves en voorzieningen

Naast de uitgaven en ontvangsten, die via de lopende begroting (de zogenaamde exploitatiebegroting) worden verantwoord, beschikken we ook over reserves en voorzieningen. Deze moeten gezien worden als een soort “spaarpotjes”. De reserves worden beheerd en bestemd door de gemeenteraad. Alle mutaties in reserves behoeven dan ook goedkeuring van de raad. De reserves bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve dient als buffer, weerstandsvermogen, om onvoorziene incidentele tegenvallers op te vangen. De bestemmingsreserves daarentegen hebben van de Raad een bestemming gekregen om voor een bepaald doel ingezet te worden.

Welke bestemmingsreserves we op dit moment kennen is zichtbaar gemaakt in deel 2 – programmaplan.

Het verloop van de reserves en voorzieningen in 2021 blijkt uit het onderstaande overzicht. De mutaties uit onderstaand overzicht die via de exploitatie lopen zijn reeds toegelicht in het vorige onderdeel 3.3. Korthedshalve wordt hiernaar verwezen.

Verwachte mutaties reserves / voorzieningen 2021	Beginsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo
Algemene reserve	2.298.000			2.436.000
Toevoeging aan algemene reserve t.l.v. exploitatie (zie		250.000		
Inzet van algemene reserve t.g.v. exploitatie (zie onderdeel 3.3)			-110.000	
Inzet van algemene reserve t.g.v. andere reserves /			-2.000	
Bestemmingsreserves	2.481.000			1.977.000
Toevoeging aan bestemmingsreserves t.l.v. exploitatie (zie onderdeel 3.3.)		80.000		
Inzet van bestemmingsreserves t.g.v. exploitatie (zie			-584.000	
Voorzieningen	1.493.000			1.434.000
Toevoeging voorziening openbare verlichting		30.000		
Toevoeging voorz. uitkeringen gewezen wethouders		2.000		
Onttrekking voorziening onderhoud gebouwen			-28.000	
Onttrekking voorziening wegen			-26.000	
Onttrekking voorz. uitkeringen gewezen wethouders			-37.000	
Totale omvang reserves / voorzieningen	6.272.000	362.000	-787.000	5.847.000

Onderstaand overzicht toont de totale ontwikkeling in de reserves en voorzieningen tot eind 2022.

Verloop 2021 – 2024	Begin 2021	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023	Eind 2024
Algemene reserve	2.298.000	2.436.000	2.480.000	2.655.000	2.830.000
Bestemmingsreserves	2.481.000	1.977.000	2.213.000	2.370.000	2.338.000
Totaal reserves	4.779.000	4.413.000	4.693.000	5.025.000	5.168.000
Totaal voorzieningen	1.493.000	1.434.000	1.438.000	812.000	789.000
Totaal reserves / voorzieningen	6.272.000	5.847.000	6.131.000	5.837.000	5.957.000

De volledige reserves- en voorzieningenportefeuille daalt van begin 2021 naar eind 2024 met ruim € 300.000. De afname betreft met name:

- inzet algemene reserve t.b.v. incidentele lasten omgevingswet ad € 315.000;

- inzet voorziening onderhoud gebouwen t.b.v. egalisatie onderhoudslasten exploitatie ad € 641.000;
 - inzet reserve frictiekosten ambtelijke organisatie t.b.v. reorganisatiekosten ad € 550.000;
 - inzet reserve egalisatie belastingtarieven t.b.v. egalisatie tarieven riool- en afvalstoffenheffing ad € 314.000.
- Daarnaast is sprake van toevoegingen aan de reserves:
- toevoeging algemene reserve € 1.000.000 (€ 250.000 per jaar);
 - toevoeging reserve gemeentefonds € 537.000.

In de meerjarenraming is sprake van verwachte begrotingsoverschotten vanaf 2022, wat inhoudt dat de reserves in die jaren weer gevoed kunnen worden. Tegelijkertijd willen wij benadrukken dat bovenstaande stelling onder druk komt te staan bij aanvullende ambities die nu nog niet begroot zijn, gekoppeld aan gelijkblijvende inkomsten. Die aanvullende ambities kunnen zich overigens ook manifesteren in (kwaliteits-)aanpassing van bestaande, wel begrote producten en/of ontwikkelingen bij gemeenschappelijke regelingen of Rijksbeleid.

Voor wat betreft het beleid (doelstelling, omvang, e.d.) van de onderscheiden reserves en voorzieningen wordt in dit verband korthedshalve verwezen naar de meest recente nota Reserves & Voorzieningen 2017. Eind 2020 wordt nog een geactualiseerde nota reserves en voorzieningen verwacht.

3.5 Investeringsprojecten

In deze programmabegroting zijn een aantal nieuwe investeringskredieten opgenomen, welke nog niet eerder door de Raad besloten en dus geraamd zijn. Onderstaand overzicht geeft een beeld van deze nieuwe investeringsprojecten, inclusief de daaruit voortvloeiende kapitaallasten, welke in de lasten van het betreffende programma zijn opgenomen.

Nieuwe investeringsprojecten				
	Jaar van uitvoering	Investeringsbedrag (krediet)	Jaarlijkse kapitaallasten	Looptijd afschrijving (in jaren)
Investeringen met economisch nut				
Upgraden Corsa omgeving	2021-2023	€ 75.000	€ 16.000	5
Integratie Liber / gegevensmakelaar	2021	€ 11.500	€ 4.000	3
Vernieuwen en uitbreiden WiFi-netwerk	2021	€ 30.000	€ 6.000	5
Afwatering rotonde Randweg	2023	€ 145.000	€ 6.000	40
Rioolreconstructie Schoolstraat Lemiers	2024	€ 150.000	€ 6.000	40
Aanschaf voertuig buitendienst	2023	€ 40.000	€ 6.000	7
Investeringen met maatschappelijk nut				
Wegreconstructie Schoolstraat Lemiers	2024	€ 615.000	€ 39.000	20
Totaal nieuwe investeringen		€ 1.066.500	€ 83.000	

Naast deze nieuwe investeringen lopen nog diverse eerder gevoteerde projecten door, waarvoor de Raad reeds in het verleden kredieten beschikbaar heeft gesteld. Voor een overzicht van lopende investeringen wordt verwezen naar de baten en lasten per programma in deel 3 van deze begroting.

3.6 PM-posten

De vorige paragrafen geven een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is sprake van een structureel sluitende begroting, waarin de meest recente gegevens rondom de meerkosten van het bestaande beleid zijn meegenomen. Ook is een inzicht gegeven in de stand van zaken van de diverse reserves en voorzieningen. Een conclusie omtrent het realiteitsgehalte van deze begroting is echter pas volledig te maken, nadat ook inzichtelijk wordt gemaakt welke "PM-posten" nog aanwezig zijn. Hieronder verstaan we posten welke (nog) niet concreet in een geldbedrag zijn uitgedrukt. De reden hiervoor is tweeledig:

- enerzijds is de (exacte) financiële impact op het moment van opstellen van de begroting nog niet in te schatten;
- anderzijds is de kans dat er bij deze posten uitgaven voortvloeien nog zodanig onzeker dat, mede gezien de onduidelijkheid over de financiële impact, het opnemen van een raming in de begroting een onreële druk legt op de schaarse financiële middelen van de gemeente (met mogelijk een onterechte lastendruk voor de burger als gevolg). Opgemerkt wordt dat dit geen uitwerking is van de risico's zoals benoemd in de paragraaf weerstandsvormen & risicobeheersing. Uiteraard bestaan wel relaties tussen enkele PM-posten en de posten genoemd in de paragraaf, waardoor enkele van deze PM-posten ook zijn benoemd in de risico-paragraaf.

De belangrijkste PM-posten die in deze begroting zijn opgenomen (dus niet concreet zijn geraamd) blijken uit onderstaand overzicht, waarbij een indeling in categorieën van mogelijke financiële omvang wordt aangegeven (voor zover dat mogelijk is).

In de begroting opgenomen PM-posten	Te verwachten vanaf
Kleine financiële impact < € 25.000	
Het onderhoud aan bruggen / kunstwerken en graffitiwrijving is vanaf de begroting 2017 PM geraamd, omdat de omvang daarvan niet te bepalen is. Reparaties gebeuren op basis van visueel inspecteren en controleren. Een regelmatige jaarlijkse cyclus zit hier niet in. De afgelopen jaren schommelden de werkelijke uitgaven op dit onderdeel tussen de € 0 en € 7.000.	Structureel
Gemeenten zijn op grond van art. 21 van de Wet Lijkbezorging verantwoordelijk voor de lijkbezorging van overledenen, indien niemand anders (nabestaanden) daarin voorziet. Of dit voorkomt en in welke mate, en de daarmee gemoeide kosten, is vooraf niet te voorspellen. Vandaar dat deze post als PM-post staat geraamd.	Structureel
Redelijke financiële impact > € 25.000 - < € 100.000	
De inwerkingtreding van de omgevingswet komt steeds dichterbij. In deze begroting zijn dan ook weer concretere ramingen hiervoor opgenomen. Daarmee lijkt de implementatieperiode (2021 - 2023) financieel afgedekt. In hoeverre de nieuwe regelgeving, taakinfilling en bevoegdhedenverdeling structurele financiële consequenties hebben, is op dit moment niet te voorzien.	Structureel vanaf 2023

Programma Mens & Voorzieningen

Programmabegroting MENS & VOORZIENINGEN (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2019	Raming 2020 (na wijzig.)	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
<i>Lasten:</i>						
Leefbaarheid buurten en wijken	-62	-45	-62	-61	-63	-61
Jeugd en jongeren	-2.257	-2.148	-1.983	-1.965	-2.111	-1.962
Onderwijs	-785	-783	-793	-879	-880	-784
Ouderenzorg	-15	-28	-15	-15	-15	-15
Maatschappelijke ondersteuning	-3.258	-2.986	-3.082	-2.972	-2.953	-2.959
Gezondheidszorg	-424	-521	-607	-601	-601	-601
Vrijwilligers	-202	-71	-63	-73	-63	-73
Cultureel verenigingsleven	-411	-488	-387	-380	-631	-341
Kunst en vorming	-311	-289	-283	-252	-229	-223
Sport	-979	-1.102	-932	-919	-956	-920
Totaal lasten:	-8.704	-8.461	-8.207	-8.117	-8.502	-7.939
<i>Baten:</i>						
Leefbaarheid buurten en wijken	-	-	-	-	-	-
Jeugd en jongeren	3	3	3	3	3	3
Onderwijs	272	229	229	229	229	229
Ouderenzorg	-	-	-	-	-	-
Maatschappelijke ondersteuning	419	136	95	95	96	97
Gezondheidszorg	-	-	-	-	-	-
Vrijwilligers	106	8	3	3	3	3
Cultureel verenigingsleven	163	135	148	140	151	116
Kunst en vorming	11	6	3	-	-	-
Sport	122	63	86	86	61	61
Totaal baten:	1.096	580	567	556	543	509
Saldo programma:	-7.608	-7.881	-7.640	-7.561	-7.959	-7.430

Leefbaarheid buurten en wijken

De lasten van dit beleidsveld betreffen met name subsidies voor lokale initiatieven ter verbetering en of instandhouding van de leefbaarheid, het onderhoud van de speelterreinen en de kapitaallasten van het activiteitenplein.

Jeugd en jongeren

De hoofdmoot van de lasten betreffen kosten die gemoeid zijn met de uitvoering van de Jeugdzorg. De overige kosten betreffen Fraiche en kinderopvang & peuterspeelzalen. De zichtbare afname in de lasten in 2021 ontstaat door een andere verdeling van salariskosten en het niet meer ramen van het Covid risico (In de voorjaarsnota € 50.000 incidenteel geraamd). Verder weer een toename in 2023 die wordt veroorzaakt door de fluctuerende onderhoudslasten voor het Fraiche-gebouw.

De baten betreffen de huuropbrengsten van het Fraiche-gebouw.

Onderwijs

Deze lasten betreffen met name de (kapitaal)lasten van de Brede School en de basisschool Op de Top. De fluctuatie van de lasten in 2022 en 2023, is gelegen in de schommeling van de onderhoudslasten.

Ouderenzorg

De lasten betreffen subsidies aan lokale ouderenverenigingen. Het seniorenproject Sevagram heeft al enkele jaren een preventieve werking waardoor een geringer beroep wordt gedaan op WMO voorzieningen hetgeen past in het toegangsmodel WMO, vandaar dat deze lasten vanaf 2021 zijn geraamd onder beleidsveld maatschappelijke ondersteuning.

Maatschappelijke ondersteuning

De lasten bij dit onderdeel bestaan met name uit de kosten gemoeid met de uitvoering van de Wmo (zowel oude als nieuwe taken inzake de decentralisatie AWBZ). Daarnaast vallen kosten inzake sociale basisondersteuning, woonwagengerwerk en vluchtelingenwerk onder deze lasten.

De lager begrote lasten worden onder meer veroorzaakt door MEE (reguliere cliëntondersteuning) en Steunpunt Mantelzorg. De subsidierelatie met MEE wordt afgebouwd en beëindigd in 2023. Dit is financieel weergegeven in het dekkingsplan.

Verder worden de lagere lasten 2021 t.o.v. 2020 veroorzaakt door een andere verdeling van salariskosten en het niet meer ramen van het Covid-risico (In de voorjaarsnota € 100.000 incidenteel geraamd).

Vanaf 2022 wordt rekening gehouden met hogere kosten van inburgering. De uitvoeringskosten houden gelijke tred met de decentralisatie-uitkering van het gemeentefonds.

Gezondheidszorg

De bijdrage aan de GGD inclusief Veilig Thuis is hierin de grootste kostenpost. De verhoging van de lasten wordt grotendeels veroorzaakt door de begroting 2021 van de GGD en Veilig Thuis. Beide onderdelen van de gemeenschappelijke regeling vertonen een stijging van de bijdragen.

Vrijwilligerswerk

De werkzaamheden van de vrijwilligerscentrale zijn integraal onderdeel geworden van WijVaals. Daarmee is de functionaliteit verhuisd naar het gemeentehuis. Ook is de inhuur personeel derden stopgezet. Waardoor de exploitatie daalt.

Cultureel verenigingsleven

Subsidies aan culturele verenigingen, kapitaallasten en onderhoud van de Obelisk, de BMA Lemiers en Bergzicht Vijlen zijn met name de lasten van dit beleidsveld. De fluctuaties in de lasten zijn gelegen in de schommelingen in de onderhoudslasten van de Obelisk en de BMA Lemiers. Een besparing door het afstoten van de Auw Sjoel is in de cijfers verwerkt.

De baten betreffen met name de ontvangen huuropbrengsten van de Obelisk die in door de maatregelen in het dekkingsplan (huurverhoging vanaf 2023) zal toenemen én de huur(koop)opbrengsten plus ontvangen krimpelden leegstand maatschappelijk vastgoed betreffende Bergzicht Vijlen.

Kunst en vorming

Met name de subsidies aan Stichting de Kopermolen en Stichting Heuvelandbibliotheken betreffen de lasten van dit beleidsveld. De fluctuaties in de lasten zijn gelegen in de schommelingen in de onderhoudslasten van de Kopermolen. Een besparing door privatisering van de Kopermolen is in de cijfers verwerkt. De huurinkomsten vervallen daardoor ook.

Sport

De lasten van het beleidsveld sport bestaan met name uit de subsidies aan sportverenigingen, de exploitatiebijdrage aan Heton en het onderhoud van de sportcomplexen. De fluctuaties zijn gelegen in de schommelingen van de onderhoudslasten van de sportcomplexen en in de noodzakelijke vervanging van sportmaterialen. Hierdoor een forse daling in de begroting ten opzichte van 2020.

De baten betreffen verhuuropbrengsten van de sportcomplexen.

Onderdeel van het beleidsveld sport is Vaals beweegt waaronder Vitaal50+, Buurtsportcoach, Beweegmakelaar, communicatie en diverse andere activiteiten. De baten betreffen in deze de contributies van deelnemers aan het project Vitaal50+.

Aanwezige reserves portefeuille Mens & Voorzieningen

Bestemmingsreserves per 01.01.2021		
Naam reserve	Verwacht saldo per 1.1.2021	Doelstelling
Uniformenfonds	€ 31.151	Dekking financiering incidentele aanschaf uniformen verenigingen
WMO	€ 251.000	Dekking van tekorten op WMO
Totaal bestemmingsreserves	€ 282.151	

Programma Wonen & Verkeer

Programmabegroting Wonen & Verkeer (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2019	Raming 2020 (na wijzig.)	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
<i>Lasten:</i>						
Volkshuisvesting	-77	-67	-48	-48	-48	-48
Woningbouw	-79	-91	-90	-86	-86	-86
Monumentenzorg	-10	-20	-29	-18	-14	-13
Ruimtelijke ordening	-611	-600	-568	-479	-494	-490
Buitengebied	-46	-42	-33	-33	-33	-33
Openbaar groen	-952	-942	-1.009	-974	-1.077	-974
Gemeentelijke begraafplaats	-17	-19	-14	-14	-14	-14
Milieu	-103	-341	-202	-127	-97	-97
Afval	-1.043	-1.178	-1.240	-1.226	-1.252	-1.228
Riolen	-829	-1.067	-1.020	-969	-969	-962
Infrastructuur	-1.381	-1.506	-1.443	-1.516	-1.492	-1.442
Verkeer	-228	-293	-283	-278	-280	-229
Parkeren	-477	-470	-578	-578	-577	-577
Totaal lasten:	-5.853	-6.636	-6.557	-6.346	-6.433	-6.193
<i>Baten:</i>						
Volkshuisvesting	-	-	-	-	-	-
Woningbouw	8	9	3	3	3	3
Monumentenzorg	-	-	-	-	-	-
Ruimtelijke ordening	35	2	2	2	2	2
Buitengebied	-	-	-	-	-	-
Openbaar groen	17	13	13	13	13	13
Gemeentelijke begraafplaats	6	2	6	6	6	6
Milieu	-	-	-	-	-	-
Afval	1.414	1.463	1.689	1.765	1.770	1.770
Riolen	1.303	1.352	1.097	1.229	1.284	1.256
Infrastructuur	43	1	28	116	55	26
Verkeer	9	7	7	7	7	7
Parkeren	536	552	785	785	785	785
Totaal baten:	3.371	3.401	3.630	3.926	3.925	3.868
Saldo programma:	-2.482	-3.235	-2.927	-2.420	-2.508	-2.325

Volkshuisvesting

De lasten bestaan voor het grootste gedeelte uit salarislasten en bijdrage aan apparaatskosten gemeente Maastricht.

Woningbouw

De lasten betreffen met name salarislasten, kapitaallasten en beheerskosten van panden in bezit van de gemeente met een strategische locatie (voormalig VVV-gebouw/vrijwilligerscentrale en Vereinschoes). Als ombuigingsmaatregel is het vervreemden van het Vereinschoes vanaf 2022 als vermindering van de lasten opgenomen.

De baten betreffen de verhuuropbrengst van VVV Zuid-Limburg in het pand Maastrichterlaan 73A.

Monumentenzorg

De lasten van dit beleidsveld betreffen met name onderhoud gemeentetoren en kapitaallasten.

Ruimtelijke ordening

De lasten betreffen met name salarislasten, kosten inzake implementatie omgevingswet en de kapitaallasten van de grondexploitaties (Von Clermontpark e.d.). De zichtbare daling van de lasten wordt veroorzaakt door een daling van kapitaallasten grondexploitaties, als gevolg van voorgenomen verkopen op het Von Clermontpark.

Buitengebied

De lasten van dit beleidsveld betreffen met name onderhoud aan (on)gemarkeerde wandelpaden, bijdrage aan IKL Limburg

(landschapsonderhoud) en kapitaallasten. De voorgenomen ombuigingsmaatregel op dit beleidsveld zorgt voor de zichtbare daling van de lasten.

Openbaar groen

De lasten van het beleidsveld openbaar groen bestaan met name uit het algemeen onderhoud groen, onkruidbestrijding, onderhoud bomen, onderhoud begraafplaatsen, salarislasten, aandeel lasten buitendienst etc. De fluctuatie in de lasten is gelegen in de schommeling in de onderhoudslasten van de gemeentewerf (die voor een fors aandeel wordt doorgerekend aan dit beleidsveld).

De baten betreffen met name opbrengsten ingebruikgeving gemeentegronden en bijdrage van de Woningstichting voor onderhoud groen.

Gemeentelijke begraafplaats

De lasten van het beleidsveld bestaan uit onderhoud algemene begraafplaats. De baten betreffen lijkbezorgingsrechten.

Milieu

De lasten van dit onderdeel betreffen de bijdrage aan gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg en het budget voor de Regionale Energie Strategie.

Afval

Onder dit beleidsveld vallen alle lasten en opbrengsten die te maken hebben met de afvalverwerking en afvalstoffenheffing. Betreffende lasten zijn gebaseerd op de begroting van RD4 waarover de raad op 25 mei 2020 een positief gevoelen heeft geuit.

Riool

Onder dit beleidsveld vallen alle lasten en opbrengsten die te maken hebben met de gemeentelijke riolering en pompgemalen en de rioolheffing. De zichtbare toename van de lasten in 2020-2021 betreft budget voor het Deltaplan Vaals (Rb. 15.04.2019).

Infrastructuur

De lasten van dit beleidsveld betreffen met name onderhoud wegen, openbare verlichting en kapitaallasten voormalige wegreconstructies. De kapitaallasten zorgen voor de fluctuaties in de lasten.

De baten betreffen onttrekkingen uit de voorziening onderhoud wegen, met als doel de belasting op de exploitatie te egaliseren.

Verkeer

De lasten van dit beleidsveld betreffen met name onderhoud en plaatsing van verkeersborden, kapitaallasten van verkeersmaatregelen en kosten inzake gladheidsbestrijding.

De baten betreffen enerzijds bijdragen van ondernemers inzake de toeristische bewegwijzering en anderzijds de bijdrage voor het VEBO-project (verkeerseducatie basisonderwijs).

Parkeren

De lasten van dit beleidsveld betreffen met name de kosten inzake de parkeergarage (huur en beheer) en de onderhoudscontracten van de parkeermeters. De stijging van de kosten is enerzijds gelegen in een stijging van de salarislasten a.g.v. het aantrekken van een extra BOA (conform amendement begroting 2020), en anderzijds door een stijging van het aantal parkeerautomaten en daarmee dus de ledigings- en onderhoudskosten.

De baten betreffen de parkeeropbrengsten: vergunningen en ontheffingen, parkeermeters in openbare ruimte, parkeergarage en naheffingen parkeerbelasting. Toename in de baten betreft enerzijds het verwerken van de ombuigingsmaatregel 'verhoging tarief parkeerbelasting' met € 0,24 per uur en anderzijds een toename van de opbrengst naheffingen parkeerbelasting (conform amendement begroting 2020).

Investeringsprojecten programma Wonen & Verkeer

Lopende investeringen	Oorspr. plan jaar van uitvoering	Gevoteerd krediet		Huidige stand van zaken		
		Raadsbesluit	Bedrag	Gerealiseerd	Restant	Gereed
Groenstructuurplan	2010 – 2024	Rb. 17.07.09 Begr. 2011	550.000	175.000	375.000	2030
Wegreconstructie en rioolvervang Camilluspark *1	2014	Kadernota 2011 Voorjaarsnota 2017	1.080.000 405.000 1.485.000	2.000	1.483.000	n.t.b.
Wegreconstructie en rioolvervang Zevensterweg *1	2019	Begr. 2017 en voorjaarsnota 2017	410.000	0	410.000	2024
Wegreconstructie en rioolvervang St. Martinusstraat *1	2020	Begr. 2017 en voorjaarsnota 2017	593.000	0	593.000	2022
Wegreconstructie en rioolvervang Irmgardstraat *1	2022	Begr. 2019	431.000	0	431.000	2023
Reconstructie Kerkveld	2017 / 2018	Rb. 27.06.2017	941.000	705.000	236.000	2020
Fietsbaan Maastricht-Aken	2017	Begr. 2016	400.000	40.000	360.000	n.v.t.
Wijkdeals groen	2017	Rb. 29.05.2017	54.000	41.000	13.000	2020
Rehabilitatie wegennetwerk	2015 – 2019	Begr. 2015	1.175.000	953.000	222.000	2020
Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen	2018 – 2019	Rb. 25.06.2018	325.000	50.000	275.000	2022
Voetpad Vijlen Zuid-Oost *2	2017	Rb. 23.05.2016	52.000	91.000	-39.000	2020
Infrastructuur rondom Kon. Julianaplein	2016	Rb. 27.06.2016	190.000	112.000	78.000	2020
Relinen riolering Viergrenzenweg *1	2020	Begr. 2018	250.000	0	250.000	n.t.b.
Deltaplan Vaals	2019 – 2020	Rb. 15.04.19	365.000	1.000	364.000	2021
Nieuw parkeerbeleid (PRISS)	2016 / 2017	Rb. 27.06.2016	50.000	0	50.000	2021
Aanschaf parkeerautomaten	2019	Rb. 27.05.19	84.000	81.000	3.000	gereed
Slagboomsysteem sporthal	2019	Rb. 27.05.19	40.000	0	40.000	2021
Vorbereidingskrediet verkeerspanel	2019	Begr. 2019	100.000	13.000	87.000	2020
Laadpalen elektrische fietsen	2019	Rb. 25.03.19	65.000	0	65.000	2021
Gladheidsbestrijding nat-strooi systeem	2015	Begr. 2015	10.000	3.000	7.000	2020
Aanschaf opzetstrooier	2015	Begr. 2015	35.000	35.000	0	gereed
Aanschaf houtversnipperaar	2017	Begr. 2014	32.000	0	32.000	2020
Tractor	2020	Begr. 2017	50.000	0	50.000	2020
Opzetstrooier vrachtauto	2019	Begr. 2017	52.000	45.000	7.000	gereed
Gladheidsmeldsysteem	2019	Begr. 2017	20.000	5.000	15.000	2020
Aanschaf pekel-tank & pekelmenger	2019	Begr. 2018	48.000	48.000	0	gereed
Pick Up 4x4	2020	Begr. 2019	50.000	50.000	0	gereed
Goupille	2022	Begr. 2019	38.000	0	38.000	2022
Vrachtauto met kraan	2022	Begr. 2019	210.000	0	210.000	2022

*1: na de reorganisatie van bureau openbare ruimte heeft een nieuwe prioritering plaatsgevonden van de reeds gevoteerde en geplande reconstructies. Aan de hand daarvan zijn de geplande uitvoeringsjaren aangepast. (n.t.b. = nader te bepalen)

*2: inzake voetpad Vijlen Zuid-Oost zal gestreefd worden om in 2020 nog een afrekening plaatsvinden met de boekwaarde van de grondexploitatie Vijlen Zuid-Oost. Daarbij zal de gemeente nog een vergoeding ontvangen van de betreffende perceel-eigenaren inzake de uitbreiding van de percelen.

Aanwezige reserves portefeuille Wonen & Verkeer

Bestemmingsreserves per 01.01.2021		
Naam reserve	Verwacht saldo per 1.1.2021	Doelstelling
Egalisatie belastingtarieven	€ 313.605	Teruggave overschot afvalstoffen- of rioolheffing uit jaar T-1 aan
Nieuwe gemeentewerf	€ 425.124	Dekking van kapitaallasten van de gemeentewerf
Bestemmingsplannen	€ 1.651	Dekking incidentele kosten voorbereiding omgevingswet
Parkeervoorzieningen	€ 66.052	Dekking van kapitaallasten investeringen nieuw parkeerbeleid.
Parkeerfonds	€ 30.102	Dekking van kosten aanleggen parkeerplaatsen, die op terrein van
Totaal bestemmingsreserves	€ 836.534	

Programma Werk & Economie

Programmabegroting Werk & Economie (bedragen x € 1.000).

	Realisatie 2019	Raming 2020 (na wijzig.)	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
<i>Lasten:</i>						
Inkomenszorg	-8.031	-8.355	-7.830	-7.681	-7.547	-7.479
Economie	-227	-251	-264	-239	-252	-240
Toerisme	-178	-180	-189	-182	-184	-187
Evenementen	-217	-111	-139	-133	-142	-133
Totaal lasten:	-8.653	-8.897	-8.422	-8.235	-8.125	-8.039
<i>Baten:</i>						
Inkomenszorg	4.216	4.428	4.240	4.240	4.240	4.240
Economie	47	51	61	60	61	62
Toerisme	894	729	1.171	1.171	1.171	1.171
Evenementen	56	-	-	-	-	-
Totaal baten:	5.213	5.208	5.472	5.471	5.472	5.473
Saldo programma:	-3.440	-3.689	-2.950	-2.764	-2.653	-2.566

Inkomenszorg

De lasten van dit onderdeel bestaan met name uit de bijdrage aan de WOZL inzake de uitvoering van de WSW, de bijdragen aan Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland ten behoeve van re-integratie en uitvoering van de WWB en uit lokale armoedebeleid (waaronder kwietscheldingen afvalstoffen- en rioolheffing).

De cijfers van WOZL zijn gebaseerd op de begroting 2021 van WOZL, waarover de raad op 25 mei 2020 een positief gevoelen heeft geuit. De WWB-W lasten zijn gebaseerd op voorgaande jaren en extrapoleren van 2020. Voor wat betreft de lasten inzake het inkomensdeel WWB en bijzondere bijstand is uitgegaan van de meest recente begroting van SZMH van december 2019.

De baten bestaan uit de rijksbijdrage inkomensdeel WWB en zijn gebaseerd op het voorlopige budget. Deze rijksbijdrage wordt tussentijds nog tweemaal gewijzigd. Zodra het Rijk met de definitieve beschikking komt zal dit bijgesteld worden in het eerstvolgende P&C-document.

Economie

De lasten van dit beleidsveld betreffen met name salarislasten, kapitaallasten aandelenpakket en kosten markten. In deze lasten zitten ook de ombuigingsmaatregelen inzake Euregionale oriëntatie (€ 20.000 vanaf 2022) en bijdrage starterscentrum (€ 5.000 vanaf 2021) verwerkt, welke leidt tot de zichtbare daling van de lasten.

De baten betreffen enerzijds huuropbrengst werkplekken Startups en anderzijds de marktelden.

Toerisme

De lasten bestaan met name uit de bijdrage aan Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV), kosten BsGW en salarislasten.

De baten betreffen de opbrengsten toeristenbelasting.

Evenementen

De lasten bestaan uit het subsidiebudget voor evenementen, kosten inzake kermissen, salarislasten en een aandeel van de lasten gemeentewerf en materieel buitendienst. De ombuigingsmaatregel verlaging budget evenementen/stadspromotie is zodanig verwerkt, dat daarvoor nog € 25.000 geraamd staat.

Aanwezige reserves portefeuille Werk & Economie

Bestemmingsreserves per 01.01.2021		
Naam reserve	Verwacht saldo per 1.1.2021	Doelstelling
Re-integratie	€ 230.127	Dekking financiële tegenvallers re-integratiedeel participatiewet
Minimabeleid	€ 65.917	Dekking van uitgaven inzake armoede- en minimabeleid
I-deel WWB	€ 412.688	Dekking tekorten inkomensdeel WWB
Totaal bestemmingsreserves	€ 708.732	

Programma Bestuur & Dienstverlening

Programmabegroting Bestuur & Dienstverlening (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2019	Raming 2020 (na wijzig.)	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
<i>Lasten:</i>						
Bestuur	-1.347	-1.150	-1.224	-1.236	-1.246	-1.218
Samenwerking	-28	-33	-30	-30	-30	-30
Dienstverlening	-1.525	-1.619	-1.511	-1.470	-1.462	-1.462
Openbare orde en veiligheid	-917	-1.022	-958	-982	-1.021	-1.021
Financiering	-2.063	-1.886	-1.895	-2.339	-1.908	-2.108
Overhead	-2.993	-3.235	-3.194	-3.087	-3.138	-3.121
Totaal lasten:	-8.873	-8.945	-8.812	-9.144	-8.805	-8.960
<i>Baten:</i>						
Bestuur	21	-	-	-	-	-
Samenwerking	1	-	-	-	-	-
Dienstverlening	287	355	309	275	270	270
Openbare orde en veiligheid	1	50	-	-	-	-
Financiering	21.795	22.746	21.951	21.612	22.084	21.682
Overhead	35	26	9	9	9	9
Totaal baten:	22.140	23.177	22.269	21.896	22.363	21.961
Saldo programma:	13.267	14.232	13.457	12.752	13.558	13.001

Bestuur

De lasten van dit beleidsveld betreffen met name de salarislasten van de bestuurders. Daarnaast maken juridische advieskosten deel uit van deze lasten. De toename van de lasten vanaf 2021 wordt enerzijds veroorzaakt door het ramen van kosten voor geplande verkiezingen en anderzijds door het ramen van kosten transitievisie (Rb. 29 juni 2020)

Samenwerking

De lasten betreffen de kosten van samenwerking Middengebied. De kosten inzake lijn50-samenwerking worden niet meer specifiek begroot. Waar nodig zal dit samenwerkingsverband uiteraard worden ingezet en worden gefinancierd vanuit reeds bestaande budgetten van de betreffende beleidsvelden, dan wel via een apart raadsvoorstel.

Dienstverlening

De lasten van dit onderdeel bestaan uit uitgaven t.b.v. het KCC, vergunningverlening en vastgoedbeheer. De baten betreffen de verwachte legesopbrengsten inzake omgevingsvergunningen en producten KCC (reisdocumenten e.d.).

Openbare orde en veiligheid

De lasten van dit beleidsveld betreffen met name de bijdrage aan de veiligheidsregio (op basis van begroting 2021 Veiligheidsregio waarover de raad op 25 mei 2020 een positief gevoel heeft geuit), het veiligheidshuis en salarislasten.

Overhead

De regels van het BBV schrijven voor dat kosten zoveel mogelijk rechtsreeks op de programma's begroot dienen te worden. Een aantal zaken blijft onverdeeld en valt onder het taakveld Overhead. Ongeveer de helft van deze lasten betreffen de personeelslasten van diverse functionarissen (o.a. directie, management, automatisering, financieel control, kabinet, communicatie). Voor het overige betreffen de lasten directe kosten voor personeelszaken, huisvesting, informatievoorziening, communicatie & voorlichting en financiële ondersteuning.

Lasten voor personeelszaken zijn o.a. kosten voor studie, Arbo, salarisadministratie en de werkkostenregeling. De lasten voor huisvesting betreft o.a. aanschaffing meubilair, materialen, onderhoudskosten, kapitaallasten en gas- en elektriciteitskosten (gemeentehuis en fractiehuis). De fluctuatie in betreffende lasten is met name gelegen in de schommelingen in onderhoudskosten. De lasten van informatievoorziening bestaan o.a. uit abonnementskosten documentatiesysteem, back-upstelsel, software en portokosten. De lasten van financiële ondersteuning bestaan voornamelijk uit onderhoudskosten software.

De baten betreffen verhuuropbrengsten Raadskelder.

Financiering

Belastingen

Voor een overzicht van de gemeentelijke belastingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Onvoorzien

Voor onvoorzien uitgaven staat een structurele stelpost onvoorzien in de begroting ad €30.000.

Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds vormt de voornaamste inkomstenbron van de gemeente. Ruim 56% van alle lasten wordt hieruit gedekt. Het gemeentefonds is direct gekoppeld aan de omvang van de rijksuitgaven: hogere rijksuitgaven betekent voor gemeenten een hogere uitkering uit het gemeentefonds (onder het motto “gelijk de trap op en gelijk de trap af”). Dit effectueert zich in het zogenaamde accres. Ten tijde van de COVID-19-crisis is deze systematiek tijdelijk losgelaten en is het accres voor 2020 en 2021 ‘bevroren’.

De ramingen van de algemene uitkering in deze begroting zijn gebaseerd op de meest recente circulaire, de septembercirculaire 2020. Op basis van de huidige inzichten ramen we voor 2021 een totale omvang van de uitkering gemeentefonds van € 18,1 miljoen. Onderstaand overzicht geeft de onderdelen van de algemene uitkering weer, in vergelijking met de raming voor begrotingsjaar 2021 zoals opgenomen in de primaire begroting 2020.

Algemene uitkering gemeentefonds 2020	Begroting 2021	Begroting 2020	Vershil
Basisuitkering:			
Basisbedrag algemene uitkering	17.073.000	17.019.000	54.000
Korting algemene uitkering i.v.m. belastingcapaciteit	<u>-917.000</u>	<u>-960.000</u>	<u>43.000</u>
Algemene uitkering	16.156.000	16.059.000	97.000
Specifieke uitkeringen:			
Integratieuitkering voogdij / 18+	205.000	168.000	37.000
Integratieuitkering participatie	1.416.000	1.354.000	62.000
Decentralisatie uitkering brede impuls combinatiefuncties	35.000	0	35.000
Decentralisatie uitkering armoedebestrijding kinderen	43.000	49.000	-6.000
Integratie uitk. Vergunningverlening, toezicht, handhaving	29.000	29.000	0
Decentralisatie uitkering voorschoolse voorziening peuters	19.000	19.000	0
Decentralisatie uitkering gezond in de stad	42.000	42.000	0
Decentralisatie uitkering verhoging raadsledenvergoeding	88.000	88.000	0
Decentr.-uitkering brede aanpak dak- en thuisloosheid	32.000	0	32.000
Decentr.-uitkering versterking omgevingsveiligheidsdiensten	1.000	0	1.000
Decentralisatie uitkering inburgering	<u>13.000</u>	<u>0</u>	<u>13.000</u>
Totaal specifieke uitkeringen	1.923.000	1.719.000	174.000
Uitkeringsfactor (gerelateerd aan accres gemeentefonds)	1,659	1,661	-0,002
Totaal algemene uitkering gemeentefonds 2020	18.079.000	17.808.000	271.000

Ten opzichte van de raming uit de vorige begroting constateren we dus een toename van het gemeentefonds voor het jaar 2021. Het voordeel is met name gelegen in een stijging van de algemene uitkering door een stijging van de specifieke uitkeringen.

In de berekening van de algemene uitkering is vanaf 2022 rekening gehouden met een toename van de maatstaven ‘inwoners’, ‘eenpersoonshuishoudens’, ‘huishoudens’, en ‘woonruimten’, gerelateerd aan de te realiseren studentenhuisvesting Hekkert-terrein. Iedere toename van een student + woning levert een extra uitkering op in het gemeentefonds van circa € 600. Vanaf begrotingsjaar 2022 wordt gerekend met de huidige aantallen + 110 inwoners (Hekkert terrein). Vanaf begrotingsjaar 2023 wordt rekening gehouden met een stijging van de algemene uitkering ad € 150.000 als gevolg van planontwikkelingen (studentenhuisvesting) in het Selzerbeekgebied.

In het bedrag van de algemene uitkering is met goedkeuring van de financieel toezichthouder (Provincie) ook een bedrag geraamd voor onderuitputting BTW compensatiefonds ad € 22.000, conform de begroting 2020. Het Rijk is met ingang van 2020 gestopt met het voorlopig ramen van een onderuitputting uit het BTW compensatiefonds (die op macro-niveau wordt toegevoegd aan het gemeentefonds). Het is echter wel reëel om, zoals de laatste jaren ook gebruikelijk was, op begrotingsbasis reeds rekening te houden met een toevoeging aan het gemeentefonds.

Ten aanzien van de herijking van de verdeelsystematiek gemeentefonds, die conform huidige inzichten is uitgesteld tot 2022, is in deze begroting reeds rekening gehouden met een verwachte opbrengstenderving vanaf 2022 van € 300.000 structureel.

Investeringsprojecten programma Bestuur & Dienstverlening

Lopende investeringen	Oorspr. plan jaar van uitvoering	Gevoteerd krediet		Huidige stand van zaken		
		Raadsbesluit	Bedrag	Gerealiseerd	Restant	Gereed
Documentaire informatievoorziening	2012	Begr. 2005	29.000			gereed
		Begr. 2010	<u>80.000</u>			
			109.000	103.000	6.000	
Basisregistratie grootschalige topografie	2014	Begr. 2014	100.000	79.000	21.000	2020

Aanwezige reserves portefeuille Bestuur & Dienstverlening

Bestemmingsreserves per 01.01.2021		
Naam reserve	Verwacht saldo per 1.1.2021	Doelstelling
Gemeentefonds	€ 506.000	Egalisatie van fluctuaties accressen gemeentefonds en dekking
Friciekosten ambtelijke organisatie	€ 147.281	Dekking kosten toekomstproof maken ambtelijke organisatie
Totaal bestemmingsreserves	€ 653.281	

Paragraaf Bedrijfsvoering

Deel 1 - Kaders

1.1 Inhoud paragraaf

De bedrijfsvoering betreft het hele spectrum van taken die nodig zijn om de gemeentelijke dienstverlening en het extern opereren mogelijk te maken. Hieronder vallen de onderdelen management & organisatie, planning & control, personeelszaken, informatisering & automatisering en huisvesting.

1.2 Beleidskaders

Beleidskaders BEDRIJFSVOERING

Lopend beleid

De zelfstandige gemeente Vaals levert vanuit nabijheid bij de burger en diens omgeving een substantiële meerwaarde aan de kwaliteit van leven. Dat doet de gemeente door vanuit de kennis van en aandacht voor de context, het specifieke van de situatie, te handelen.

De manier waarop gemeentebestuur en organisatie hieraan invulling geven wordt bepaald door van buitenaf naar processen te kijken en zich voortdurend af te vragen wat een inwoner nodig heeft en van de gemeente mag verwachten. De context bepaalt of en zo ja welke interventies (via de gemeente) gewenst zijn, wat een inwoner nodig heeft. Hierbij kan (lokaal) maatwerk leidend zijn.

In principe zijn er twee manieren van organiseren, die passen bij de aard van de processen:

- systeemgedreven: van binnen naar buiten, managen van processen, procedures en regels, vooral bij standaardproducten, per definitie geen maatwerk gewenst
- contextgedreven: van buiten naar binnen, minder regels, vooral kaders, creativiteit faciliteren, per definitie maatwerk gewenst.

Een zelfstandig Vaals, dat in staat is om meerwaarde te leveren aan de kwaliteit van leven, moet de kwaliteiten in bestuur en organisatie hebben, om de burgers de voordelen van de kleinschaligheid te laten voelen. Dat betekent ook dat we keuzes moeten maken, ons concentreren op zaken die er toe doen en geen onnodige energie verspillen en risico's lopen op zaken die anderen beter kunnen. Vanuit onze **bedrijfsvoeringfilosofie** vullen we dit als volgt in: Diensten en processen, waarbij de context van groot belang is, vormen de 'corebusiness' van de gemeente Vaals en blijven per definitie lokaal.

De gemeente kan dit, vanuit kleinschaligheid/nabijheid bij de inwoner, beter dan elke andere instantie. Voor deze processen profiteren we van het schaalniveau Vaals. Op deze processen maakt de gemeente het verschil, levert de kwaliteit, die vooral wordt ingegeven door het verrichten van de juiste ondersteuning vanuit de kennis van en aandacht voor de situatie en de omgeving van de inwoner.

Naarmate de processen steeds minder context- en vooral maar systeemgedreven zijn, wordt de samenwerking met andere overheden of wel de zoektocht naar schaalvergroting, op afstand plaatsen en uitbesteden, groter. In deze processen spelen factoren als vakdeskundigheid en efficiency een grote rol.

De gemeente Vaals is een Cittaslow-gemeente. **Cittaslow** is een keurmerk dat slechts wordt uitgereikt aan gemeenten van minder dan 50.000 inwoners, die op het gebied van leefomgeving, landschap, gastvrijheid, milieu, infrastructuur, cultuurhistorie en behoud van identiteit tot de top behoren. De uitgangspunten van de Strategische Visie sluiten dan ook naadloos aan bij het Cittaslow-gedachtegoed.

De organisatie-inrichting en de daarbij geldende uitgangspunten rondom verantwoordelijkheden en dergelijke zijn geregeld in de **Organisatieverordening Gemeente Vaals 2013**.

De verantwoordelijkheden, bevoegdheden, mandaten en dergelijke zijn vastgelegd in het **Mandaatbesluit Gemeente Vaals 2014**. De specifieke verantwoordelijkheden en bevoegdheden van budgethouders en budgetbeheerders zijn vastgelegd in de **Budgetregeling Gemeente Vaals**.

Het gemeentelijk **personeelsbeleid** is vastgelegd in de cao Gemeenten en het Personeelshandboek gemeente Vaals. De gemeentelijke zorgtaken op het gebied van de Arbowetgeving zijn vastgelegd in de Arbowet en in onze nota Arbobeleid en getoetst met de Risico Inventarisatie- en Evaluatie van 2018. Daarnaast ligt een en ander vast in het BHV-plan. Bij de realisatie van het reorganisatieplan voor de gemeentelijke organisatie is gewerkt met een **Sociaal Statuut**.

In 2013 heeft de Raad de **I&A visie** vastgesteld. Het uitgangspunt van deze visie, gebaseerd op door de Raad vastgestelde kaders, is dat de gemeente Vaals haar burgers centraal stelt: de dynamiek in de huidige samenleving vraagt dat wij op elke vraag, op elk door de burger gewenst moment via elk kanaal een antwoord hebben. Het uitgangspunt van deze visie is nog steeds actueel. Vanuit dit uitgangspunt wordt onze (digitale) dienstverlening doorontwikkeld.

Het beleid inzake communicatie en voorlichting is vastgelegd in het **Strategisch Communicatieplan 2011**. Het

communicatiebeleid draagt ertoe bij dat de communicatie structureel en geïntegreerd plaatsvindt, rekening houdend met de strategische, tactische en operationele doelstellingen van de gemeente Vaals. Het Cittaslow-gedachtegoed wordt integraal verankerd in het communicatiebeleid en wordt zowel bij in- als externe communicatie uitgedragen.

De huisvesting van de gemeentelijke organisatie en diensten is gebaseerd op het **Huisvestingsplan 2011**. Dit huisvestingsplan is dynamisch waarbij de feitelijke huisvesting bij behoefte wordt aangepast als dit in het belang van de dienstverlening en de organisatie is.

Het beleid rondom het gemeentelijk proces van inkopen (waaronder ook aanbesteden) is vastgelegd in het **Aanbestedingsbeleid 2016**. In dit beleid zijn ook de aspecten van duurzaamheid betrokken.

De onderdelen van de **financiële functie** hebben hun beslag gekregen in de volgende regelingen:

- Treasurystatuut 2015 (in 2019 op actualiteit beoordeelt)
- Nota Reserves en Voorzieningen 2017
- Nota Risicomanagement
- Nota Activabeleid 2013
- Verordeningen inzake de financiële functie ex artikel 212, 213 en 213a Gemeentewet (2013 en 2017)

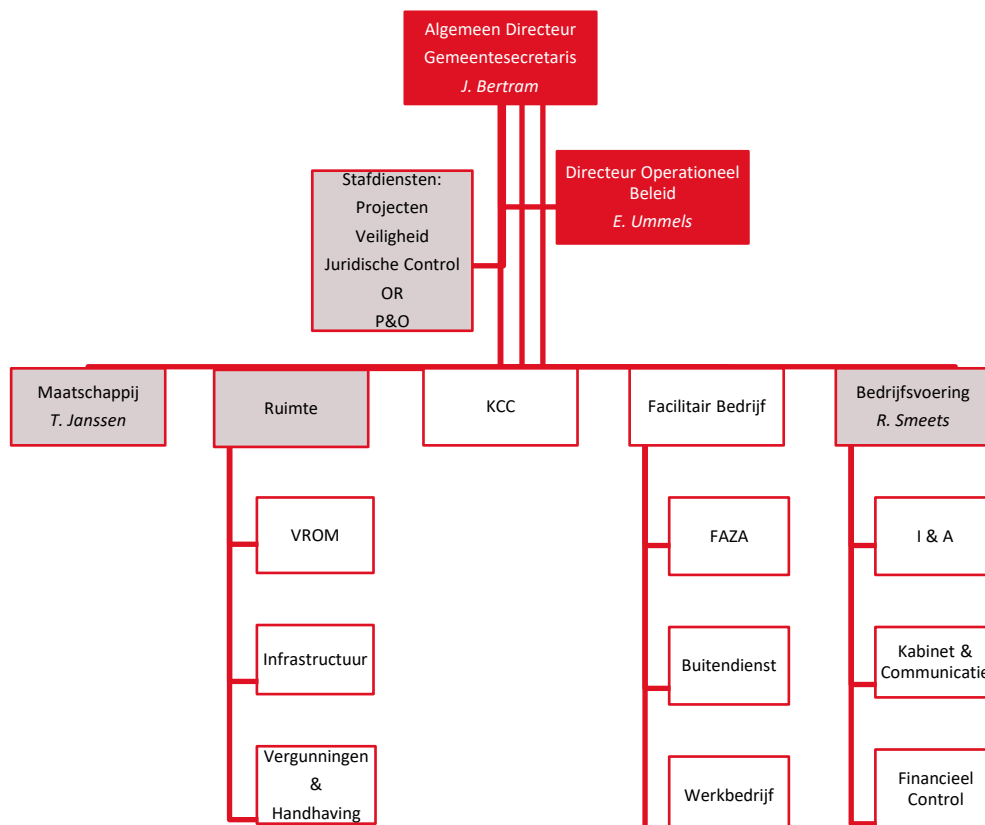
Actiepunten 2021

- Na afronding van het reorganisatieplan worden de organisatieverordening en het mandaatbesluit geactualiseerd.
- De actualisatie van de nota activabeleid is voor 2021 voorzien. In 2021 wordt het aanbestedingsbeleid op actualiteit beoordeelt, waarna indien nodig actualisatie van het beleid zal plaatsvinden.
- Daarnaast de actualisatie van functiebeschrijvingen en –waardering na afronding van de reorganisatie
- Verder de actualisatie van lokale regelingen in het Personeelshandboek gemeente Vaals
- Uiteraard ook het continue doorontwikkelen van de organisatie als gevolg van de Omgevingswet en andere wetwijzigingen
- Voor 2021 is (vooralsnog) geen onderzoek op basis van verordening 213a gepland.

1.3 Personele kaders

In ons bedrijfsvoeringsmodel sturen we op een integrale benadering van elk beleidsveld of opgave. De medewerker van de gemeente Vaals moet in staat zijn een vraag vanuit diverse invalshoeken te kunnen bekijken. Bij de insteek past eigenlijk geen organisatie-plaatje waarin lijntjes en hokjes zijn getekend. Toch is die structuur natuurlijk wel aangebracht, anders is het niet mogelijk een organisatie te sturen. We werken met de volgende organisatiestructuur.

Organogram Gemeente Vaals

Salarislasten

De ambtelijke organisatie heeft in 2021 een totale toegestane omvang van 76,4 fte (full-time-employees), bestaande uit 79 medewerkers, die een totale salarislast van bijna 6 miljoen euro vertegenwoordigen.

Onderstaande tabel geeft de totale (beschikbare) salarislasten van de gemeentelijke organisatie weer.

Salarislasten	2021	2022	2023	2024
Bestuur (raad, griffie, college)	€ 747.000	€ 747.000	€ 747.000	€ 747.000
Ambtelijke organisatie	€ 5.839.000	€ 5.685.000	€ 5.576.000	€ 5.564.000
Totale salarislasten	€ 6.586.000	€ 6.432.000	€ 6.323.000	€ 6.311.000

Voor toekomstige cao-ontwikkelingen is een integrale stelpost in de begroting opgenomen van € 170.500, conform het percentage genoemd in de meicirculaire 2020. Daarbovenop is sinds deze begroting een jaarlijks cumulerende stelpost ad € 150.000 opgenomen voor salarisstijgingen als gevolg van ervaringscijfers.

Het personeelsbestand ziet als volgt uit:

Personeelsbestand gemeente Vaals	2021	
	Medewerkers	Fte's in 2021 (toegestaan)
<i>Directie en MT leden</i>	4	4
<i>Stafdiensten</i>	9	8,5
<i>Sector MAATSCHAPPIJ</i>	14	13,6
<i>Sector RUIMTE</i>	10	10
<i>KCC</i>	7	5,5
<i>Facilitair bedrijf</i>	20	19,9
<i>Sector BEDRIJFSVOERING</i>	15	14,9
TOTAAL ORGANISATIE VAALS	79	76,4

De toegestane formatie is met 76,4 fte nagenoeg gelijk dan in 2020 (77 fte). Deze ontwikkeling past bij de voortgang van de reorganisatie waarbij geen structurele meerlast na de afronding wordt nagestreefd.

Verder zijn enkele medewerkers tussen de sectoren verschoven; uiteraard zonder effect op de totale formatie. De werkelijke bezetting is 73,3 fte. Het verschil tussen de werkelijke fte en de toegestane fte wordt veroorzaakt door vacatures die nog niet opgevuld zijn of door de keuze om met ingehuurd medewerkers te werken (bijvoorbeeld vanwege specifieke expertise).

Deel 2 – Doelstellingen en activiteiten

In dit deel wordt per onderdeel in beeld gebracht wat we per speerpunt willen gaan bereiken in de komende periode en wat we daarvoor gaan doen. Tevens wordt aangegeven wanneer een en ander qua tijdspad te verwachten is en, indien mogelijk, hoe het bereikte resultaat meetbaar gemaakt kan worden.

2.1 Management & Organisatie

Het voornaamste inrichtingsprincipe is dat '**de inhoud centraal**' staat. Daarnaast wordt voor een belangrijk deel gewerkt op basis van **integraal management en integrale verantwoordelijkheid**.

De strategisch/tactische aansturing van de organisatie geschiedt door het managementteam. Het managementteam draagt de ambtelijke verantwoordelijkheid voor de realisatie van de producten en taken van de organisatie. De aansturing van de organisatie vindt plaats op basis van onderlinge afstemming en minder vanuit een vaste structuur. Een MT-lid is niet enkel belast met functioneel leidinggevende taken, maar ook voor een belangrijk deel met inhoud op het betreffende vakgebied.

De organisatie zal ook de komende jaren een verdere **transitie** ondergaan. We kijken heel bewust naar samenwerking met andere partners. Met het naderen van de afronding van de reorganisatie is de doorontwikkeling van de organisatie niet gestopt. De organisatie moet dynamisch en veerkrachtig meebewegen met wat gevraagd wordt. Een stevige doelstelling die past bij een gemeente met ambitie. De reorganisatie is gericht op het creëren van ruimte in capaciteit om meer veerkracht op te bouwen om adequaat te kunnen ageren en reageren op nieuwe ontwikkelingen en kansen. Maar nog meer dan dat richt de reorganisatie zich op het kunnen beschikken over betrokkenheid en de juiste competenties van medewerkers, met als doel: een organisatie die het verschil maakt. Hierbij willen we onze producten en dienstverlening goedkoop(er) (te) houden.

Ontwikkelingen, zoals de RUD en de belastingsamenwerking volgen we met belangstelling en we bekijken adequaat welke voordelen hierin voor Vaals zijn weggelegd in de zin van kostenbesparing en kwaliteitsverbetering. Niet iedere samenwerking die wellicht op termijn van meerwaarde voor Vaals kan zijn slaagt. Zo is het niet gelukt het Shared Service Centre Zuid-Limburg van de grond te krijgen.

De organisatie moet blijvend worden meegenomen in de veranderende rol en positie van de gemeente. De wereld om ons heen is aan blijvende verandering onderhevig, daarmee ook de rol en positie van gemeenten. Dit vraagt een vorm van continue mee-veranderen; een organisatie is daardoor nooit af. De aanpak die daarbij gekozen wordt, sluit aan bij de wijze waarop de gemeente ook de burgers wil benaderen. Daarbij gaat het om aandacht voor het individu. Dat wil zeggen dat vooral vanuit de individuele omstandigheden gekeken wordt naar ontwikkelmogelijkheden. Ingezet wordt op het beter benutten van de sterke kwaliteiten van eenieder. Ondanks de geringe omvang van de organisatie en daarmee de hoeveelheid aan 'eenmans-functies' zal getracht worden mensen blijvend meer het werk te laten doen waar ze goed in zijn en dat ze graag doen, waar ze **talenten** voor hebben. Dat betekent dat mensen flexibeler inzetbaar worden en soms los van bepaalde functies taken zullen vervullen.

2.2 Planning & Control

Op het gebied van planning & control, ook wel de financiële functie van de gemeente genoemd, is de afgelopen jaren een behoorlijk instrumentarium ontwikkeld en geïmplementeerd. Het verbeteren van dit instrumentarium is een continu proces. De beleidscyclus wordt ondersteund met documenten die voor Raad, College en management voldoende concrete sturingsinformatie verschaffen en waarbij gepoogd wordt aan te sluiten bij wens en behoeften. Een ander blijvend aandachtspunt is het vergroten van de 'leesbaarheid' van de producten uit de P&C-cyclus. Met de huidige meer to-the-point programmateksten probeert het College de effecten van het beleid op een toegankelijke manier inzichtelijk te maken. In de voorliggende begroting is een verdere stap gezet in de doorontwikkeling. Meer gericht op publieksvriendelijkheid, verdere aanscherping van de programma's een frissere look.

De accountant wordt als 'woordvoerder' van het maatschappelijk verkeer strenger. Verantwoordingswijze die jarenlang akkoord zijn bevonden behoeven nu op voorspraak van de accountant een aanpassing. Om aan te kunnen haken op deze strengere externe blik is een kwalitatieve en kwantitatieve doorontwikkeling van Planning & Control noodzakelijk. Hierbij behoort ook het toegenomen belang van het uitvoeren van interne controlewerkzaamheden. Het vangnet van de accountant voor de rechtmatigheidstoets verdwijnt vanaf boekjaar 2021. Ook dit vraagt meer kwaliteit en kwantiteit.

2.3 Personeelszaken

Het gemeentebestuur van Vaals heeft een duidelijke keuze gemaakt voor wat betreft de toekomstige koers. Vaals wil zelfstandig en dicht bij de burger het verschil blijven maken. Op basis van deze koers is de ambtelijke organisatie in ontwikkeling. Stapsgewijs en voortdurend is de organisatieontwikkeling onderwerp van gesprek tijdens de overleggen in het managementteam en met de ondernemingsraad.

Het is belangrijk dat medewerkers in staat worden gesteld om mee te bewegen en te ontwikkelen. Zij worden in de gelegenheid gesteld om kennis en ervaring op te doen middels opleiding, training en andere scholing en middels tijdelijke detacheringen bij andere organisaties. Duurzame inzetbaarheid heeft voortdurende aandacht.

Voor het volgen van opleidingen en ontwikkelingstrajecten is jaarlijks een opleidingsbudget beschikbaar. Dit budget wordt gebruikt al naar gelang de behoefte aan scholing of een andere vorm van ontwikkeling. Dit vindt ook in 2021 plaats in overleg tussen leidinggevenden en medewerkers.

Wet- en regelgeving inzake arbeidsomstandigheden blijven belangrijk bij de inrichting van de organisatie, werkprocessen en werkomgeving. De effecten als gevolg van de COVID19-crisis bieden kansen voor wat betreft het plaats- en tijdonafhankelijk werken.

De ervaringen die zijn opgedaan met het digitaal aannemen van een arbeidsovereenkomst en het digitaal ondertekenen, geven een impuls voor een verdere digitaliseringsslag. In de toekomst moeten alle medewerkers hun personeelsdossier ten alle tijden en op welke plaats dan kunnen inzien.

De invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) zal ook in 2021 nog enige inspanning vereisen. De verwachting is dat de invoering in 2021 gereed komt.

2.4 Informatisering & Automatisering

De ICT-ontwikkelingen gaan razendsnel en maken de samenleving – en alle spelers daarin – op een nieuwe manier kwetsbaar. Organisaties moeten zich continu aanpassen aan de snelle veranderingen. Voor veel organisaties is informatie van levensbelang, zeker nu de maatschappij in snel tempo digitaliseert. ICT raakt alle facetten van de organisatie.

De gemeente Vaals heeft de afgelopen jaren stevig geïnvesteerd in de ICT-omgeving van de gemeente Vaals. Basis hiervoor

waren de visies I&A uit 2013 en 2017. De hierin gestelde doelen zijn bereikt en worden continue geoptimaliseerd. Onze ambitie is om de **burger centraal** te stellen en ICT hiervoor in te zetten zodat medewerkers geadviseerd, gestimuleerd en gefaciliteerd worden om die benodigde dienstverlening te kunnen bieden. Uitgangspunt is dat wij **servicegericht**, **dynamisch**, **flexibel** en **innovatief** willen zijn.

De huidige visie Informatievoorziening & Automatisering beschrijft nog steeds onze ambities. Tevens zijn de door de Gemeenteraad vastgestelde kaders die als basis hebben gediend voor de huidige visie nog steeds actueel:

- het inzetten van ICT om de gemeentelijke dienstverlening en bereikbaarheid te optimaliseren;
- het innovatieve en creatieve karakter van de ICT-architectuur moet behouden en gestimuleerd worden;
- het vinden van een oplossing voor de toenemende kwetsbaarheid;
- uniformiteit in het opslaan, bewerken en archiveren van de informatievoorziening.

De gemeente Vaals kiest voor een **pragmatische aanpak** van zaken, waarbij ICT deze aanpak volgt. De focus ligt op een betrouwbare en flexibele technische hardware en software omgeving, waarbij wijzigingen snel en efficiënt worden uitgevoerd. Deze betrouwbare techniek willen wij natuurlijk nu en in de toekomst blijven garanderen. Meer en meer kiezen we hierbij voor **ontzorging** op ICT-gebied en nemen we diensten af als **cloudoplossing**. Uitgangspunt hierbij is het realiseren van een **verminderde afhankelijkheid** van technisch IT personeel, **verhoogde continuïteit** bij uitval personeel, verminderde afhankelijkheid van de eigen technische IT structuur en minder focus op techniek, en meer focus op **informatieadvies** om uitvoering te geven aan de vanuit zowel organisatie als maatschappij sterk veranderende vraag t.o.v. ICT.

In het najaar van 2020 wordt het periodieke verslag over de uitvoering van de gemeentelijke taken op het gebied van **informatiehuishouding en archiefbeheer** opgesteld en in het voorjaar van 2021 aan de gemeenteraad aangeboden. Op het gebied van digitalisering dient de gemeente Vaals in een **hoger tempo** maatregelen te nemen om de **digitale informatiehuishouding** zorgvuldig in te richten. Door het vaststellen van een **handboek substitutie** voor analoge archiefbescheiden en het inrichten van de daarbij behorende processen wordt in 2021 een grote stap gezet in de digitalisering van de **informatiehuishouding**. Een nog te implementeren **kwaliteitssysteem** dient daarbij voor de noodzakelijke bewaking van de kwaliteit van de **informatiehuishouding**.

Om de noodzakelijke versnelling mogelijk te maken en voor het verder tot uitvoering brengen van onze visie Informatievoorziening & Automatisering, zijn ook in de begroting 2021 acties en maatregelen opgenomen. Conform de visie wordt in 2021 het Document Management Systeem gemigreerd naar een **cloud-omgeving**.

Het zaakgericht werken wordt in 2021 uitgebreid door een integratie van het zaakstelsel met de nieuwe omgevingswet processen in het kader van **digitaal werken en archiveren**.

Onze (digitale) dienstverlening wordt verder doorontwikkeld. De verdere overgang van analogoog naar digitaal werken betekent een grote wijziging voor onze medewerkers. Deze overgang kan enkel slagen als onze medewerkers goed en voldoende begeleid worden in dit proces. Het is daarom van belang tijd en capaciteit te investeren in het **opleiden en ondersteunen** van onze medewerkers. Daarbij faciliteren, ondersteunen en gebruiken wij **moderne technieken** om onze medewerkers optimaal te ondersteunen bij de uitvoering van hun werkzaamheden. Denk hierbij aan de inzet van I-pads voor de keukentafelgesprekken en Encrypted (versleutelde) datacommunicatie voor veilige communicatie met en over burgers. Tevens ondersteunen wij collega's op afstand met gebruikersvragen of kleine storingen.

Door een steeds maar toenemende hoeveelheid aan gegevens, informatie en data wordt het richting de toekomst alleen maar belangrijker dat goed **gegevensbeheer** wordt toegepast. In een **maatschappij** waar informatie en gegevens een belangrijke rol spelen is inzicht in welke gegevens we hebben, wat we er mee doen, wie het gebruikt en op welke wijze we informatie en gegevens **beveiligen** van uitermate groot belang. Dit blijkt ook uit de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) welke vanaf 25 mei 2018 operationeel is.

De uitgevoerde GAP analyse (vergelijking tussen huidige situatie en gewenste situatie) heeft geresulteerd in een plan van aanpak met een aantal prioriteringen dat ook in 2021 verder wordt opgepakt.

Onze **burgers** (mogen) verwachten dat wij zorgvuldig met de beschikbare informatie en gegevens omgaan.

Een belangrijke professionaliseringsslag op het gebied van **Gegevensbeheer** is de overstap naar het Gegevenshuis Landgraaf voor onze volledige Geo-huishouding. De integrale aanpak en inwinning betekent niet alleen een efficiëntieslag maar ook kwaliteitsverbetering van de diverse Basisregistraties. In samenwerking met de Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) is in 2019 gestart met de transitie WOZ-Waardering woningen van inhoud naar gebruiksoppervlakte. Ook bij dit traject werpt de integrale aanpak haar vruchten af. Zo wordt niet alleen naar de WOZ-administratie gekeken maar gebruikt het Gegevenshuis de resultaten om een verdere kwaliteitsslag naar de BAG (Basisregistratie adressen en gebouwen) en de BGT (Basisregistratie grootschalige Topografie) te maken. In 2021 zal nog de nodige fine-tuning plaats vinden zodat in 2022 onze burgers een betrouwbare WOZ-waarde mogen verwachten. Dit project vormt de opmars naar de Samenhangende Objecten Registratie (SOR), die naar alle waarschijnlijkheid in 2025 van kracht gaat. Dit lijkt nog ver weg, nog niet alles is uitgekristalliseerd en ook software leveranciers zijn nog lang niet klaar, maar toch is het zaak om nu met de diverse betrokken partijen na te denken over hoe het inwinningsproces van de diverse data het

beste vorm kan worden gegeven. Ook het beheer van de data uit onze openbare ruimte (wegen, groen en riool) is ondergebracht bij het Gegevenshuis. In 2020 is in samenwerking met onze gemeentelijke beheerders een start gemaakt met het inrichten van een nieuw pakket. In 2021 hopen we ook voor dit onderdeel zowel een kwantitatieve als kwalitatieve slag te maken. Tenslotte volgt het Gegevenshuis de diverse innovatie ontwikkelingen op het gebied van geo-beheer. te denken valt aan het inzetten van een grondradar voor kabels en leidingen, het gebruik maken van 3-D beelden, ontwikkelingen rondom de Omgevingswet, maar ook het breder inzetten van Geo-informatie binnen de gemeentelijke organisatie. Allemaal ontwikkelingen die bijdragen aan goed en betrouwbaar Gegevensbeheer.

Kijkende naar het **contractbeheer** en de inkoop van I&A wordt ingezet op een hoge kwaliteit, acceptabele kosten en partnerschappen met onze leveranciers. Hierbij wordt de inkoopnota van de onze organisatie als leidraad aangehouden. Ook worden contracten met leveranciers (partners), waar mogelijk, niet meer afgesloten voor periodes van 3 tot 5 jaar maar korter, zodat snel 'op -en afgeschaald' kan worden. Hierdoor verhogen wij onze flexibiliteit en wendbaarheid

2.5 Huisvesting

De huisvesting van de gemeentelijke organisatie en diensten is gebaseerd op het zogenaamde Huisvestingsplan.

Naast het gemeentehuis aan het Von Clermontplein wordt ook gebruik gemaakt van een dependance voor de openbare werken. Dit betreft de zogenaamde gemeentewerf, gelegen aan de Selzerbeeklaan.

Vanuit een convenant tussen de Provincie Limburg en diverse Limburgse gemeenten (waaronder Vaals) is het project '**energielabelling en energiebesparende maatregelen gebouwen**' (gefinancierd door de Provincie) uitgevoerd. Hierbij zijn gemeentelijke gebouwen en gebouwen met een maatschappelijk karakter onderzocht en gelabeld. Het meerjarig onderhoudsplan (MJOP) is in 2018 geactualiseerd. Hier zijn energiebesparende maatregelen voor de komende jaren in opgenomen. Voor 2021 zijn de volgende maatregelen voorzien: vervolg van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen, energie zuinige verlichting in het pand op de gemeentewerf en in het gemeentehuis, vervangen CV Restaurant Bergzicht.

Deel 3 – Financiën

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van het taakveld 'overhead'.

	Realisatie 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Management & Organisatie	669	614	569	579	569	569
Kabinet & communicatie	384	445	415	415	415	415
Planning & Control	257	372	398	381	381	381
Personeelszaken	314	356	387	378	378	378
Automatisering & informatisering	753	706	633	570	569	557
Huisvesting & facilitaire zaken	581	727	783	755	817	812
Totaal	2.958	3.220	3.185	3.078	3.129	3.112

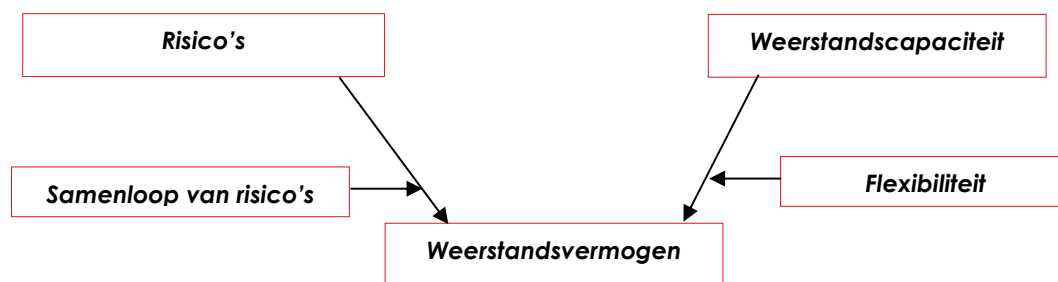
Paragraaf **Weerstandsvermogen & Risicobeheersing**

1. Inhoud paragraaf

In deel 3 van deze begroting is al uitgebreid ingegaan op de effecten van deze begroting voor de financiële positie van de gemeente Vaals. Een van de belangrijkste aspecten voor het oordeel omtrent deze financiële positie betreft het zogenaamde “weerstandsvormogen”. Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin een gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het gehele beleid omgegooid moet worden. In andere bewoordingen: de beschikbare financieel ruimte die zonder ingrijpende beleidswijzigingen beschikbaar is.

Het weerstandsvermogen bestaat uit twee belangrijke onderdelen, namelijk de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot deze risico's.

In onderstaande figuur komt de samenhang tussen de verschillende onderdelen tot uiting.

In de praktijk bestaat niet een precieze eenduidige definitie van de weerstandscapaciteit. De ‘ruimte’ in de begroting is hierbij een relatief grijs gebied. Op een aantal punten komen de verschillende meningen echter wel overeen. Het eigen vermogen van een gemeente vormt veruit de belangrijkste buffer tegen optredende risico's. Het eigen vermogen van de gemeente Vaals bestaat met name uit de algemene reserve. Daarnaast kan de gemeente na een onvoorzien incident de algemene reserve weer op peil brengen door bijvoorbeeld de belastingopbrengsten op te voeren. Deze maatregel heeft echter pas effect in het jaar daaropvolgend. De onbenutte belastingcapaciteit wordt daarom ook wel gezien als het dynamische deel van de weerstandscapaciteit.

De paragraaf risicomangement en weerstandsvermogen geeft aan hoe solide de financiële huishouding van de gemeente is en welke risico's de gemeente loopt. Om financiële tegenvallers te kunnen opvangen, moet de gemeente beschikken over weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd:

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

1. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
2. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.¹

Het minimaal aan te houden weerstandsvermogen is afhankelijk van de grootte van de gemeente, de te onderkennen financiële risico's en het reserve- en voorzieningenbeleid.

2. Beleidskaders

Zoals reeds hierboven aangegeven bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen enerzijds de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden en anderzijds de mate waarin de risico's zijn afgedekt. Het beleid inzake het weerstandsvermogen richt zich dan ook op deze tweedeling.

Voor de weerstandscapaciteit is de omvang van de reserves (vanwege de aanwendbaarheid) van belang. Het beleid en de afwegingen rondom reserves en voorzieningen is vastgelegd in de nota Reserves en voorzieningen 2017, welke door de raad in december 2016 is vastgesteld.

In maart 2009 heeft de raad de Nota Weerstandsvormogen & Risicomangement voor het laatst vastgesteld. De doelstellingen van deze nog altijd vigerende kadernota luiden als volgt:

- Inzicht krijgen in de risico's die de gemeente loopt. Op basis van dit inzicht kunnen risico's eventueel worden afgedekt;
- Ervoor zorgen dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van het bestaande beleid;

- Verder stimuleren van het risicobewustzijn (van medewerkers) in de organisatie en het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van de risico's;
- Beoordelen van het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit inclusief bepaling van de weerstandsfactor.

De benodigde weerstandscapaciteit stelt de gemeente vast aan de hand van een risico-inventarisatie. Alle sectoren inventariseren hun eigen risico's inclusief de kans van optreden en financiële gevolgen.

3. Risico's

3.1 Algemeen

Welke risico's loopt een gemeente zo al? Het kan bijvoorbeeld gaan om (bedrijfs)economische risico's, maar een gemeente kan ook te maken krijgen met juridische of milieutechnische risico's. Bij het maken van een goede risico-inschatting zijn twee aspecten van belang: wat is de kans dat een risico zich voordoet, en welke orde van schade kan ontstaan als dat gebeurt. Alle risico's moeten daarnaast ook in hun totaliteit worden bekeken: wat is met andere woorden het risicoprofiel voor de gemeente? Veel kleinere risico's samen kunnen bijvoorbeeld een schadebeeld opleveren dat vergelijkbaar is aan één groot risico. De kansen op verschillende soorten tegenvallers kunnen ook nog eens afhankelijk van elkaar zijn. Zo kan een terugval van de economische groei leiden tot een lagere algemene uitkering, hogere rente en meer beroep op bijstandsuitgaven.

3.2 Risicoanalyse

Het weerstandsvermogen moet worden afgezet tegen de aanwezige risico's. Het Besluit Begroting en Verantwoording moedigt gemeenten aan tot het systematisch inventariseren en 'waarderen' van de aanwezige risico's. Er zijn veel indelingen van risico's in omloop.

Wij onderkennen de volgende risico's:

- Financiële risico's: hierbij kan gedacht worden aan risico's voortvloeiend uit eigen beleid of het beleid van de rijksoverheid, samenwerking met andere gemeenten of instanties.
- Risico's op eigendommen: dit betreft zowel risico's door vervreemding of beschadiging van gemeentelijke eigendommen, maar ook de risico's die voortvloeien uit het ontbreken van onderhouds- en/of beheersplannen en risico's rondom het grondbeleid.
- Risico's die samenhangen met de interne bedrijfsvoering: hiermee wordt bedoeld risico's vanuit de informatievoorziening, de administratieve organisatie en de interne controle. Gevolgen kunnen dan liggen in de sfeer van de uitvoering van regelgeving etc.

De rapportagemomenten aan de gemeenteraad zijn als volgt:

- Jaarrekening: inventarisatie risicoprofiel, beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.
- Begroting: actualisatie risicoprofiel, beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.
- Tussentijds in raadsvoorstellen bij projecten waar relevante risico's worden gelopen.

3.3 Risicoprofiel Gemeente Vaals

Voor de kans van optreden van een risico hanteert de gemeente een driedeling: Laag, Midden en Hoog. Een exacte kans inschatting is meestal niet te maken, maar hiermee wordt een indicatie verkregen op basis van een reële inschatting.

Risico's relevant voor de weerstandscapaciteit dienen van materiële betekenis te zijn voor het balanstotaal of de financiële positie. Wij rekenen met een ondergrens van € 5.000 als minimale tegenvaller. Risico's waarvan de financiële tegenvaller lager dan € 5.000 wordt geschat, achten we object van reguliere bedrijfsvoering. Deze risico's dienen in principe binnen de productenramingen te worden opgevangen. Voor de begroting 2021 kijken we, zoals afgesproken in de nota weerstandsvermogen en risicomangement, alleen naar de belangrijkste risico's.

Tabel 1 Samenvatting geïnventariseerde risico's

Nr.	Risico	Kans	Bedrag	Rekenpercentage	Rekenbedrag
INCIDENTELE RISICO'S:					
1.	Grondexploitatie	Hoog	€ 250.000	100%	€ 250.000
2.	Regionale samenwerking	Laag	€ 50.000	25%	€ 12.500
3.	Wachtgeld wethouders en pensioenen gewezen wethouders	Midden	€ 225.000	50%	€ 112.500
4.	Bijdragen tekorten gemeenschappelijke regelingen	Midden	€ 500.000	50%	€ 250.000
5.	Reorganisatie / frictie	Midden	€ 200.000	50%	€ 100.000
6.	Landschapselementen	Midden	€ 80.000	50%	€ 40.000
Subtotaal Incidenteel					€ 765.000
7.	Onzekerheid	(factor 1,25)			€ 191.250
Totaal geïnventariseerde incidentele risico's					€ 956.250
STRUCTURELE RISICO'S:					
8.	Decentralisatie rijkstaken	Midden	€ 500.000	50%	€ 250.000
9.	Ontwikkelingen gemeenschappelijke regelingen	Midden	€ 250.000	50%	€ 125.000
10.	ICT-risico's	Midden	€ 50.000	50%	€ 25.000
11.	Renterisico	Laag	€ 100.000	25%	€ 25.000
12.	Afname uitkering gemeentefonds	Midden	€ 300.000	50%	€ 150.000
13.	Vennootschap belasting	Laag	€ 50.000	25%	€ 12.500
14.	COVID-19	Midden	€ 500.000	25%	€ 125.000
15.	Transitievisie warmte	Midden	€ 25.000	50%	€ 12.500
16.	Regionale energie transitie	Hoog	€ 100.000	100%	€ 100.000
17.	Bestrijding hittestress	Midden	€ 25.000	50%	€ 12.500
18.	Verkeerspanel	Hoog	€ 12.500	100%	€ 12.500
19.	Parkeeropbrengsten	Midden	€ 100.000	50%	€ 50.000
20.	Overige risico's	Midden	€ 300.000	50%	€ 150.000
Subtotaal Structureel					€ 1.050.000
7.	Onzekerheid	(factor 1,25)			€ 262.500
Totaal geïnventariseerde structurele risico's					€ 1.312.500
Totaal geïnventariseerde risico's					€ 2.268.750

Toelichting van de opgenomen risico's:

1. Grondexploitatie / studentenhuisvesting

Vaals kent een aantal grote grondprojecten, zoals Von Clermontpark, Pastroerswei en voormalig Esso-tankstation. De grootte van de projecten brengt door hun uniek karakter en complexiteit een zekere mate van (aanvullend) risico met zich mee, zeker in de huidige economische tijd. Er blijft een risico bestaan dat voor ogen zijnde ontwikkelingen niet in die mate van de grond komen als gedacht. Het risico op deze grondexploitatie en nog niet in exploitatie genomen projecten kan leiden tot een mogelijk financieel nadeel. Via de gebruikelijke cycli van planning en control wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken. In 2020 is de boekwaarde Von Clermontpark, naar aanleiding van het standpunt van de raad om te zoeken naar een mix-vorm qua wooneenheden, met € 750.000 afgewaardeerd. Voor een uitgebreide prognose omtrent de lopende grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

2. Regionale samenwerking

Dit betreft de te maken kosten en externe uren verbonden aan projecten voor regionale samenwerking. De gemeente Vaals streeft naar een situatie waarin zij, in nauwe samenwerking met haar buurgemeente, adequaat invulling kan geven aan haar opgaven. De kosten voor dergelijke samenwerkingsverbanden komen voor rekening van de gemeenten. Gezien de beperkte ervaring die er is met dergelijke ingewikkelde trajecten bestaat het risico dat de bijkomende kosten samenhangend met de samenwerking te laag worden ingeschat. Hierbij kan gedacht worden aan automatiseringsconsequenties, huisvesting en personeelskosten. Het mogelijk belangrijkste risico is dat niemand iets wil opgeven, waardoor de kosten fors zullen toenemen. Met ingang van de begroting 2021 zijn geen lasten meer geraamd voor samenwerking lijn50. Het is de bedoeling dat projecten waarmee samenwerking wordt gevonden in dit verband, gedekt worden uit de budgetten van het betreffende beleidsveld.

3. Wachtgelden wethouders en pensioenen gewezen wethouders

Het risico bestaat dat een oud-wethouder zijn opgebouwde pensioenvoorziening naar een ander pensioenfonds wilt overbrengen. In 2019 heeft dit risico zich voor het eerst laten zien. In dat geval dient het opgebouwde pensioen te worden gekapitaliseerd. Voor het wachtgeld van wethouders wordt telkens na de zittingstermijn, als bekend is wat de consequenties zijn voor de zittende wethouders, de voorziening uitkeringen gewezen wethouders gevoed ten laste van de algemene reserve.

4 en 9. Bijdragen in tekorten van en ontwikkelingen bij gemeenschappelijke regelingen

De gemeente loopt altijd een risico bij de GR's, in het geval van financiële tekorten. Omdat de gemeente Vaals een kleine speler is bij de GR's, kunnen besluiten door de overige gemeenten van invloed zijn. We schatten dit risico gemiddeld in. Daarnaast bestaat ook een structureel risico, in het geval ontwikkelingen zich voordoen bij een GR die leiden tot structureel hogere bijdragen door de gemeenten. Ook hier zal Vaals zich in de meeste gevallen moeten neerleggen bij een besluit door de meerderheid (c.q. grote gemeenten). Bijvoorbeeld doorontwikkeling Veiligheidsregio en wijziging kostenverdeelsleutels bij gemeenschappelijke regelingen en meer recentelijk eventuele risico's als gevolg van COVID-19.

5. Reorganisatie

Een reorganisatie kan flinke kosten met zich meebrengen. Voor een deel van deze kosten is de reserve 'frictiekosten ambtelijke organisatie' gevormd, maar kan van te voren nog niet bepaald worden of deze reserve toereikend is. Om die reden wordt gerekend met een gemiddeld risico van € 100.000.

6. Landschapselementen

Binnenkort start op lijn50-niveau een pilot om te bekijken op welke wijze en tegen welke kosten de uitvoering van de motie landschapselementen vorm kan krijgen. Onlangs heeft de gemeenteraad daarover een raadsinformatiebrief ontvangen.

7. Onzekerheid

Het is een utopie om te veronderstellen dat 100% van de risico's in beeld gebracht kunnen worden. Echter door het uitvoeren van een risico-inventarisatie is getracht een zo compleet mogelijk beeld te verkrijgen. Om tegemoet te komen aan deze onzekerheid is besloten om rekening te houden met een factor van 1,25. Met andere woorden: voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit wordt uitgegaan van de geïnventariseerde risico's vermenigvuldigd met een factor van 1,25.

8. Decentralisatie rijkstaken

De decentralisatie van de participatiewet, jeugd en WMO is reeds een aantal jaren bezig. Op basis van de reeds opgedane ervaringen zijn de budgetten (kosten) lager bijgesteld naar een realistisch uitgavenpatroon. Het blijven echter open-einde-regelingen, waardoor het risico bestaat op (forse) budgetoverschrijdingen. Dit vanwege het feit dat we niemand in de kou mogen laten staan als het budget reeds is uitgeput. De ombuiging van de preventie-activiteiten van WijVaals en het daarmee gepaard gaande risico op duurdere maatwerkvoorzieningen is ook in dit risico meegenomen. Uiteraard zal dit risico kritisch gemonitord blijven en eventueel bijgesteld worden bij een BURAP indien dit noodzakelijk is.

10. ICT-risico's

Onder dit kopje worden algemene risico's verstaan zoals risico's rondom fysieke toegangsbeveiliging, wateroverlast, brandpreventie en koeltechniek. Verder vallen hieronder ICT-risico's rondom procesmatige beveiliging. Hierbij kan gedacht worden aan de gebieden beveiligingsbeleid, beveiligingsbeheer, het hebben van uitwijk- en recoverymogelijkheden, back-up maatregelen en logische toegangsbeveiliging. Tenslotte kan hieronder ook nog het risico van oneigenlijke toegang via de website op publieke delen van het netwerk worden verstaan.

11. Renterisico

De rente voor het aantrekken van financieringsmiddelen is in historisch perspectief gezien nog steeds laag. Dit geldt zowel voor de rente voor vlottende als de rente voor vaste financieringsmiddelen. Toename van de rentepercentages kan gevolgen hebben voor de budgettaire ruimte.

12. Afname uitkering gemeentefonds

Het gemeentefonds is direct gekoppeld aan de omvang van de rijksuitgaven: hogere rijksuitgaven resulteren in een hogere uitkering uit het gemeentefonds, maar ook lagere rijksuitgaven resulteren in een lagere uitkering uit het gemeentefonds. De gemeente heeft vrijwel geen grip op veranderingen die het gemeentefonds met zich meebrengen, en is in principe 'overgeleverd' aan de periodieke circulaire. De komende herijking van de verdeelsleutel kan forse nadelige gevolgen met zich meebrengen. Uit een onderzoek over de eerste fase van deze herijking (sociaal domein) blijkt dat kleine gemeenten gemiddeld € 58,20 per inwoner minder algemene uitkering ontvangen. Dit zou voor Vaals circa € 600.000 betekenen. De effecten van de herijking zullen worden gepubliceerd in de decembercirculaire 2020. Vooral nog is in de exploitatiebegroting 2021 – 2024 rekening gehouden met een negatief effect ad € 300.000 vanaf 2022.

13. Vennootschapsbelasting

Wij verwachten een lage kans op dit risico. Dit in overleg met een extern adviesbureau, die de aangiftes over de afgelopen jaren heeft begeleid.

14. COVID-19

Aan de inrichting van de anderhalvemetersamenleving kan een fors prijskaartje hangen. Dit is onder meer afhankelijk van welke maatregelen getroffen dienen te worden. Momenteel zijn de financiële gevolgen van zoveel factoren afhankelijk dat geen zinvolle inschatting is te geven. De gemeente treft daarom vooralsnog geen aanvullende financiële maatregelen voor het opvangen van deze kosten, maar zet zoveel mogelijk in op een reële tegemoetkoming door het Rijk. Het Rijk heeft aangegeven dat de gemeenten een reële vergoeding voor de COVID19-kosten krijgen, maar heeft echter in de Kamerbrief van 22 juni 2020 nadrukkelijk op de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenten gewezen. Hoewel de gemeente zich inspant voor een maximale rijksvergoeding, bestaat de mogelijkheid dat niet alle kosten vergoed worden. Daarom wordt hier rekening gehouden met een lage kans. Het rekenbedrag is gebaseerd op het in de voorjaarsnota 2020 berekende structurele risico COVID-19.

15. Transitivisie warmte

Elke gemeente is wettelijk verplicht uiterlijk eind 2021 een Transitivisie Warmte vast te stellen. Kort gezegd moet deze visie een koers/routekaart bevatten van de aanpak om uiterlijk 2050 "aardgasvrij" te zijn. Omdat de uitvoering van deze visie forse financiële consequenties zal/kan hebben, afhankelijk van de keuzes, is dit een aanwezig risico vanaf 2022. De daadwerkelijke omvang is afhankelijk van de keuzes die de gemeenteraad eind 2021 gaat maken. Vooralsnog schatten we dit als een gemiddeld risico in.

16. Regionale Energie Strategie

Zoals bekend lopen de projectgelden van de Regionale Energie Strategie in 2021 af. Daarna komt de uitvoering aan de orde. Momenteel heeft de gemeente geen structurele formatieruimte en werkbudget opgenomen. Gelet op de ambities vanuit het rijk en het gestelde in de Klimaatwet, schatten we dit punt in als hoog risico.

17. Hittestress

Vanuit de Kadernotitie Klimaatadaptatie volgt een 3^e uitvoeringsprogramma: bestrijding van hittestress. Momenteel zijn daarvoor nog geen middelen geraamd. Deels zal ruimte gezocht moeten worden binnen bestaande (openbare ruimte) budgetten; deels zal aanvullende dekking nodig zijn. Vooralsnog schatten wij het in als gemiddeld risico.

18. Verkeerspanel

Eind 2020 / begin 2021 ligt een raadsvoorstel voor op basis van de adviezen van het verkeerspanel. De raad heeft een eenmalig investeringskrediet van € 100.000 gevoteerd. Daaruit worden relatief kleine maatregelen gedekt. Echter, indien de raad besluit om ingrijpende, veelal infrastructurele maatregelen te nemen, dan zullen aanvullende middelen noodzakelijk zijn. Vooralsnog schatten wij hiervoor een bedrag ad € 250.000 in, welke leidt tot structurele kapitaallasten.

19. Parkeeropbrengsten

De parkeeropbrengsten zijn gebaseerd op een aantal veronderstellingen en aannames. COVID-19, maar ook de voortgang van de ontwikkeling van de plint Koningin Julianaplein, zijn daarin bepalende factoren. Het college heeft goede hoop dat de ontwikkeling van het KJP in 2021 gerealiseerd zal worden, maar constateert ook dat de specifieke ontwikkeling wellicht ook effecten door COVID-19 zal ondervinden. Dit wordt dan ook ingeschat als een gemiddeld risico.

20. Overige risico's

Alle overige risico's zijn te beperkt van omvang om ze apart te berekenen en toe te lichten. Hiervoor worden 10 risico's van € 30.000 met een gemiddeld risico geraamd. Dit komt neer op een bedrag van € 150.000.

Verzekeringen

Diverse (financiële) risico's heeft de gemeente afgedekt middels afgesloten verzekeringen. Deze risico's, die niet zijn opgenomen in bovenstaande tabel, betreffen met name:

- (bedrijfs-)ongevallen medewerkers, vrijwilligers, geldlopers, verkeersbrigadiers en stembureauleden;
- aansprakelijkheid (personen- en zaakschade en vermogensschade);
- rechtsbijstand;
- brand-, water- en inbraakschades gemeentelijke eigendommen.

4. Weerstandscapaciteit

In principe is een weerstandscapaciteit die alle gesignaleerde risico's volledig (voor 100%) afdekt, toereikend. Aan deze analyse kleven echter ook enkele kanttekeningen. De belangrijkste daarvan zijn:

- niet alle risico's zullen zich tegelijkertijd en in volle omvang voordoen (neiging tot een neerwaartse correctie is aanwezig);
- de waardering en mogelijke kosten van risico's zijn niet objectief meetbaar (andere inschattingen leiden tot andere beelden);
- het aanspreken van de beschikbare weerstandscapaciteit heeft op termijn consequenties (flexibiliteit van de begroting).

Ter afdekking van de risico's is het nodig te beschikken over voldoende veerkracht in de vorm van structurele dan wel incidentele weerstandscapaciteit.

De **structurele weerstandscapaciteit** wordt afgeleid uit de posten “vrij te besteden budgetruimte en onvoorziene uitgaven” alsmede uit de onbenutte belastingcapaciteit. De beide eerste posten zijn geraamd in de begroting en de meerjarenraming. De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog aanwezig is binnen de mogelijke belastingopbrengsten, doordat de lokale tarieven uitgedrukt in een percentage van de waarde (zie hiervoor verder de paragraaf lokale heffingen) lager liggen dan de wettelijke norm.

Indien ruimte bestaat om belastingen en heffingen te verhogen, betekent dit een mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. Het verschil tussen de fictieve opbrengsten bij maximale belastingtarieven en de geraamde opbrengsten is dan de onbenutte belastingcapaciteit. In onze gemeente komt hiervoor uitsluitend de onroerende zaakbelasting (OZB) in aanmerking, daar voor de overige heffingen (rioolrechten en afvalstoffenheffing) kostendekkende tarieven worden gehanteerd.

De **incidentele weerstandscapaciteit** heeft een statisch karakter en is niet toe te schrijven aan enig begrotingsjaar. Deze weerstandscapaciteit wordt afgeleid uit de omvang van de algemene reserve (de buffer) en de stille reserves. Met ingang van 2020 is het niet meer toegestaan het vrij besteedbare deel van bestemmingsreserves ook te rekenen tot de incidentele weerstandscapaciteit. Mede daardoor zal eind 2020 een geactualiseerde nota reserves en voorzieningen worden aangeboden aan de gemeenteraad, waarbij voor elke bestemmingsreserve kritisch zal worden beoordeeld of deze kan vrijvallen ten gunste van de algemene reserve of aangehouden wordt.

De *algemene reserve* is in principe volledig beschikbaar tenzij de raad reeds een gedeelte hiervan geoormerkt heeft zonder dit af te zonderen in een bestemmingsreserve. De algemene reserve bedraagt per 1 januari 2021 € 2.297.000. Hiervan is middels vaststelling van deze begroting € 467.000 door de raad geoormerkt (zie deel 3 - financiële positie). Het restant van € 1.830.000 wordt tot de weerstandscapaciteit gerekend.

Zoals hierboven gemeld is het niet meer toegestaan het vrij besteedbare deel van bestemmingsreserves toe te rekenen aan de incidentele weerstandscapaciteit. Omdat het in de lijn der verwachting ligt dat minstens de helft van dit vrij besteedbare deel bij de komende actualisatie van de nota reserves & voorzieningen vrijvalt ten gunste van de algemene reserve, wordt dit wel toegerekend aan de incidentele weerstandscapaciteit. Het vrij besteedbare deel bedraagt € 899.000, waarvan 50% wordt meegenomen, aldus € 449.500.

Van *stille reserves* is sprake indien de reële marktwaarde van de activa (bezittingen) de boekwaarde daarvan overstijgt. In principe dragen de stille reserves bij aan de weerstandscapaciteit. Tot de stille reserves behoren (courante) gebouwen, gronden en deelnemingen. Omdat reëel inzicht hierin ontbreekt zijn de stille reserves voorzichtigheidshalve op nihil gesteld bij de vaststelling van de weerstandscapaciteit. Stille reserves mogen alleen maar worden meegenomen als deze op korte termijn, binnen één jaar, courant kunnen worden gemaakt.

Onderstaand wordt de structurele weerstandscapaciteit in meerjarenperspectief in beeld gebracht:

Structurele weerstandscapaciteit				
	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo (vrij te besteden budgetruimte)	€ -60.000	€ 7.000	€ 438.000	€ 680.000
Opgenomen stelpost voor onvoorziene uitgaven	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Onbenutte belastingcapaciteit (OZB)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totale structurele weerstandscapaciteit	€ -30.000	€ 37.000	€ 468.000	€ 710.000
Gemiddelde structurele weerstandscapaciteit			€ 296.250	

Onderstaand wordt de **incidentele weerstandscapaciteit** in beeld gebracht:

Incidentele weerstandscapaciteit	
Vrij aanwendbaar deel Algemene Reserve	€ 1.830.000
50% vrij aanwendbaar deel Bestemmingsreserve (waarvan het reëel is dat dit minimaal eind 2020 via de actualisatie nota reserves en voorzieningen vrijvalt ten gunste van de algemene reserve)	€ 449.500
Totale incidentele weerstandscapaciteit	€ 2.279.500

5. Beoordeling van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is een confrontatie tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit. Dat wil zeggen het totaalbedrag aan risico's afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

$$\text{Ratio weerstandsvormogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Confrontatie van de *beschikbare structurele* weerstandscapaciteit (gemiddelde van 2021 - 2024) met de structureel *benodigde* weerstandscapaciteit (o.b.v. inschatting risico's) levert een ratio op van **0,2** (€ 296.250 / € 1.312.500). Confrontatie van de beschikbare **incidentele** weerstandscapaciteit met de incidenteel benodigde weerstandscapaciteit (o.b.v. inschatting risico's) levert een ratio op van **2,4** (€ 2.279.500 / € 956.250). Confrontatie van de **totale** benodigde weerstandscapaciteit met de totale beschikbare weerstandscapaciteit levert een ratio op van **1,1** (€ 2.575.750 / € 2.268.750). De gevonden ratio kan beoordeeld worden met behulp van onderstaande tabel:

Ratio	Beoordeling
> 3,0	Uitstekende weerstandscapaciteit
2,0 – 3,0	Ruim voldoende weerstandscapaciteit
1,0 – 2,0	Voldoende weerstandscapaciteit
< 1,0	Onvoldoende weerstandscapaciteit

De gemeente Vaals hanteert als maximale ratio 3,0 en minimale ratio 1,0. Indien de ratio in enig jaar kleiner is dan de minimale norm, kan de continuïteit van de dienstverlening in gevaar komen. Een ratio kleiner dan 1,0 geeft aan dat de gemeente over te weinig middelen beschikt om de onderkende risico's te dragen. De gemeente is dus kwetsbaar. Bij een ratio van 1,0 is precies genoeg weerstandscapaciteit aanwezig om de onderkende risico's af te dekken. Als de ratio meer dan 3,0 is, heeft de gemeente meer dan twee keer zoveel geld voorradig als benodigd voor risico's die het heeft ingeschat.

Uit de tabel blijkt dat in totaliteit de weerstandscapaciteit van Vaals flink gedaald, echter net voldoende, is. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een toename van de gekwantificeerde risico's en anderzijds een verdere afname van de algemene reserve. Om onze algemene reserve te verhogen, en daarmee ook de ratio weerstandsvormogen, wordt in deze begroting voorgesteld de algemene reserve structureel met € 250.000 te voeden.

6. Financiële kengetallen

In juli 2015 is een regeling opgenomen in het BBV dat onderstaande kengetallen worden berekend en opgenomen in de begroting en het jaarverslag van gemeenten. De kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun gemeente.

De wijze waarop de kengetallen meewegen in de uiteindelijke beoordeling van de financiële positie van de medeoverheid is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces.

De **netto schuldquote** geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

De **solvabiliteitsratio** geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.

De ratio **grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

De ratio **structurele exploitatieruimte** is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Dit kengetal geeft aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De **belastingcapaciteit** geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Kengetallen	Realisatie	Begroting	
	2019	2020	2021
1a. Netto schuldquote	91,4	94,4	80,6
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	91,4	94,1	80,4
2. Solvabiliteitsratio	17,2	12,2	11,8
3. Grondexploitatie	23,5	11,7	9,9
4. Structurele exploitatieruimte	-2,6	-1,3	0,7
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	100,0	110,6	103,4

Er worden door de Provincie geen conclusies getrokken op basis van deze kengetallen. Voor het toekennen van de toezichtsvorm (repressief of preventief toezicht) blijven het structureel en reëel sluitend zijn van de (meerjaren)begroting en de tijdige inzending van de begroting en jaarstukken de bepalende criteria, zoals opgenomen is in artikel 203 van de gemeentewet.

De netto schuldquote daalt in 2021 ten opzichte van de begroting 2020. De rentelasten en aflossingen drukken minder zwaar op de exploitatie. De VNG adviseert, indien kengetal 1a 130 of meer bedraagt, de schuldenlast af te bouwen. Dat is in Vaals niet het geval, en de verwachting is dat de netto schuldquote de komende jaren nog verder daalt.

De solvabiliteitsratio is nagenoeg gelijk aan de begroting 2020. Een doorkijk naar de komende jaren laat zien dat op basis van deze begroting en saldi van de geprognoseerde balans, een stijging van de solvabiliteitsratio verwacht wordt.

Het kengetal grondexploitatie daalt ten opzichte van de begroting 2020, als gevolg van de vermindering boekwaarde gronden Von Clermontpark (vanwege afwaardering).

De structurele exploitatieruimte is hoger dan de begroting 2020. Dit komt doordat meerjarig sprake is van een toenemend begrotingssaldo.

Ten opzichte van het landelijke gemiddelde blijkt dat de gemeente Vaals bij de begroting 2021 net daarboven zit, als gevolg van de voorgestelde stijging van de OZB-tarieven in deze begroting.

7. Conclusie

Het is geen goede zaak als een gemeente over te weinig mogelijkheden beschikt om optredende risico's het hoofd te bieden. Immers, de gemeente beschikt dan niet over voldoende capaciteit om de geïdentificeerde en gewogen risico's af te dekken. Opgemerkt wordt dat een weerstandscapaciteit die boven de 1,0 ligt niet automatisch inhoudt dat een gemeente voor honderd procent is ingedekt tegen alle risico's die zich kunnen voordoen. De ratio weerstandscapaciteit maakt gebruik van een weging van de risico's. Als de gemeente pech heeft, kan het voorkomen dat in één jaar twee tegenslagen plaatsvinden, ook al waren beide kansen ingeschat op 0,01%. Doet zich dit voor, dan kan dit ertoe leiden dat de financiële positie van een gemeente tijdelijk onder druk komt te staan. Het spreekt in dit verband echter voor zich dat hoe hoger, de weerstandscapaciteit van een gemeente is, hoe meer (onvoorziene) tegenvallers kunnen worden opgevangen.

De huidige weerstandscapaciteit is in het licht van bovenstaande risico-inventarisatie nog net voldoende te noemen. Er is geen landelijke norm voor de ratio weerstandsvormogen.

Risicomanagement is en wordt steeds belangrijker! In de planning- en controlcyclus wordt periodiek aandacht besteedt aan risicomanagement, zodat het bewustzijn voor risico's bij bestuurders en directie steeds meer gaat leven. Het zal daarmee een lerend proces voor eenieder zijn.

Wat betreft de ratio's worden door hogere overheden geen normen gehanteerd en is het hierdoor moeilijk in te schatten hoe de uitkomsten van de ratio's geïnterpreteerd moeten worden.

Paragraaf Lokale Heffingen

1. Inhoud paragraaf

Deze paragraaf heeft betrekking op zowel heffingen waarvan de besteding is gebonden aan een bepaalde specifieke taak van de gemeente en waarvan de besteding ongebonden is.

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid.

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van:

- rechtsgronden gemeentelijke belastingen
- beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- de gehanteerde tarieven en geraamde opbrengsten 2021
- ontwikkeling van de lokale lastendruk
- onbenutte belastingcapaciteit
- kwijtscheldingsbeleid
- overzicht voorgestelde tarieven lokale belastingen 2020-2024

2. Beleidskader

Rechtsgronden gemeentelijke belastingen

De gemeentelijke belastingen worden geheven op grond van onderstaande verordeningen en op basis van de vermelde heffingsgrondslagen.

I. Ongebonden heffingen

Soort belasting	Datum verordening	Heffingsgrondslag
Onroerend zaakbelastingen	16 december 2019	Tarief is een percentage van de vastgestelde WOZ-waarde
Toeristenbelasting	16 december 2019	Per persoon (vanaf 6 jaar) per overnachting gesplitst naar campings, groepsaccommodaties en overige bedrijven
Hondenbelasting	16 december 2019	Tarief per hond
Forensenbelasting	16 december 2019	Tarief is een percentage van de vastgestelde WOZ-waarde
Reclamebelasting	16 december 2019	Vast tarief per object in heffingsgebied in de kern Vaals

II. Gebonden heffingen

Soort belasting	Datum verordening	Heffingsgrondslag
Rioolheffing	16 december 2019	- eigenaarsheffing: tarief is een percentage van de WOZ-waarde. Verschillende tarieven voor woningen en niet-woningen - gebruikersheffing: tarief is een gedifferentieerd bedrag per m3 waterverbruik.
Afvalstoffenheffing	16 december 2019	Vast tarief voor eenpersoons- of meerpersoonshuishouden. Daarnaast aanslag voor het aantal ledigingen (volumefrequentie)
Marktgeld	16 december 2019	Tarief per strekkende meter
Leges	16 december 2019	Diverse tarieven zoals opgenomen in aparte tarieventabel
Parkeerbelasting	12 december 2016; gewijzigd per 23 september 2019	Afzonderlijke tarieventabel

Gemeentelijk beleid lokale heffingen

Algemeen

De uitvoering van de werkzaamheden op het gebied van de gemeentelijke belastingen en de Wet Waardering Onroerende Zaken worden verzorgd door de Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) te Roermond. BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van het deelnemende waterschap en gemeenten de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen. BsGW werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening. Het ondernemingsplan, het toewerken naar een centrale objectenregistratie, reduceren proceskosten bij ingediende bezwaarschriften (met name tegen de WOZ-waarde) zijn actuele onderwerpen waar de BsGW mee bezig is. Verder volgt BsGW de diverse wettelijke ontwikkelingen op fiscaal gebied zoals; Fiscale Vereenvoudigingswet, wet vereenvoudiging beslagvrije voet, mogelijke verruiming gemeentelijk belastinggebied, Omgevingswet, transitie WOZ-waardering van inhoud naar gebruiksoppervlakte, ontwikkelingen WOZ rondom zonnepanelen en amendement Omtzigt, vergroeningsagenda etc. In 2020 werkt BsGW ook aan een beleidsadvies naar aanleiding van het door de gemeenteraad aangenomen amendement Reclamebelasting (zie verder onder het kopje reclamebelasting). Verder loopt de toetredingsprocedure van de gemeente Mook en Middelaar per 1 januari 2021.

I. Ongebonden heffingen

Onroerende zaakbelastingen

Het voorstel uit de perspectiefnota om de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen te verhogen op basis van het artikel 12 tarief wordt opgenomen in de voorliggende begroting. Ten tijde van het opstellen van deze paragraaf kan de de BsGW nog geen betrouwbare cijfers over de ontwikkeling van de WOZ-waarden binnen de gemeente Vaals afgeven. Gezien alle berichten in de media over de ontwikkelingen op de huizenmarkt, is de verwachting dat de totale WOZ-waarde van woningen voor belastingjaar 2021 zal stijgen ondanks de huidige COVID19-crisis. Mogelijke effecten van Covid op de WOZ waarde zijn op zijn vroegst pas in belastingjaar 2022 te verwachten volgens de Waarderingskamer (controleorgaan ministerie van Financiën). Voor de niet-woningen die getaxeerd worden op bijvoorbeeld omzetcijfers/bezetting loopt nog een discussie. Formeel is de waarde peildatum 1-1-2020 en hoeft je dus wettelijk geen rekening te houden met mogelijke gevolgen van Covid-19. BsGW heeft echter het standpunt ingenomen dat Covid-19 gezien kan worden als een bijzondere omstandigheid die wel degelijk van invloed kan zijn op de WOZ-waarde (onduidelijk is hoe een rechter in een beroepszaak hierover oordeelt). Doordat het vaststellen van de tarieven afhankelijk is van de ontwikkeling van deze WOZ-waarden worden de definitieve tarieven in de raadsvergadering van december 2020 voorgelegd ter vaststelling. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van de BsGW van begin oktober is aangegeven dat door diverse ontwikkelingen (mutatiedetectie van vergunningsvrije bouw, afhandeling lopende bezwaarschriften, project WOZ waarden van m3 naar m2 en ontwikkelingen rondom Covid-19) betrouwbare waarde prognoses op zijn vroegst medio november te verwachten zijn. Derhalve wordt nu reeds begrip gevraagd voor mogelijke latere aanlevering van de verordeningen van belastingsoorten die gebaseerd zijn op de WOZ-waarde voor de decembervergadering. In deze paragraaf wordt uitgegaan van een waardestijging bij de woningen van 4% (publicatie NVW makelaars juli 2020). Voor wat betreft de niet-woningmarkt is het lastig om voorspellingen te doen (zeker gezien de ontwikkelingen rondom Covid-19), deze WOZ-waarde wordt derhalve op het niveau van 2020 gehouden voor de berekening. Wat betreft de omslag bij de woningen van het waarden op inhoud naar gebruiksoppervlakte wordt nog vermeld dat in 2021 BsGW de nodige kwaliteitscontroles hiervoor uitvoert. BsGW is voornemens om in 2021 een aantal gemeenten bij wijze van proef te waarden op gebruiksoppervlakte. Deze wijziging in methodiek mag niet van invloed zijn op de uiteindelijke WOZ-waarde. Deze wijziging kan effect hebben op het aantal bezwaarschriften en dus ook op de hieraan gekoppelde proceskosten van de zogenaamde no-cure-no-pay-bureau's. Om dit mogelijk negatieve effect zo klein mogelijk te houden is BsGW verzocht de diverse wijzigingen duidelijk te communiceren richting onze burgers.

Voor 2021 levert dit de volgende voorlopige tarieven op:

Belastingsoort	Tarief 2020	Geschatte WOZ-waarde	Tarief 2021
Eigenaar woningen	0,1545%	€ 1.033.061.000	0,1683%
Eigenaar niet-woningen	0,3019%	€ 115.570.000	0,3416%
Gebruiker niet-woningen	0,2483%	€ 97.339.000	0,2809%

Toeristenbelasting

In de begrotingsvergadering van november 2019 zijn de tarieven van de toeristenbelasting verhoogd naar respectievelijk € 1,25 (campings) en € 2,-- (overige verblijven). Doordat de opbrengst van de toeristenbelasting in de algemene middelen terecht komt en deze in principe niet gebonden is aan een maximum, kan deze heffing ook ingezet worden in het dekkingsplan om te tot een sluitende begroting te komen. Hierbij wordt wel opgemerkt dat diverse logiesverstrekken ondernemers in 2019 hun ongenoegen over de verhoging hebben geuit. Ook heeft de huidige situatie rondom Covid-19 een behoorlijke impact op de toeristische sector. Hierbij speelt natuurlijk wel een rol dat de toeristenbelasting door de gasten

wordt betaald en alleen verschuldigd is wanneer ook daadwerkelijk overnachtingen plaats vinden. Over het eerste half jaar van 2020 hebben 110.000 overnachtingen minder plaats gevonden ten opzichte van dezelfde periode in 2019. Op dit moment is het lastig om te voorspellen hoe 2020 qua overnachtingen verder verloopt. Voor de begroting van 2021 wordt uitgegaan van 620.000 overnachtingen, er dan wel van uitgaand dat er geen strengere maatregelen meer nodig zijn in verband met COVID19.

Hondenbelasting

De hondenbelasting is juridisch gezien een algemene belasting, waarvan de opbrengst ten goede komt van de algemene middelen. De Gemeenteraad heeft besloten om de opbrengst van de hondenbelasting mede te gebruiken ter financiering van het hondenbeleid. Bijvoorbeeld bekostigen van honden uitlaatplaatsen, verwijdering van hondenpoep en dergelijke. In het kader van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte wordt bekeken in hoeverre de opbrengsten van de hondenbelasting bijdragen aan de hiervoor genoemde kosten. In de voorlopige prognose van augustus 2020 gaat de BsGW uit van een totaal aantal honden van 925 in de gemeente Vaals. Bij de behandeling van de begroting 2020 heeft de gemeenteraad via een amendement het tarief verhoogd naar € 41,11 per hond en € 205,55 voor een kennel.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van degene die voor zichzelf of voor hun gezin meer dan 90 dagen per jaar (hoeven niet aaneengesloten te zijn) een gemeubileerde woning beschikbaar houdt zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben. Voor wat betreft de opbrengst is aansluiting gezocht bij het bedrag dat de gemeente misloopt uit de algemene uitkering van het Rijk. De forensen profiteren van diensten die uit de inkomsten van de algemene middelen onder andere betaald worden (bijv. onderhoud wegen, groen). Aangezien deze eigenaren/gebruikers niet zijn ingeschreven in de bevolkingsadministratie van de gemeente Vaals ontvangt de gemeente geen bijdrage uit de algemene uitkering voor deze burgers. Een bijdrage in de vorm van een forensenbelasting is derhalve te verdedigen. Als tarief is gekozen voor een percentage van de WOZ-waarde (vergelijkbaar met de OZB). Aangezien de nieuwe WOZ-waarden voor belastingjaar 2021 nog niet bekend zijn bij de BsGW wordt voor de berekening van het tarief uitgegaan van de voorlopige cijfers die de BsGW heeft aangeleverd. Het exacte tarief zal, net als bij de OZB, in de december vergadering worden voorgelegd aan de raad ter vaststelling. Hierbij wordt uitgegaan van een bruto-opbrengst van € 17.280,--.

Reclamebelasting

Tot nu toe wordt de reclamebelasting alleen in de (woon) kern Vaals geheven. Hierbij wordt uitgegaan van een vast bedrag van € 200,-- per object. De netto opbrengst (bruto-opbrengst minus perceptiekosten) wordt in het ondernemersfonds (beheert door de Stichting Ondernemers Vaals/Samen Vaals) gestort. Deze middelen worden door de gezamenlijke ondernemers ingezet voor economisch ondersteunende activiteiten. In december 2019 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarbij het college verzocht wordt een voorstel te presenteren waarin de volgende punten zoveel mogelijk zijn verwerkt:

- De reclamebelasting in het vervolg in de hele gemeente Vaals geheven dient te worden;
- De heffingsgrondslag te wijzigen van reclame-uiting in een procentuele opslag over de waarde van de onroerende zaken voor niet-woningen, bijvoorbeeld
 - Eigenaren 0,0300%
 - Gebruikers 0,0250%
- Van het geïncasseerde bedrag zo'n € 40.000 uit te betalen aan ondernemersverenigingen/kernen in de gemeente voor activiteiten;
- Het resterende bedrag dient toegevoegd te worden aan de evenementen/promotie-pot van de gemeente welke onder meer gebruikt kan worden voor de kerstbomen

Zoals ook reeds in de raadsinformatiebrief van mei 2020 zijn door de huidige COVID19-crisis tot op heden geen gesprekken met ondernemers gevoerd en het lijkt erop dat dit voorlopig ook lastig blijft. In de juni vergadering heeft de directeur van de BsGW een toelichting gegeven op het standpunt van de BsGW inzake de uitvoering van deze motie. De gemeenteraad heeft vervolgens de BsGW gevraagd om een beleidsadvies aan te leveren waarin de diverse varianten worden uitgewerkt en waarmee de gemeenteraad een keuze kan maken die breed gedragen wordt en het beste past bij de geest van de motie. Door de huidige crisis en de lastige financiële situatie waarin verschillende ondernemers verkeren (er zijn zelfs gemeenten die door de crisis besluiten om een jaar geen reclamebelasting te heffen), wordt vooralsnog uitgegaan dat een mogelijke nieuwe heffingsmethodiek op zijn vroegst vanaf belastingjaar 2022 kan worden ingevoerd.

Voor belastingjaar 2021 wordt uitgegaan van de oude situatie. 155 belastingplichtigen die zorgen voor een bruto-opbrengst van € 31.000,-.

II. Gebonden heffingen

De gemeente Vaals hanteert voor riool- en afvalstoffenheffing 100% kostendekkende tarieven. Dit betekent dat alle kosten die gemaakt worden voor het afvoeren / verwerken van het afval en de kosten i.v.m. het onderhoud aan en de aanleg van riolering volledig op de burgers worden doorbelast.

Afvalstoffenheffing

De gemeente heeft een wettelijke inzamelingsplicht voor het afval van huishoudens. De gemeente Vaals hanteert voor de afvalinzameling het volume/frequentiesysteem (hierna Diftar). Bij dit systeem wordt de afvalstoffenheffing gebaseerd op een vast tarief en een variabel tarief. Het vaste tarief is afhankelijk van het type huishouden, waarbij alleenstaanden een lager tarief betalen dan meerpersoonshuishoudens. Het variabele tarief is afhankelijk van het aantal keren dat afval wordt aangeboden. Het volume/frequentiesysteem gaat uit van de volgende doelstellingen:

- Afval zoveel mogelijk gescheiden in te zamelen of aan te (laten) leveren, dit vanuit het behalen van de milieudoelstellingen en vanwege kostenreductie;
- Degene die de kosten veroorzaakt ook de rekening hiervoor te laten betalen (het principe “de vervuiler betaalt”);
- Afval van “anderen”, die geen afvalstoffenheffing betalen, te weren;
- In 2017 heeft de Gemeenteraad ingestemd met de volgende stap in het afvalbeheersplan 2014-2020. Concrete maatregel hiervan is het reduceren van de ophaalfrequentie van restafvalbakken naar 1x per 4 weken. Deze ledigingstarieven (diftar) worden zoveel mogelijk gelijk gehouden in de deelnemende gemeenten. Doordat de kosten van de afvalverwerking een stijgende tendens laten zien dient rekening gehouden te worden met verder stijgende tarieven in de komende jaren, waarbij onder het motto “de vervuiler betaalt” ook de ledigingstarieven ter discussie kunnen worden gesteld.

In deze begroting wordt uitgegaan van de volgende tarieven:

Ledigingen/Diftar:

Soort afvalmiddel	2021
240 liter container rest	€ 8,75
140 liter container rest	€ 6,45
aanbiedingen afvalzak (inzamelsysteem of gekenmerkte huisvuilzak)	€ 1,60
140 en 240 liter GFT	€ 0,00

Vast tarief

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Alleenstaande	€ 229	€ 273	€ 287	€ 288	€ 288
Dalings / stijgingspercentage		19,21,%	5,13 %	0,35%	0%
Meerpersoonshuishouden	€ 239	€ 283	€ 297	€ 298	€ 298
Dalings / stijgingspercentage		18,41,%	4,95%	0,34%	0%

Onderstaande tabel laat zien dat veruit het grootste deel (€ 1.057.457) van de gemeentelijke kosten voor rekening van het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijk afval komt. Daarnaast begroten we ruim € 121.000 aan overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt door de sturing en ondersteuning van medewerkers in de brede zin. Naar verwachting zal € 138.000 worden uitgegeven aan (salaris)kosten van infra en de buitendienst voor het bijdragen aan het afvalvrij houden van de openbare ruimte. Tenslotte zijn er nog reguliere kosten zoals BTW en kosten van kwijtscheldingen, vermindering en oninbare vorderingen.

Voor wat betreft de inkomsten voor de afvalstoffenheffing mag de gemeente op grond van artikel 15.33 Wet milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens een afvalstoffenheffing invoeren. Voor belastingjaar 2021 verwachten wij € 1.725.223 aan afvalstoffenheffing te ontvangen. Naast de overige inkomsten wordt ook een bedrag van € 78.605 onttrokken aan de egaliseringsreserve afval. Uit onderstaande tabel blijkt dat de totale begrote kosten voor het product afval in 2021 € 1.824.670 bedragen. Met een geraamde totale opbrengst van € 1.824.670 betekent dit dat de tarieven 100% kostendekkend zijn.

Kosten		Baten	
Reguliere kosten Rd4	€ 1.057.457	Afvalstoffenheffing	€ 1.725.223
Overhead	€ 121.664	Overige inkomsten	€ 20.842
Kosten infra en buitendienst	€ 138.574	Onttrekking uit reserve	€ 78.605
Overige kosten	€ 506.975		
Totaal	€ 1.824.670	Totaal	€ 1.824.670

Rioolheffing

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Op grond van

artikel 228a van de Gemeentewet mag de gemeente een rioolheffing invoeren. In Vaals kennen we zowel een heffing voor de eigenaar als voor de gebruiker van een pand. De eigenaarshoofdeffing heeft een differentiatie voor woningen en niet-woningen in de tariefstelling (vergelijkbaar met de onroerende zaakbelastingen) en de gebruikersheffing kent de volgende differentiatie naar waterverbruik:

- 1) ≤ 500 m³
- 2) 501 t/m 5.000 m³
- 3) > 5.000 m³

Voor de gebruikersheffing heeft de gemeenteraad de volgende onderlinge verhouding van de tarieven afgesproken 1:1,5:2. Bij de behandeling van de begroting 2020 in november 2019 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarbij het aandeel in de kosten tussen eigenaren en gebruikers opnieuw wordt vastgesteld. In de voorliggende begroting wordt dit beleid voortgezet. Voor de berekening van de gebruikerstarieven is uitgegaan van het voor 2021 door de BsGW geprognostiseerd totale waterverbruik van 571.000 m³. Voor wat betreft de WOZ-waarden wordt verwezen naar de opmerkingen hierover bij het onderdeel onroerende zaakbelastingen. Tenslotte wordt een bedrag van € 235.000 onttrokken aan de reserve. Voor de jaren 2021 t/m 2024 levert dit de volgende tarieven op:

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Eigenaar woningen	0,0689%	0,0770%	0,0804%	0,0786%
Eigenaar niet-woningen	0,0944%	0,1055%	0,1101%	0,1076%
Gebruiker ≤ 500 m ³	€ 0,50	€ 0,56	€ 0,58	€ 0,58
Gebruiker 501 t/m 5.000 m ³	€ 0,75	0,84	€ 0,87	€ 0,87
Gebruiker > 5.000 m ³	€ 1,00	€ 1,12	€ 1,16	€ 1,16

In bovenstaande tabel wijzigen de tarieven jaarlijks. Hierbij is rekening gehouden met de nieuwe kosten verdeelsystematiek op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Doordat elk jaar opnieuw de kosten verdeeld worden over de diverse categorieën belastingplichtigen betekent dit ook dat de tarieven per jaar kunnen verschillen.

Uit onderstaande tabel blijkt dat veruit het grootste deel (€ 949.627) van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld riolering. De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Ook de kosten van het gemeentelijk deltaplan worden hierin meegenomen. Daarnaast begroten we ruim € 105.000 aan overhead. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Verder is een bedrag van € 55.000 begroot aan onkruidbestrijding. Tenslotte zijn er nog reguliere kosten zoals BTW, kosten van kwijscheldingen, vermindering en oninbare vorderingen (€ 136.000). Voor wat betreft de inkomsten voor de rioolheffing verwachten wij in 2021 een bedrag van € 1.123.951 aan rioolheffing te ontvangen aangevuld met de onttrekking uit de reserve riool (€ 235.000) levert dit een totale opbrengstenpost op van € 1.358.951. De totale begrote kosten voor het product riool bedragen in 2021 € 1.358.951. Dit betekent dat de tarieven 100% kostendekkend zijn.

Kosten		Baten	
Reguliere kosten	€ 949.627	Rioolheffing	€ 1.123.951
Onkruidbestrijding	€ 55.000	Onttrekking reserve	€ 235.000
Overhead	€ 105.224		
Kosten buitendienst	€ 112.841		
Overige kosten	€ 136.259		
Totaal	€ 1.358.951	Totaal	€ 1.358.951

Marktgeden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een marktgeld heffen om de kosten van de markt te dekken. Uit onderstaande tabel blijken de totale gemeentelijke kosten van de markt € 48.125 bedragen. Doordat de totale opbrengst van het marktgeld € 48.125 bedraagt (tarief van €10,44 per strekkende meter per maand), is het marktgeld 100% kostendekkend.

Kosten		Baten	
Kosten Markt	€ 48.125	Marktgeld	€ 48.125

Leges

De leges dienen om de kosten van de verleende diensten te dekken. In onderstaande tabel worden de begrote opbrengsten en kosten van de diverse leges weergegeven. Hieruit blijkt dat de totale kosten van titel 1 en 3 € 583.790 bedragen waar een opbrengst van € 133.500 tegenover staat. Voor titel 2 zijn de kosten geraamd op € 394.480 terwijl € 155.000 verwacht wordt aan leges WABO vergunningen. De tarieven voor de leges bouwvergunningen zijn in voor 2020 verhoogd met 30%. In de tabel worden de bruto kosten genoemd zoals deze in onze begroting zijn

opgenomen. Voor de berekening van de legestarieven mag echter alleen uitgegaan worden van de netto direct toerekenbare kosten aan een geleverde dienst/product.

Titel	Kosten		Baten	
Titel 1 en 3	Salariskosten KCC	€ 361.200	Leges titel 1 en 3	€ 133.500
	Salariskosten Vergunningen	€ 64.680		
	Onderhoud software	€ 86.000		
	Divers	€ 25.410		
	Legesafdrachten Rijk	€ 46.500		
	Totale kosten 1 en 3	€ 583.790	Totale inkomsten titel 1 en 3	€ 133.500
Titel 2	Salariskosten Vergunningen	€ 164.000	Leges titel 2	€ 155.000
	Salariskosten handhaving	€ 39.600		
	Salariskosten VROM	€ 117.750		
	Software	€ 43.000		
	Werkzaamheden derden	€ 27.000		
	Divers	€ 3.130		
	Totale kosten titel 2	€ 394.480	Totale leges titel 2	€ 155.000
	Totale kosten Leges	€ 978.270	Totaal inkomsten leges	€ 288.500

Parkeergelden

De opbrengsten bestaan uit de inkomsten van de parkeermeters, parkeergarage en de vaste parkeervergunningen. De totale opbrengst wordt voor 2021 geraamd op € 779.000,--

3. Gehanteerde tarieven en geraamde opbrengsten 2021

Belastingsoort		Heffingsgrondslag	Tarief	Deelopbrengst	Totale opbrengst
Onroerende zaakbelasting					
Eigenaar	Woningen	€ 1.033.061.000	0,1683%	€ 1.738.642	€ 2.406.854
	Niet-woningen	€ 115.570.000	0,3416%	€ 394.787	
Gebruiker	Niet-woningen	€ 97.339.000	0,2809%	€ 273.425	
Toeristenbelasting					
Overnachtingen	Campings	80.000	€ 1,25	€ 100.000	€ 1.180.000
	Overig	540.000	€ 2,00	€ 1.080.000	
	Totaal	620.000			
Forensenbelasting					
Eigenaar		€ 11.500.000	0,1503%	€ 17.284	€ 17.284
Reclamebelasting					
Aantal reclame uitingen	155		€ 200	€ 31.000	€ 31.000
Hondenbelasting					
Tarief per hond			€ 41,11	€ 38.026	€ 38.026
Totaal aantal honden		925 honden			
Rioolheffing					
Eigenaar	Woningen	€ 1.033.061.000	0,0689%	€ 711.779	€ 1.120.877
	Niet-woningen	€ 115.570.000	0,0944%	€ 109.098	
Gebruiker	Waterverbruik ≤ 500 m ³	520.000 m ³	€ 0,50	€ 260.000	
	Waterverbruik 501 t/m 5.000 m ³	44.000 m ³	€ 0,75	€ 33.000	
	Waterverbruik > 5.000 m ³	7.000 m ³	€ 1,00	€ 7.000	
Afvalstoffenheffing					
		Vast tarief	Tarief per led.		
Eenpers.huishouden	2.375	€ 273		€ 648.375	€ 1.722.080
Meerpers.huishouden	2.985	€ 283		€ 844.755	
140 liter restcontainer	11.000		€ 6,45	€ 70.950	
240 liter restcontainer	8.000		€ 8,75	€ 70.000	
60 liter afvalzak	55.000		€ 1,60	€ 88.000	
Marktgeld					

Vaste plaats	384 strekkende meter per maand	€ 10,44	€ 48.108	€ 48.108
Legesopbrengst				
Bouw- en woningtoezicht			€ 155.000	€288.500
Secretarieleges (centrale balie / KCC)			€ 133.500	
Parkeergelden				
Opbrengst parkeergelden			€ 779.000	€ 779.000
Totale opbrengsten gemeentelijke belastingen en leges 2021				€ 7.631.729

4. Ontwikkeling van de totale lastendruk

Vergelijking lastendruk omringende gemeenten

Bij de vergelijking tussen de verschillende gemeenten is de lastendruk 2021 in de gemeente Vaals vergeleken met de tarieven van de omliggende gemeenten over 2020 zoals deze in de "Coelo Atlas lokale lasten 2020" zijn opgenomen. Bij de bepaling van de lastendruk van de gemeente Vaals is uitgegaan van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde van € 162.000 (gebaseerd op de WOZ waarde vermeld bij OZB in deze paragraaf en het aantal actuele objecten die het woningen tarief in rekening krijgen gebracht) en een waterverbruik van 40 m³ (alleenstaande) en 130 m³ (meerpersoons) en 6 ledigingen inzamelmiddel (eenpersoonshuishouden) en 12 ledigingen inzamelmiddel (voor een meerpersoonshuishouden).

Vergelijking gemeentelijke belastingdruk eigenaar en gebruiker		
Gemeente	Eenpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden
Vaals*	€ 716	€ 810
Simpelveld	€ 848	€ 884
Meerssen	€ 932	€ 1.055
Valkenburg a/d Geul	€ 625	€ 871
Voerendaal	€ 916	€ 967
Eijsden – Margraten	€ 836	€ 931
Gulpen – Wittem	€ 765	€ 860
Gemiddeld Limburg	€ 741	€ 799
Gemiddeld Nederland	€ 716	€ 783

*Vaals voorgestelde tarieven 2021 in deze paragraaf

Vergelijking gemeentelijke belastingdruk gebruiker (huurder)		
Gemeente	Eenpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden
Vaals*	€ 332	€ 425
Simpelveld	€ 472	€ 508
Meerssen	€ 332	€ 454
Valkenburg a/d Geul	€ 254	€ 501
Voerendaal	€ 513	€ 564
Eijsden – Margraten	€ 177	€ 271
Gulpen – Wittem	€ 136	€ 231
Gemiddeld Limburg	€ 293	€ 348
Gemiddeld Nederland	€ 312	€ 384

*Vaals voorgestelde tarieven 2021 in deze paragraaf

Hierbij wordt opgemerkt dat in de tabel de tarieven van Vaals voor het jaar 2021 zijn afgezet tegen de tarieven van de overige gemeenten over het jaar 2020. Waarschijnlijk zullen in verschillende gemeenten de tarieven voor 2021 nog wijzigen.

Ontwikkeling lokale lastendruk Vaals 2020 – 2024					
Soort belasting	2020	2021	2022	2023	2024
OZB-eigenaar	€ 241,02	€ 272,65	€ 272,65	€ 272,65	€ 272,65
Afvalstoffenheffing	€ 316,40	€ 360,40	€ 374,40	€ 375,40	€ 375,40
Rioolheffing	€ 215,80	€ 176,62	€ 197,54	€ 205,65	€ 202,73
Totaal	€ 773,22	€ 809,67	€ 844,59	€ 853,70	€ 850,78
Relatieve wijziging t.o.v. jaar T-1	100%	104,71%	104,31%	101,08%	99,65%

5. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog aanwezig is binnen de mogelijke belastingopbrengsten, doordat de lokale tarieven uitgedrukt in een percentage van de waarde lager liggen dan de tarieven die wettelijk als maximum gelden.

Dit betreft het zogenaamde artikel 12 tarief, hetgeen voor 2021 0,1809% bedraagt (bron mei-circulaire 2020). Indien ruimte bestaat om belastingen en heffingen te verhogen, betekent dit een mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. Het verschil tussen de fictieve opbrengsten bij maximale belastingtarieven en de geraamde opbrengsten is dan de onbenutte belastingcapaciteit. In onze gemeente komt hiervoor uitsluitend de onroerende zaakbelasting (OZB) in aanmerking. Door de verhoging van de tarieven van de onroerende zaakbelastingen is de onbenutte belastingcapaciteit nihil.

6. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

In de gemeente Vaals kan kwijtschelding worden aangevraagd voor de onroerende zaakbelastingen, de riool- en afvalstoffenheffing. Voor de overige belastingen wordt geen kwijtschelding verleend. Beoordeling van de kwijtscheldingsverzoeken vindt plaats op basis van de Leidraad Invordering Gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke Leidraad volgt grotendeels de landelijke wetgeving.

Het grote verschil met de landelijke Leidraad is dat de gemeente Vaals een kwijtscheldingsnorm hanteert van 100% (landelijke norm is 90%) van de bijstandsuitkering, waardoor meer burgers voor kwijtschelding in aanmerking komen. In de praktijk betekent dit dat iedere burger met een inkomen op bijstandsniveau kwijtschelding ontvangt, mits hij geen vermogen heeft. Onder vermogen wordt verstaan spaargeld/auto/huis enz. Ook de kwijtscheldingsverzoeken worden door de BsGW afgehandeld.

Belastingjaar	Bedrag kwijtschelding
2021	€ 236.000
2020	€ 205.000
2019	€ 238.000
2018	€ 205.000
2017	€ 172.000
2016	€ 161.000

7. Overzicht tarieven lokale belastingen 2020-2024

Belastingtarieven per eenheid					
Belastingsoort	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
Onroerende zaakbelasting					
Woningen – eigenaar	0,1545%	0,1683%	0,1683%	0,1683%	0,1683%
Stijging t.o.v. voorgaand jaar		8,9%	0,0%	0%	0%
Niet-woningen eigenaar	0,3019%	0,3416%	0,3416%	0,3416%	0,3416%
Niet-woningen gebruiker	0,2483%	0,2809%	0,2809%	0,2809%	0,2809%
Stijging t.o.v. voorgaand jaar		13,1%	0,0%	0%	0%
			0,0%	0%	0%
Rioolheffing					
Waterverbruik ≤ 500 m3	€ 0,61	€ 0,50	€ 0,56	€ 0,58	€ 0,58
Waterverbruik 501 t/m 5.000 m3	€ 0,92	€ 0,75	€ 0,84	€ 0,87	€ 0,87
Waterverbruik > 5.000 m3	€ 1,22	€ 1,00	€ 1,12	€ 1,16	€ 1,16
Mutatie ≤ 500 m3 t.o.v. voorgaand jaar		-/- 18%	+12%	3,5%	0%
Eigenaar woningen					
Eigenaar niet-woningen	0,0875%	0,0689%	0,0770%	0,0804%	0,0786%
Mutatie woningen t.o.v. voorgaand jaar	0,1200%	0,0944%	0,1055%	0,1101%	0,1076%
		-21%	12%	4,4%	-/- 2%
Afvalstoffenheffing					
Een-persoonshuishouden	€ 229	€ 273	€ 287	€ 288	€ 288
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar		19,2%	5,1%	0,3%	0%
Meerpersoonshuishouden	€ 239	€ 283	€ 297	€ 298	€ 298
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar		18,4%	4,9%	0,3%	0%

Paragraaf Financiering

1. Inhoud paragraaf

In deze paragraaf wordt ingegaan op de wijze van financiering van beleid en het beheersen van de financiële risico's die met financiering gelopen worden. Dit taakveld wordt ook wel aangeduid met de naam treasuryfunctie.

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer wordende geld- en kapitaalmarkt. Aan de uitvoering van de treasuryfunctie zijn budgettaire consequenties verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel.

Treasury is het **sturen en beheersen** van, het **verantwoorden** over, en het **toezicht** houden op de **financiële vermogenswaarden, de geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's**.

Treasury is een belangrijke en complexe activiteit, waarbij het zeer belangrijk is bedachtzaam om te gaan met publieke middelen.

2. Beleidskaders

Het vigerende beleid van Vaals ten aanzien van de treasuryfunctie:

* Treasurystatuut 2015 (Raadsbesluit 11.05.2015)

Dit Treasurystatuut is een afgeleide van de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido), welke per 1 januari 2001 is ingesteld. In dit statuut is de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, organisatorische en financiële kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie.

Daarnaast is het treasurystatuut gebaseerd op de aangepaste Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (Ruddo). De Ruddo beperkt zich tot regelgeving omtrent het uitzetten van gelden.

Middels het nieuwe Treasury Statuut is aangesloten op de landelijke wet- en regelgeving en beschikt de gemeente Vaals weer over een actuele beleidsnotitie op het gebied van Treasury.

Een belangrijk punt uit het statuut is, dat het aangaan van leningen, uitzetten van middelen, hanteren van derivaten of het verlenen van garanties uitsluitend plaats mag vinden ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast zet de gemeenten enkel gelden uit in de vorm van producten met een hoofdsomgarantie (hoofdsom is aan het einde van de looptijd minimaal intact) en met vastrentende waarden.

Bij het uitzetten van middelen moet rekening gehouden worden met het door rijk verplichte schatkistbankieren.

De hoofdtak van de **Gemeenteraad** op het gebied van treasury is:

- Het vaststellen, evalueren en eventueel bijstellen van treasurydoelstellingen, het treasurybeleid en globale richtlijnen en limieten.

De hoofdtak van het **College** op het gebied van treasury is:

- Het uitvoeren van het treasurybeleid en het rapporteren aan de Gemeenteraad over de uitvoering van dit beleid.

Het vaststellen, uitvoeren en verantwoorden over treasury vindt plaats in de jaarlijkse begrotings- en rekeningcyclus. De treasury-plannen worden verwoord in de verplichte paragraaf financiering van de begroting en worden door de Gemeenteraad vastgesteld. De in de loop van het boekjaar te verwachten of vastgestelde afwijkingen worden verwerkt in de Bestuursrapportages. Aan het einde van het jaar wordt in de paragraaf financiering van de jaarrekening door het College verantwoording afgelegd over het gevoerde treasurybeleid.

3. Algemene ontwikkelingen

Interne ontwikkelingen

Binnen het totaal aan beschikbare financiële middelen is het dit jaar mogelijk u meerjarig een sluitende begroting te presenteren. Ook staan een aantal (nieuwe) investeringen op de planning.

Er worden een aantal werken (verder) uitgevoerd, waartoe reeds in voorgaande jaren is besloten. Verwezen wordt naar het kopje 'wat mag het kosten' in deel 2 van deze begroting. Naast deze nog uit te voeren projecten is in het investeringsprogramma 2021 – 2024 (eveneens opgenomen in deze begroting) aanvullend een aantal nieuwe projecten / investeringen opgenomen.

Op basis van artikel 11d van de financiële verordening gemeente Vaals verschaft het College in deze paragraaf inzicht in de financieringsfunctie, waarbij wordt ingegaan op de rentevisie.

Externe ontwikkelingen beïnvloeden en zijn bepalend voor het geven van een rentevisie. Ontwikkelingen die de rente bepalen spelen zich voornamelijk buiten Nederland af. Zo heeft de Europese Centrale Bank (ECB) een grote invloed op de financiële markten van de Europese Gemeenschap. Ook de Centrale Bank van de Verenigde Staten (FED) is medebepalend voor Europa. De toekomstige ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn moeilijk in te schatten. Zeker met de recente onrust op de financiële markten en de problematiek, samenhangend met de COVID19-crisis is het geven van een rentevisie er niet makkelijk op geworden. Problemen in andere Euro-landen, dreiging van recessie, de onrust in het Midden Oosten zijn allemaal ontwikkelingen die de voorspelbaarheid van de rente bemoeilijken.

Medio september 2020 is de rente voor een lening van 10 jaar 0,07 % (was in augustus 2019 -0,06 %) en de rente voor een lening van 25 jaar 0,45 % (was 0,42 %).

In de meerjarenbegroting is uitgegaan van een rentepercentage van 0 % (2021 - 2024) voor kortlopende geldleningen (geldmarkt) en voor langlopende geldleningen (kapitaalmarkt) een rentepercentage van 1,40 %, respectievelijk 1,5 % gebaseerd op de verplichte berekening volgend uit het BBV. Voor het financieringstekort vallende binnen de kasgeldlimiet (rekening-courant) is een percentage van 2% aangehouden. Met deze rentepercentages is gekozen voor een redelijk defensief (risicomijndend) rentebeleid.

De kasgeldlimiet geeft de toegestane ruimte aan voor de korte financiering en is een vastgesteld percentage van de omzet/exploitatie van de gemeente.

Wij zullen de rente-ontwikkelingen goed blijven volgen en mochten zich in de loop van het jaar wezenlijke wijzigingen voordoen dan zullen wij dit in de bestuursrapportages melden en financieel verwerken.

4. Treasurybeheer

Risicobeheer

Het risicobeheer geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie en is het kernonderdeel van een paragraaf financiering. Onder risico's wordt onder meer het renterisico op de vlottende schuld en het renterisico op de vaste schuld verstaan.

Renterisico voor de vlottende schuld

In dit onderdeel wordt de werkelijke omvang van de vlottende schuld getoetst aan de wettelijke norm van de Wet Fido. De risico's op de vlottende schuld worden ingeperkt door het hanteren van de zgn. kasgeldlimiet.

In 2021 bedraagt de toegestane kasgeldlimiet voor Vaals:

(a) omvang van de jaarbegroting (exploitatie) per 01.01.2021	€ 31.998.000
(b) bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet voor 2021	€ 2.720.000
Voor 2020 bedroeg de limiet € 2.707.000	

De werkelijke netto vlottende schuld wordt getoetst aan de toegestane omvang van de kasgeldlimiet. Deze toets vindt maandelijks plaats. Indien de werkelijke omvang van de vlottende schuld lager is dan de toegestane kasgeldlimiet, is er sprake van ruimte. Indien de werkelijke omvang hoger is dan de wettelijke toegestane omvang, is er sprake van overschrijding. Overschrijding is toegestaan voor een periode van drie kwartalen. Na deze periode moet een plan worden opgesteld om tot consolidatie (kort geld omzetten in lang geld) over te gaan.

De uitgaven van de in uitvoering genomen c.q. te nemen werken zullen in eerste instantie met vlottende middelen worden gefinancierd, waarna indien noodzakelijk en afhankelijk van het rentepercentage - overgegaan wordt tot consolidatie. Aangezien momenteel kort geld duidelijk goedkoper is dan lang geld zal in beginsel zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid om kortlopende leningen(kasgeld) af te sluiten, uiteraard binnen de mogelijkheden die de kasgeldlimiet heeft.

Het per kwartaal aan de toezichthouder toezenden van informatie over de kasgeldlimiet is niet langer verplicht. Wel dient in de begroting inzicht te worden verstrekt over de uitputting van de kasgeldlimiet over vier afgelopen kwartalen, waaruit moet blijken dat in elk kwartaal ruimte bestond binnen de kasgeldlimiet.

Toets kasgeldlimiet	3 ^e kw. 2019	4 ^e kw. 2019	1 ^e kw. 2020	2 ^e kw. 2020
Vlottende middelen	0	799.000	0	0
Vlottende schuld	-3.219.000	0	-490.000	-2.610.00
Gemiddeld netto vlottende middelen (+) / vlottende schuld (-)	-3.219.00	799.000	-490.000	-2.610.000
Kasgeldlimiet	2.538.000	2.538.000	2.707.000	2.707.000

Ruimte (+) / overschrijding (-) limiet	-681.000	3.337.000	2.217.000	97.000
--	-----------------	------------------	------------------	---------------

Renterisico van de vaste schuld

De renterisiconorm is bestemd om het renterisico op de vaste schuld inzichtelijk te maken. De opbouw van de leningenportefeuille dient zodanig te zijn dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassingen en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Voorkomen moet worden dat in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd moet worden of op basis van de leningsvoorwaarden wordt beïnvloed door een herziening van de rente.

De renterisiconorm kan als volgt worden bepaald:

Rente-risiconormen rente-risico's van de vaste schuld 2021 – 2024				
<i>Bedragen * € 1.000</i>	2021	2022	2023	2024
Renterisico:				
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0
3a. Nieuw aan te trekken vaste schuld o/g	2.000	2.000	2.000	2.000
3b. Nieuw aan te trekken vaste schuld u/g	0	0	0	0
4. Netto nieuw aan te trekken vaste schuld (3a-3b)	3.000	2.000	2.000	2.000
5. Betaalde aflossingen	1.700	1.600	1.600	1.600
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	1.700	1.600	1.600	1.600
7. Renterisico op vaste schuld (2+6)	1.700	1.600	1.600	1.600
Rente-risiconorm:				
8. Begrotingstotaal	31.998	31.850	32.304	31.810
9. Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
10. Rente-risiconorm	6.400	6.370	6.461	6.362
Toets rente-risiconorm:				
10. Rente-risiconorm	6.400	6.370	6.461	6.362
7. Renterisico op vaste schuld	1.700	1.600	1.600	1.600
11. Ruimte (+) / Overschrijding (-) (10 - 7)	4.700	4.770	4.861	4.762

Met de investeringen voor de komende jaren is bij het aantrekken van vaste geldleningen in de desbetreffende jaarschijven rekening gehouden. Zoals blijkt is op basis van de huidige leningenportefeuille voldoende ruimte aanwezig voor het aantrekken van vaste geldleningen binnen de rente-risiconorm.

Financiering

Bij de aan te trekken (langlopende) leningen als gevolg van investeringen lopen we een renterisico. De gemeente Vaals heeft de afgelopen 10 jaar in overwegende mate langlopende leningen afgesloten met een looptijd van 10 jaar. De projecten die met deze leningen gefinancierd worden hebben een afschrijvingstermijn tot 25 en 40 jaar. De jaarlijkse aflossingen zijn hierdoor hoger dan de jaarlijkse afschrijvingen; immers de leningen moeten in minder jaren terugbetaald worden dan dat de projecten/activa worden afgeschreven. De aflossingen en afschrijvingen zijn hierdoor niet in evenwicht, met als gevolg een toegenomen liquiditeitsbehoefte. De reden dat voor leningen van 10 jaar is gekozen is dat het rentepercentage lager (en dus gunstiger) is dan bij leningen van bijvoorbeeld 25 jaar. Door de komende jaren te kiezen voor nieuwe langlopende lening met een langere looptijd, wordt toegewerkt naar het meer in evenwicht krijgen van de afschrijvingen en de aflossingen.

Hierbij is het streven is om toekomstige leningen af te sluiten met een rentepercentage van maximaal 4%. In de begroting en meerjarenramingen is met dit percentage rekening gehouden.

Financieringsbehoefte

Voor de jaren 2021 t/m 2024 is ongeveer € 8.000.000 aan nieuwe leningen nodig. Het is het zaak om de rente goed in de gaten te houden. Bij het afsluiten van een lening van € 5.000.000 levert c.q. kost een afwijking van 0,5 % in rentepercentage € 25.000 per jaar.

Ook in de toekomst zal bij een dalende kapitaalmarktrente - rekening houdend met de contractuele bepalingen in de overeenkomsten van geldlening - zo optimaal mogelijk gebruik worden gemaakt van conversiemogelijkheden, waardoor hoogrentende leningen zoveel als mogelijk worden omgezet in laagrentende. Bij een aantal leningen is vervroegde aflossing contractueel niet mogelijk (het hoogste rentepercentage bedraagt 5,5% en vervroegd aflossen is bij deze lening niet mogelijk).

Voor het EMU-saldo wordt verwezen naar de bijlagen.

Overzicht lopende geldleningen:

Langlopende geldleningen				
Oorspronkelijk bedrag	Jaar van afsluiten	Restantbedrag per 1.1.2021	Rentepercentage	Jaar van laatste aflossing
€ 1.361.341	2001	€ 68.067	5,5%	2021
€ 3.000.000	2006	€ 1.320.000	3,365%	2031
€ 3.000.000	2007	€ 1.350.000	3,975%	2032
€ 2.500.000	2007	€ 1.200.000	4,5%	2032
€ 10.000.000	2011	€ 5.250.000	4,25%	2031
€ 10.000.000	2014	€ 7.500.000	1,99%	2039
€ 10.000.000	2019	€ 9.400.000	0,76%	2044
Kortlopende geldleningen / kasgeldleningen				
Hoofdsom	Datum van afsluiten	Looptijd	Rentepercentage	
€ 1.500.000	10.09.2020	1 maand	-0,3 %	

Rentetoerekening

Aan investeringen en grondexploitaties wordt geen rente toegerekend, tenzij de Gemeenteraad anders besluit. Rente aan taakvelden wordt toegerekend op basis van de historische aanschaf van activa, naar het taakveld waarmee de aanschaf gemoeid is. Op basis van een verplicht te volgen berekening vanuit het BBV, bedraagt de rente over de kapitaallasten de komende jaren:

2021 → 1,40%

2022 → 1,50%

2023 → 1,40%

2024 → 1,30%

Voor de rentelasten, doorberekende rente en het renteresultaat wordt verwezen naar taakveld 0.5 van de taakveldenbegroting, die als bijlage is bijgevoegd.

Renteschema commissie BBV

De commissie BBV beveelt aan om het renteschema, zoals opgenomen in de notitie rente 2016, op te nemen in de paragraaf financiering bij de begroting en jaarrekening.

Renteschema begroting 2021					
		2021	2022	2023	2024
a.	Externe rentelasten over de korte en lange financiering	575.606	529.412	483.379	437.798
b.	Externe rentebaten	-96	0	0	0
	Saldo	575.510	529.412	483.379	437.798
c.	Rente grondexploitatie	-99.885	-56.198	-54.963	-53.419
	Rente projectfinanciering	0	0	0	0
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	475.625	473.214	428.416	384.379
d1.	Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
d2.	Rente voorzieningen	0	0	0	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	475.625	473.214	428.416	384.379
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	476.235	489.195	439.652	383.652
f.	Renteresultaat op taakveld treasury	610	15.981	11.236	-727

Paragraaf Verbonden partijen

1. Inhoud paragraaf

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden waarin onze gemeente participeert en bestuurlijke invloed kan uitoefenen; de zogenoemde verbonden partijen. De verbonden partijen betreffen organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk belang én een financieel belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt hier verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking stelt of heeft gesteld, die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Naast het bestuurlijk en financieel belang is ook kenmerkend aan een verbonden partij dat zij publiek belang behartigd. Daarnaast dient de gemeente bij een opheffing of een faillissement van een verbonden partij een nieuwe instelling te zoeken die dezelfde activiteiten en prestaties levert met dezelfde doelstelling.

Verbonden partijen kunnen zijn gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen (bijvoorbeeld vennootschappen, stichtingen en verenigingen). Naast “verbonden partijen” heeft de gemeente ook nog relaties met andere derden-partijen, die echter niet onder deze paragraaf vallen.

2. Beleidskaders

Met de invoering van het dualisme is het besluit tot het participeren in een deelneming in principe niet meer aan de raad, het vormt een bestuurlijke beheerstaak voor het college. De raad stelt in deze paragraaf echter de kaders (**visie**) waarbinnen het college een dergelijke beheerstaak uitvoert. Deze kaders zijn overkoepelend af te leiden uit de criteria, zoals de raad die heeft gesteld ten aanzien van samenwerking.

De raad streeft namelijk een **pragmatische samenwerking** na, waarbij voor het aangaan van een samenwerkingsverband duidelijk moet zijn dat haalbaar is:

- een *verhoging* van de kwaliteit/deskundigheid
- een *verbetering* van de effectiviteit
- een *verlaging* van de kosten (schaalvoordeel).

Daarnaast stelt de raad de volgende **specifieke randvoorwaarden** voor het aangaan van deelnemingen in verbonden partijen, te weten:

- het participeren in een verbonden partij is alleen toegestaan indien daarmee een publieke (wettelijke) taak wordt gediend;
- het participeren in een privaatrechtelijke rechtsvorm vindt uitsluitend plaats indien onderzocht en gemotiveerd is waarom uitvoering van beleidsvoornemens niet in een publieke rechtsvorm kunnen plaatsvinden.

Vanuit de kaderstellende en controlerende taak van de raad moet bewaakt worden of het beleid van de verbonden partijen correspondeert met de doelstellingen die de raad in de betreffende programma's heeft gesteld.

De gemeente Vaals heeft geen aparte nota verbonden partijen, maar geeft haar visie over verbonden partijen in deze paragraaf weer. Uit het Verdiepingsonderzoek van de Provincie Limburg is geconstateerd dat Vaals voldoende voldoet aan de voorschriften gesteld aan de paragraaf verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen:

De gemeente Vaals participeert in de volgende verbonden partijen:

- **Gemeenschappelijke Regelingen (GR)**
 1. Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)
 2. Omnibuzz
 3. Reinigingsdiensten Rd4
 4. RUD Zuid-Limburg
 5. Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht - Heuvellandgemeenten
 6. Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)
 7. Belastingensamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

- 8. Veiligheidsregio Zuid-Limburg
- 9. Het Gegevenshuis
- **Vennootschappen en coöperaties**
- 10. Enexis Holding NV
- 11. CSV Amsterdam BV
- 12. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
- 13. Rd4 NV
- 14. WML NV

In onderstaand overzicht volgt verdere informatie aangaande de verbonden partijen:

NAAM	1. Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)		
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam		
VESTIGINGSPLAATS	Heerlen		
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	De Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid -Limburg is een gezondheidsdienst die ten behoeve van de gemeenten de gezondheidssituatie van de bevolking bewaakt, beschermt en bevordert. De GGD Zuid Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving.		
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 1. Mens & Voorzieningen		
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal.		
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder de Graauw).		
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een jaarlijkse bijdrage (2021 € 280.631 incl. Veilig Thuis) op basis van een verdeelsleutel voor de basisproducten waarbij de besluitvorming via het algemeen bestuur loopt. Aanvullende producten (niet-basis) worden afzonderlijk en op contractbasis ingekocht		
VERMOGEN	<i>X 1.000</i>	01.01.2021	31.12.2021
	eigen vermogen	€ 1.898	€ 1.548
	vreemd vermogen	€ 29.222	€ 29.222
FINANCIEEL RESULTAAT	<i>X 1.000</i>	2021	
	financieel resultaat	€ 0	
RISICO'S	Door deelnemende gemeenten is gekozen om geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. Mogelijke verliesbijdragen worden naar rato inwonertal door de gemeenten gedragen.		
ONTWIKKELINGEN	<p>Op veel dossiers ontstaat meer duidelijkheid. De jeugdgezondheidszorg 0-18 is ondergebracht bij de GGD, de nieuwe wet voor de ambulancezorg is aanstaande en de minister heeft aangekondigd dat hij voornemens is de huidige ambulancediensten een vergunning voor onbepaalde tijd te verstrekken. Een realistische begroting voor Veilig Thuis draagt bij aan meer stabiliteit en professionaliteit.</p> <p>De 16 Zuid-Limburgse gemeenten gaan via GGD invulling geven aan de belangrijkste gezondheidsopgave voor deze regio: het breken van de trend en het inlopen van de achterstanden op het gebied van gezondheid en participatie ten opzichte van de rest van het land. Met de nota 'Zuid springt eruit' als basis.</p>		

NAAM	2. Omnibuzz		
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam		
VESTIGINGSPLAATS	Sittard-Geleen		
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Omnibuzz vervoert namens de deelnemende gemeenten klanten met een WMO-indicatie. Missie is goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later. Een regionale aanbesteding heeft schaalvoordeel als voordeel. Het combineren van ritten is ingewikkelder wanneer gemeenten het regionaal vervoer individueel regelen. Het niet combineren van ritten kost de gebruikers weliswaar minder reistijd, maar kost een taxibedrijf (en dus ook de gemeenschap) meer geld.		
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 1. Mens & Voorzieningen		
DEELNEMENDE PARTIJEN	30 Limburgse gemeenten.		
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder de Graauw).		
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2020: € 226.406 en 2021: € 233.125) op basis van een verdeelsleutel voor de kosten van personeel en beheer die voortvloeien uit het te behartigen belang en de werkzaamheden. Alle kosten verband houdende met de uitvoering van het vervoer worden gedragen door de gemeenten op basis van het werkelijk gebruik daarvan door de inwoner van die gemeenten. Besluitvorming betreft een bevoegdheid van het algemeen bestuur.		
VERMOGEN	<i>X 1.000</i>	01.01.2021	31.12.2021
	eigen vermogen	€ 760	€ 749
	vreemd vermogen	€ 2.121	€ 2.012
FINANCIEEL RESULTAAT	<i>X 1.000</i>	2021	
	financieel resultaat	€ 0	
RISICO'S	Er is afgesproken dat de colleges er steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om al zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Het eigen vermogen is begroot door een zo goed mogelijke inschatting te geven van de reserves en voorzieningen op basis van de nu bekende risico's.		
ONTWIKKELINGEN	<p>Omnibuzz kent 3 pijlers met een aantal bijbehorende ontwikkelingen om hun visie te verwezenlijken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kantelen van vervoer en gebruik van OV stimuleren: Middels de VoorElkaarPas (VEP) 2017 geïntroduceerd en de website www.ikwilvervoer.nl, die per gemeente vrijblijvende adviezen geeft over alle vervoersmogelijkheden ook aan klanten. Daarnaast is er een dialoog en samenwerking met de provincie die beoogd de hiervoor genoemde maatregelen verder te ontwikkelen. 2. Efficiënter doelgroepenvervoer Het bestek voor aanbesteding is geperfectioneerd. Er is een gekozen voor een langere looptijd zodat de vervoerders kunnen investeren. Ook is er met de gemeenten gekozen voor zero emissie vervoer met ingang van 2025. 3. Investeren in een slimme organisatie. Opbouwen van kennis en afbouwen van externe advisering. Verder horen de doorontwikkeling van klantportaal, tariefstructuur voor klantbijdragen en verdeelsystematiek en uitwerken van concepten zoals vraagspreiding. 		

NAAM	3. Reinigingsdiensten Rd4		
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam		
VESTIGINGSPLAATS	Heerlen		
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Reinigingsdiensten Rd4 verzorgt de inzameling en verwerking van afvalstromen voor de deelnemende gemeenten. Ook beheert de Rd4 de milieuparken in deze gemeenten, verzorgt de straatreiniging, transport, kringloopactiviteiten en gladheidbestrijding. Ook adviseert de Rd4 de gemeenten bij hun afvalbeleid. Rd4 neemt in opdracht van de aangesloten gemeenten de wettelijke afvalzorgplicht volledig voor haar rekening door een zo optimaal mogelijke exploitatie en beheer (maatschappelijk, financieel, milieu) van de gehele afvalketen.		
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 2. Wonen & Verkeer		
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.		
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder Coenen)		
FINANCIEEL BELANG	Bij de Rd4 afgenomen diensten worden op contractbasis ingekocht. Het algemeen bestuur besluit en informeert de raden van de deelnemende gemeenten.		
VERMOGEN	<i>X 1.000</i>	01.01.2021	31.12.2021
	eigen vermogen	€ 2.275	€ 2.275
	vreemd vermogen	€ 37.680	€ 36.680
FINANCIEEL RESULTAAT	<i>X 1.000</i>	2021	
	financieel resultaat	€ 0	
RISICO'S	Er sprake van een waarborg voor de betaling van rente en aflossing van geldleningen waarbij de stemverhouding als verdeelsleutel geldt. De dienstverlening voor elke gemeente is tot in de details per product doorgerekend. Er wordt al jaren consequent en volgens een vaste methodiek gerapporteerd over de resultaten, zodat er nagenoeg geen financiële verrassingen in het lopende jaar voor de gemeenten kunnen ontstaan.		
ONTWIKKELINGEN	<p>Speerpunten</p> <p>Belangrijkste doelstelling voor 2021 is de optimalisatie van de interne organisatie. Rd4 is de laatste jaren fors gegroeid terwijl de interne organisatie nagenoeg gelijk is gebleven. De Rd4 is geconfronteerd met een veelvoud van met name exogene factoren (importverbod China voor afvalstromen, afbouw subsidie op PMD-afval, verhoging verwerkingstarief grofvuil-afval en verhoging afvalstoffenbelasting) die een negatieve invloed uitoefenen op het rendement. Na jaren van vele verbeteringen en besparingen is het tij nu gekeerd en maakt dat er gedacht moet worden over de wijze waarop deze lastenstijging gefinancierd kan worden. Rd4 en duurzaamheid</p> <p>Duurzaamheid staat al enige jaren prominent op de agenda van Rd4 waarbij het uitgangspunt is om zonder extra kosten de uitstoot van CO2 te reduceren en een bijdrage te leveren aan de circulaire economie.</p>		

NAAM	4. RUD Zuid-Limburg
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	De Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg werkt aan een veilige en gezonde leefomgeving voor inwoners en bedrijven van de deelnemende gemeenten. Door het bundelen van kennis en expertise brengt de RUD Zuid-Limburg de kwaliteit en de professionaliteit op het vlak van vergunningverlening, toezicht, handhaving en milieuvadvis op een hoger peil. Er kan efficiënter, beter én goedkoper gewerkt worden om incidenten te

	voorkomen. Er werken specialisten die de regio goed kennen. En dit samenwerkingsverband stelt de gemeente in staat om beter te kunnen reageren op steeds complexer wordende milieuwet- en regelgevingen.									
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 2. Wonen & Verkeer									
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal en de provincie Limburg.									
BESTUURLIJK BELANG	Lid dagelijks en algemeen bestuur (Burgemeester Leunessen)									
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2020: € 94.000, dit is gelijk gebleven in 2021) aan de kosten op basis van de feitelijke afname. Bij de kostentoekening worden naast de directe uitvoeringskosten tevens de overheadkosten verdisconteerd. Het algemeen bestuur besluit inzake het financiële en administratieve beheer.									
VERMOGEN	Op basis van de gemeenschappelijke regeling wordt weerstandvermogen opgebouwd. Begin 2020 heeft een integrale risico inventarisatie plaatsgevonden en vastgesteld op € 519.630.									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>X 1.000</th> <th>01.01.2021</th> <th>31.12.2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 676</td> <td>€ 611</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 2.274</td> <td>€ 2.323</td> </tr> </tbody> </table>	X 1.000	01.01.2021	31.12.2021	eigen vermogen	€ 676	€ 611	vreemd vermogen	€ 2.274	€ 2.323
X 1.000	01.01.2021	31.12.2021								
eigen vermogen	€ 676	€ 611								
vreemd vermogen	€ 2.274	€ 2.323								
FINANCIEEL RESULTAAT	<table border="1"> <thead> <tr> <th>X 1.000</th> <th>2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>financieel resultaat</td> <td>€ 0</td> </tr> </tbody> </table>	X 1.000	2021	financieel resultaat	€ 0					
X 1.000	2021									
financieel resultaat	€ 0									
RISICO'S	Er is sprake van een waarborg voor de tijdige en volledige betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van gesloten en af te sluiten kort- en langlopende leningen, leasecontracten en rekeningcourant overeenkomsten.									
ONTWIKKELINGEN	Geen veranderingen in de organisatie verwacht. Verbetering informatie-uitwisseling. Omgevingswet. Strategisch personeelsbeleid									

NAAM	5. Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht - Heuvellandgemeenten
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, gemeente Maastricht is centrumgemeente
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Het uitvoeren van de Participatiewet voor de deelnemende gemeenten. Het doel van deze samenwerking is een meer efficiënte uitvoering van de Participatiewet. Dit levert een stevigere organisatie op en een betere kwaliteit van de dienstverlening. Zowel digitaal als persoonlijk.
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 3. Werk & Economie
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg a/d Geul.
BESTUURLIJK BELANG	De regeling is bestuurlijk gezien een 'lichte' regeling: het uitvoeren van de Participatiewet en de daarmee samenhangende wetten en uitvoeringsregelingen (Wethouder Kompier).
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage in de kosten (2020: € 1.139.000 en 2021: € 1.187.000) voor de uitvoering van het vastgestelde meerjarenplan op basis van een verdeelsleutel. Voor de uitvoering van het lokaal vastgestelde beleid, wordt een afzonderlijke dienstverlenings-overeenkomst gesloten. De financiële zeggenschap ligt bij de afzonderlijke gemeenten.
RISICO'S	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie. Een ander aspect is de ontwikkeling van de werkgelegenheid. Onzekerheid over de rijksbijdrage voor deze taken. Financiële risico's worden grotendeels afgedekt via

	het weerstandvermogen van de deelnemende gemeenten.
ONTWIKKELINGEN	Per 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht geworden. De rol van de gemeente is veranderd van het bieden van voorzieningen naar het ondersteunen van mensen om meer zelfstandigheid te nemen. Meervoudige (sociale) problematiek binnen gezinnen dient te worden opgepakt vanuit het principe: één gezin, één plan, 1 regisseur.

NAAM	6. Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)		
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam		
VESTIGINGSPLAATS	Heerlen		
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	WOZL biedt een beschutte werkomgeving aan inwoners van de deelnemende gemeenten. Inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn. Te behalen voordelen als gevolg van schaalvergroting zijn kostenbesparing, verbetering van de financiële positie en de bevordering van deskundigheid. Er zijn meer mogelijkheden voor innovatie en uitwisseling van kennis.		
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 3. Werk & Economie		
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal.		
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder Kompier)		
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2020: € 1.672.782 en 2021: € 1.520.153) in de kosten van het Werkvoorzieningschap op basis van een verdeelsleutel (WSW-middelen). Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de administratie en van het beheer van de vermogenswaarden van het Werkvoorzieningschap.		
VERMOGEN	WOZL hanteert het uitgangspunt dat zij niet over een eigen weerstandsvermogen hoeft te beschikken. Betreft bestemmingsreserve verlofrechten ASB		
	<i>X 1.000</i>	01.01.2021	31.12.2021
	eigen vermogen	70	40
	vreemd vermogen	n.b.	n.b.
FINANCIEEL RESULTAAT	<i>X 1.000</i>	2021	
	financieel resultaat	€ 0	
RISICO'S	Er is sprake van een bijdrage bij een eventueel exploitatietekort. Ook wordt de betaling van rente, aflossing en kosten van de door het Werkvoorzieningschap aangegane geldleningen en op te nemen gelden in rekeningcourant, door de gemeenten gegarandeerd.		
ONTWIKKELINGEN	Sinds enkele jaren is o.a. de . de governance, de juridische structuur en ook de verbinding met de gemeenschappelijke regeling Werkgeversservicepunt Parkstad (GR WSP Parkstad) geëffectueerd. De deelnemende gemeenten hebben de opdracht voor de GR WOZL verankerd in de beleidskaders Arbeidsmarktbeleid met een aantal strategische uitgangspunten. Via de begrotings(wijzigingen) kan de gemeenteraad steeds toetsen in hoeverre WOZL op schema ligt met het verwezenlijken van de afgesproken doelstellingen		

NAAM	7. Belastingen Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam
VESTIGINGSPLAATS	Roermond
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Belastingen Gemeenten en Waterschappen (BsGW) is een samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen

	en voor uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). De verzelfstandiging beoogt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en -inning.									
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening									
DEELNEMENDE PARTIJEN	Het Waterschap Limburg en de gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert.									
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder Kompier)									
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2021: € 162.000) van Vaals in de kosten overeenkomstig de kostenverdeelsystematiek. Het algemeen bestuur stelt regels vast voor het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie.									
VERMOGEN	Op basis van de risicoanalyse en de reeds opgebouwde reserves, behoeft het weerstandsvermogen geen aanvullende stortingen.									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>X 1.000</th> <th>01.01.2021</th> <th>31.12.2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 1.190</td> <td>€ 1.190</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 5.523</td> <td>€ 5.604</td> </tr> </tbody> </table>	X 1.000	01.01.2021	31.12.2021	eigen vermogen	€ 1.190	€ 1.190	vreemd vermogen	€ 5.523	€ 5.604
X 1.000	01.01.2021	31.12.2021								
eigen vermogen	€ 1.190	€ 1.190								
vreemd vermogen	€ 5.523	€ 5.604								
FINANCIEEL RESULTAAT	<table border="1"> <thead> <tr> <th>X 1.000</th> <th>2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>financieel resultaat</td> <td>€ 0</td> </tr> </tbody> </table>	X 1.000	2021	financieel resultaat	€ 0					
X 1.000	2021									
financieel resultaat	€ 0									
RISICO'S	De risico's met betrekking tot de bedrijfsvoering komen voor rekening van de regeling. De overige risico's, waaronder de risico's met betrekking tot de eigen belastingopbrengst komen voor rekening van de deelnemers. Ook staan de deelnemers garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boete en kosten van langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekeningcourant op te nemen gelden naar verhouding van de kostenverdeelsystematiek.									
ONTWIKKELINGEN	<ul style="list-style-type: none"> - Uniforme objectenregistratie. Met de uitvoering van het project WOZ waarderen van inhoud naar gebruiksoppervlakte dient uiteindelijk een besluit te worden genomen over een integrale objectenregistratie waar zowel WOZ/BAG (adressen en gebouwen)/BGT (topografiegeoinformatie) gegevens worden geregistreerd. Met deelnemers en ook de Gegevenshuizen Limburg wordt bekeken waar deze registratie het beste kan worden ondergebracht. - Doorbelasten proceskosten. Momenteel wordt op bestuurlijk niveau tussen BsGW en het Waterschap Limburg naar een oplossing gezocht over het in te nemen standpunt inzake de doorbelasting van de proceskosten. Zodra dit standpunt bekend is zal dit worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. 									

NAAM	8. Veiligheidsregio Zuid-Limburg
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	De veiligheidsregio is erop gericht om inwoners van de deelnemende gemeenten beter te beschermen tegen (gezondheids)risico's, rampen en crises. Gemeenten zijn daar zelf doorgaans te klein voor. Bovendien overschrijdt een ramp of crisis dikwijls een gemeentegrens. Een regionale aanpak is dan effectiever. De partijen binnen de veiligheidsregio oefenen regelmatig samen, verzorgen opleidingen en ontwikkelen plannen voor een veiligere regio.
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal.
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Burgemeester Leunessen)

FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een bijdrage (2021: € 787.000) op basis van de onlangs gewijzigde verdeelsleutel. Het algemeen bestuur stelt financieel beleid, beheer en organisatie vast.		
VERMOGEN	<i>X 1.000</i>	01.01.2021	31.12.2021
	eigen vermogen	€ 8.236	€ 8861
	vreemd vermogen	€ 15.469	€ 33.394
FINANCIEEL RESULTAAT	<i>X 1.000</i>	2021	
	financieel resultaat	-/- € 5.506	
RISICO'S	In de gemeenschappelijke regeling ligt vast dat de financiële eindverantwoordelijkheid voor de financiële positie van de veiligheidsregio door de deelnemende gemeenten wordt gedragen. Voor de begroting 2020 is een nieuwe beleidsperiode ingegaan, waarvoor de notitie 'Een solide basis voor de toekomst' is opgesteld. Dit leidt tot een hogere bijdrage ad € 3 miljoen door de deelnemende gemeenten voor het programma Brandweezorg.		
ONTWIKKELINGEN	De Wet Normering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) kan ertoe leiden dat de vrijwillige brandweerlieden mogelijk gezien gaan worden als parttime medewerkers, met alle daaraan verbonden rechten en plichten. Hierdoor kunnen de personele kosten stijgen. Naar verwachting ontstaat in 2021 meer duidelijkheid. De financiële impact is echter sterk afhankelijk van de gekozen oplossing en van de vraag of er rijksmiddelen voor beschikbaar komen.		

NAAM	9. Het Gegevenshuis		
RECHTSVORM	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam		
VESTIGINGSPLAATS	Landgraaf		
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Het Gegevenshuis richt zich op het inwinnen, beheren en leveren van informatie uit (basis)registraties.		
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening		
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en het Waterschap Limburg.		
	Daarnaast werkt Het Gegevenshuis ook in opdracht van de gemeenten Beesel en Valkenburg a/d Geul, de Stadsregio Parkstad Limburg, de Brandweer Zuid-Limburg en het Regionaal Orgaan Woningcorporaties (ROW) Parkstad Limburg.		
BESTUURLIJK BELANG	Lid algemeen bestuur (Wethouder Kompier)		
FINANCIEEL BELANG	Er is sprake van een jaarlijkse bijdrage (2021: € 113.725) op basis van een jaarlijks overeen te komen dienstverleningsovereenkomst.		
VERMOGEN	<i>X 1.000</i>	01.01.2021	31.12.2021
	eigen vermogen	€ 114	€ 57
	vreemd vermogen	€ 297	€ 137
FINANCIEEL RESULTAAT	<i>X 1.000</i>	2021	
	financieel resultaat	€ 0	
RISICO'S	Er sprake van een waarborg voor de betaling van rente en aflossing van geldleningen waarbij de verhouding tot ieders bijdrage aan de regeling als verdeelsleutel geldt. Voor uittreden geldt een opzeggingstermijn van één jaar, echter na een minimale deelname van vier kalenderjaren.		
ONTWIKKELINGEN	N.b.		

NAAM	10. Enexis Holding NV
-------------	------------------------------

RECHTSVORM	Naamloze Vennootschap (NV)		
VESTIGINGSPLAATS	's-Hertogenbosch		
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Altijd en overal in het voorzieningsgebied van Enexis kunnen beschikken over stroom en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.		
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening		
DEELNEMENDE PARTIJEN	Provincie plus tal van gemeenten; de gemeente Vaals is aangesloten bij VEGAL (Vereniging Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding).		
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)		
FINANCIEEL BELANG	<p>Het betreft een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 180.900 (180.900 aandelen van nominaal € 1). De boekwaarde van de aandelen bedraagt € 60.805. Aandeelhouders ontvangen jaarlijks dividend. Daarnaast ontvangen de gemeenten nog een inconveniëntentoeslag. In 2020 is een dividend over 2019 ontvangen van € 121.203 en een inconveniëntentoeslag van € 32.000,-. Op de AvA van Enexis Holding N.V. wordt op 9 april a.s. voorgesteld om 500Zo van het in het jaar gerealiseerde resultaat uit te keren. n. De neerwaartse bijstelling van het dividend in 2021 en 2022 is het gevolg van de toegenomen kosten inde energietransitie.</p>		
VERMOGEN	X 1.000	01.01.2021	31.12.2021
	eigen vermogen	€ 4.021.000	n.b.
	vreemd vermogen	€ 3.691.000	n.b.
	* halfjaarcijfers 2019		
FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000	2021	
	financieel resultaat	€ 0	
RISICO'S	<p>Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).</p> <p>Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V.</p> <p>Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen.</p> <p>Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.</p>		
ONTWIKKELINGEN	<p>De Nederlandse klimaatdoelstellingen zijn uitdagend. Tevens hebben ze een impact op de beleidsdoelen die Enexis heeft geformuleerd: excellent netbeheer en versnellen energietransitie. De belangrijkste hiervan worden toegelicht in het halfjaarbericht 2019 van Enexis. Enexis realiseert zich dat ze flinke stappen moeten zetten om het excellent netbeheer voor vandaag en morgen mogelijk te maken.</p> <p>Er wordt hard gewerkt om vertragingen bij nieuwe aansluitingen te voorkomen. Enexis pleit onder andere voor meer landelijke sturing op opweklocaties. Het is uitdagend om aan voldoende opgeleid personeel en aan materialen te komen. Op landelijk niveau wordt onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de capaciteit van het netwerk te vergroten. Daarnaast pleit Enexis voor de ontwikkeling van een mix van zonne- en windenergie én duurzame gassen met duurzaam gebruik van de bestaande netwerken. Dit wordt gezien als een efficiënte manier om de energietransitie te versnellen en betaalbaar te houden.</p> <p>Enexis ondersteunt regionale overheden bij het opstellen van de Regionale Energie Strategie.</p>		
NAAM	11. CSV Amsterdam BV		

RECHTSVORM	Besloten Vennootschap (BV)									
VESTIGINGSPLAATS	's-Hertogenbosch									
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).									
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening									
DEELNEMENDE PARTIJEN	Tal van gemeenten; Vaals is aangesloten bij VEGAL (Vereniging Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding)									
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)									
FINANCIEEL BELANG	De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 24 (2.417 aandelen van nominaal groot € 0,01), welke gelijk is aan de boekwaarde.									
VERMOGEN	<table border="1"> <thead> <tr> <th>X 1.000</th> <th>01.01.2021</th> <th>31.12.2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 0</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 0</td> <td>€ 0</td> </tr> </tbody> </table> <p>* verwachting</p>	X 1.000	01.01.2021	31.12.2021	eigen vermogen	€ 0	€ 0	vreemd vermogen	€ 0	€ 0
X 1.000	01.01.2021	31.12.2021								
eigen vermogen	€ 0	€ 0								
vreemd vermogen	€ 0	€ 0								
FINANCIEEL RESULTAAT	<table border="1"> <thead> <tr> <th>X 1.000</th> <th>2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>financieel resultaat</td> <td>€ 0</td> </tr> </tbody> </table> <p>* verwachting</p>	X 1.000	2021	financieel resultaat	€ 0					
X 1.000	2021									
financieel resultaat	€ 0									
RISICO'S	<p>Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven tot het bedrag van € 8.035.783,- die nog resteert op de Escrow-rekening en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>									
ONTWIKKELINGEN	<p>De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld die tot mei 2019 konden worden ingediend.</p> <p>Doordat CSV voorafgaand aan de opheffing nog een bezwaar bij de belastingdienst zal afhandelen is de uiteindelijke opheffing nog geen feit.</p>									
NAAM	12. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV									
RECHTSVORM	Besloten Vennootschap (BV)									
VESTIGINGSPLAATS	's-Hertogenbosch									
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent).									
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 4. Bestuur & Dienstverlening									
DEELNEMENDE PARTIJEN	Tal van gemeenten; Vaals is aangesloten bij VEGAL (Vereniging Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding)									
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)									
FINANCIEEL BELANG	De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Betreffende deelneming is in de boekhouding opgenomen met een boekwaarde van € 1,-.									
VERMOGEN	<table border="1"> <thead> <tr> <th>X 1.000</th> <th>01.01.2021</th> <th>31.12.2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 0</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 0</td> <td>€ 0</td> </tr> </tbody> </table> <p>* verwachting</p>	X 1.000	01.01.2021	31.12.2021	eigen vermogen	€ 0	€ 0	vreemd vermogen	€ 0	€ 0
X 1.000	01.01.2021	31.12.2021								
eigen vermogen	€ 0	€ 0								
vreemd vermogen	€ 0	€ 0								

FINANCIEEL RESULTAAT	X 1.000	2021
		financieel resultaat
	* verwachting	
RISICO'S	<p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).</p>	
ONTWIKKELINGEN	<p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 april 2019 heeft het bestuur van de vennootschap hiervoor een voorstel voor ontbinding aan de aandeelhouders voorgelegd. De effectuering van de ontbinding vindt, volgens een in oktober 2020 ontvangen bericht van PBL, plaats in de loop van 2021.</p>	

NAAM	13. Reinigingsdiensten Rd4 NV
RECHTSVORM	Naamloze Vennootschap (NV)
VESTIGINGSPLAATS	Heerlen
DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Reinigingsdiensten Rd4 verzorgt de inzameling en verwerking van afvalstromen voor de deelnemende gemeenten. Ook beheert de Rd4 de milieuparken in deze gemeenten, verzorgt de straatreiniging, transport, kringloopactiviteiten en gladheidbestrijding. Ook adviseert de Rd4 de gemeenten bij hun afvalbeleid. Rd4 neemt in opdracht van de aangesloten gemeenten de wettelijke afvalzorgplicht volledig voor haar rekening door een zo optimaal mogelijke exploitatie en beheer (maatschappelijk, financieel, milieu) van de gehele afvalketen.
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 2. Wonen & Verkeer / Programma 4. Bestuur & Dienstverlening
DEELNEMENDE PARTIJEN	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)
FINANCIEEL BELANG	De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 4.490 (989 aandelen van nominaal groot € 4,54). Dit aandelenkapitaal is volledig afgeschreven.
VERMOGEN	Uit de stukken van RD4 N.V. blijkt dat het weerstandsvermogen op 11% van de begrote omzet is bepaald. Dit komt voor 2021 neer op circa € 254.000.
RISICO'S	Er wordt al jaren consequent en volgens een vaste methodiek gerapporteerd over de resultaten, zodat er nagenoeg geen financiële verrassingen in het lopende jaar voor de gemeenten kunnen ontstaan. Doordat in het verleden reeds afschrijving van het aandelenpakket heeft blijft het risico beperkt tot benodigde extra bijdragen bij mogelijke toekomstige tegenvallende bedrijfsresultaten van de NV.

NAAM	14. WML
RECHTSVORM	Naamloze Vennootschap NV
VESTIGINGSPLAATS	Maastricht

DOELSTELLING EN OPENBAAR BELANG	Voorzien in de behoefte aan water in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden.			
RELATIE MET BELEIDSPROGRAMMA	Programma 2. Wonen & Verkeer / Programma 4. Bestuur & Dienstverlening			
DEELNEMENDE PARTIJEN	De Provincie Limburg en de 33 Limburgse gemeenten.			
BESTUURLIJK BELANG	Aandeelhouder (Wethouder Kompier)			
FINANCIEEL BELANG	Alleen de provincie Limburg en de in Limburg gelegen gemeenten kunnen aandeelhouder zijn. De gemeente Vaals heeft in deze vennootschap een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 13.614 (3 aandelen van nominaal groot € 4.538). Dit aandelenkapitaal is volledig afgeschreven.			
VERMOGEN	<i>X 1.000</i>	2018	2019	2020
	eigen vermogen	n.b.	€ 215	n.b.
	vreemd vermogen	n.b.	€ 395	n.b.
FINANCIEEL RESULTAAT	<i>X 1.000</i>	2018	2019	2020
	financieel resultaat	n.b.	€ 5.919	n.b.
RISICO'S	WML is onlangs geconfronteerd met enerzijds strengere voorwaarden in de financieringsmarkt. Hierop toegesneden zal WML binnenkort een beleid vaststellen zodat haar financiële ratio's tijdig en voldoende verbeteren (met name de leverage ratio) en waardoor het bedrijf tegemoet komt aan de gewijzigde eisen van financiering (bijvoorbeeld door BNG).			
ONTWIKKELINGEN	Het streven van WML is en blijft om voor de komende jaren én daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.			

Paragraaf Grondbeleid

De paragraaf grondbeleid gaat in op het beleid en de positie die de gemeente inneemt ten aanzien van gronden (onroerend goed) welke gebruikt worden voor een (strategische) ontwikkeling. Gronden in eigendom worden gezien als 'voorraad', een bedrijfsmiddel waarmee op een gewenste toekomstige ontwikkeling gestuurd kan worden. De grondpositie bestaat uit een aantal zogenaamde 'grondexploitaties'. Dat zijn locaties welke in ontwikkeling komen dan wel zijn. Eenmaal afgerond is geen sprake meer van exploitaties.

Bij de ontwikkeling van een gebied is de gemeente gehouden aan de geldende wettelijke en ruimtelijke kaders. Deze zijn vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, maar ook in mogelijke provinciale, regionale en lokale beleidsnota's, kadernota's en visiedocumenten. In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening artikel 212 van de Gemeentewet worden beheersmatige aspecten in paragrafen behandeld. In artikel 11g van deze verordening is het kader aangegeven: "In de paragraaf grondbeleid van de begroting en jaarstukken wordt ingegaan op de uitvoering van het grondbeleid en de financiële ontwikkelingen van de in ontwikkeling genomen projecten."

Grondbeleid heeft een grote financiële impact. De eventuele baten maar ook financiële risico's komen uiteindelijk uit in de Algemene Reserve en zijn daarmee van grote invloed op de algemene financiële positie van de gemeente. Hoewel bij planontwikkelingen en exploitatieberekeningen getracht wordt de risico's zoveel mogelijk te minimaliseren, is het noodzakelijk een algemene buffer achter de hand te houden. Zie hiervoor de paragraaf Risicomanagement en Weerstandsvermogen.

De inhoudelijke aspecten (planning, resultaten) van de diverse strategische ontwikkellocaties zijn nader beschreven bij het programma Wonen & Verkeer in het beleidsdeel van deze begroting.

De grondpositie van de gemeente Vaals kan momenteel gesplitst worden in een 4-tal grondexploitaties (onderhanden projecten).

Grond-exploitaties	Boekwaarde begin 2021	Ontwikkelingen in 2021	Boekwaarde eind 2021	Ontwikkelingen na 2021	Resultaat-Verwachting
Hekkert-terrein	€ 1.009.000	-€ 1.009.000	€ 0		€ 0
Von Clermontpark	€ 2.826.000	-€45.000	€ 2.781.000	-€ 2.312.000	€ 0
Pastoerswei/Aan de Linde	€ 165.000	-€ 690.000	€ 0		€ 525.000
Esso-locatie	€ 778.000	- € 528.000	€ 0		-€ 250.000
	€ 4.778.000		€ 2.781.000		€ 275.000

Uit dit overzicht blijkt dat we verwachten in 2021 forse ontwikkelingen t.a.v. de grondexploitaties. Dit resulteert uiteindelijk in een toevoeging aan de Algemene Reserve van per saldo € 275.000 (winst).

Hekkert-terrein

Dit terrein is bedoeld voor het realiseren van studentenhuisvesting, ca. 110 woningen, conform bestemmingsplan. De verkoop van het voormalige 'Opel Hekkert-terrein' aan Focus Vastgoed BV is eind 2019 ontbonden. Inmiddels is een nieuwe ontwikkelaar voor dit terrein gevonden, waarmee dezelfde verkoopprijs ad € 1,1 miljoen is overeengekomen. Naar verwachting zal de koopovereenkomst in het najaar van 2020 worden ondertekend. Indien de omgevingsvergunning onherroepelijk is zal de eigendomsoverdracht plaatsvinden en daarmee ook de betaling van de koopsom. Dit zal naar verwachting nog in 2021 gebeuren, waarna de bouwwerkzaamheden gestart kunnen worden. Naast het ontvangen van de koopsom verwachten we in 2021 nog juridische kosten m.b.t. de af te sluiten anterieure overeenkomst alsmede het gemeentelijk aandeel in enkele aanpassingen van het naastgelegen terrein Road Runner (conform eerder raadsbesluit). Uiteindelijk resteert een kleine boekwinst, welke in mindering wordt gebracht op de resterende boekwaarde Von Clermontpark. Financieel resultaat derhalve nihil.

Von Clermontpark

Het stadsvernieuwingsproject Von Clermontpark kent zijn oorsprong in de jaren '90 en omvat de herstructurering van een omvangrijk terrein waar voorheen onder andere de oude naaldenfabriek Muva stond, aangevuld met de voormalige voetballocatie Wit-Groen. Momenteel resteert nog de 'lange strook' achter vijver De Obelisk met een totale oppervlakte van ca. 6.500 m2 als ook de locatie van het voormalige 'Van Houten-gebouw' aan de Beemderlaan. Op grond van de uitkomsten van het Lokale Woonbehoefte-onderzoek uit 2019 heeft de raad als kader voor de ontwikkeling van deze locatie meegegeven om te streven naar een samenhangende mix van woonruimtes voor diverse doelgroepen, zoals starters, jonge gezinnen, senioren en studenten. Op de locatie aan de Beemderlaan zou mogelijk een ontwikkeling van een centrale maatschappelijke voorziening in de plannen kunnen worden geïntegreerd. Momenteel lopen gesprekken met diverse geïnteresseerde partijen. Verwachting is dat eind dit jaar/begin 2021 een concreet project tot stand gaat komen.

In 2020 (bij de najaarsnota) heeft een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden van € 750.000 (ten laste van de Algemene Reserve). Reden was dat de locatie Von Clermontpark conform de richting van de raad niet meer volledig wordt ingezet voor studentenhuisvesting, hetgeen een negatief effect heeft op de uiteindelijk te realiseren verkoopprijs. In 2021 verwachten we naast enkele kosten zoals juridische bijstand bij het afsluiten van overeenkomsten en de verplichte periodieke grondwaterbemonstering, per saldo een vermindering van de boekwaarde. Dat wordt veroorzaakt door de kleine boekwinst op het Hekkert-terrein, welke ten gunste komt van de boekwaarde van het Von Clermontpark. Op basis van de lopende gesprekken verwachten we in de loop van 2022 een verkoopprijs te kunnen ontvangen van € 1.950.000 voor het grondstuk langs de vijver en mogelijk aanvullend nog € 400.000 voor het grondstuk aan de Beemderlaan. Rekening houdend met enkele kosten op het gebied van juridische advisering en bijdragen in planontwikkeling/afwerking omgeving wordt dan per saldo € 2.312.000 gerealiseerd. Uiteindelijk resteert dan nog een boekwaarde van € 469.000, welke als restant boekwaarde verantwoord kan blijven staan onder de bezittingen/vaste activa. Deze boekwaarde vertegenwoordigt een aantal bezittingen, zoals de voormalige gemeentewerf en de gronden rondom. Het financieel resultaat van het gehele project Von Clermontpark is hiermee, na afronding van de exploitatiefase, nihil.

Pastoerswei

Medio 2020 is de locatie Pastoerswei verkocht aan Burgt Bouw uit Maastricht. Deze zal op dit terrein 18 levensloopbestendige seniorenwoningen ontwikkelen. Aangezien de huidige bestemming 'maatschappelijk' is zal in eerste instantie een procedure voor een nieuw bestemmingsplan moeten worden gevolgd. Als alles meezit zou in 2021 een onherroepelijke omgevingsvergunning kunnen worden afgegeven, waarna de eigendom definitief wordt overgedragen en de koopsom ad € 700.000 betaald zal worden. De gemeente heeft geen kosten inzake de aanleg van de openbare ruimte/infrastructuur, wel mogelijke kosten van juridische advisering, waarmee per saldo € 690.000 van de boekwaarde kan worden afgeboekt. Daarmee realiseren we een forse boekwinst ad € 525.000, welke aan de Algemene Reserve zal worden toegevoegd.

Esso-station

In 2017 heeft de gemeenteraad besloten het op dat moment nog in exploitatie zijnde Esso-tankstation aan de Maastrichterlaan voor € 600.000 (excl. bijkomende kosten) als strategische aankoop te verwerven. Een unieke kans om het risicovolle tankstation uit de woonkern te weren en een ruimtelijke kwaliteitsslag te realiseren op deze centrumlocatie, met een doorsteek naar het achtergelegen Von Clermontpark. Grootste probleem van de ontwikkeling betreft de nogal forse opgave inzake sloop en sanering. Via een samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en Provincie Limburg is door de Provincie een bijdrage toegezegd in 50% van het niet afgedekte 'gat' voor wat betreft sloop en saneringskosten van het voormalige Esso-tankstation, in totaal € 267.500. Inmiddels lopen vergevorderde onderhandelingen met een partij die ter plaatse circa 30 woningen/appartementen wil realiseren. Rekening houdend met mogelijke aanvullende kosten van onderzoek en juridische ondersteuning en een mogelijke verkoopprijs van € 800.000, resteert uiteindelijk nog een gemeentelijk tekort van € 250.000, welk ten laste van de Algemene Reserve zal komen als dat niet verder teruggebracht kan worden.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

1. Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de (gewenste) onderhoudstoestand en de onderhoudskosten van infrastructuur (wegen, riolering), voorzieningen (groen, openbare verlichting en gebouwen) binnen de gemeente Vaals. Deze uitgaven voor onderhoud komen in alle programma's voor, maar met name in de programma's Wonen & Verkeer en Mens & Voorzieningen.

Vaals heeft aan openbare ruimte o.a. 35.000 meters weg binnen de bebouwde kom, 47.000 meters weg buiten de bebouwde kom, 72.000 strekkende meters riolering, 156.000 vierkante meter openbaar groen in beheer en ongeveer 20 gemeentelijke gebouwen. De kwaliteit van de wegen, riolering, groen, gebouwen e.d. en het onderhoud daarvan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de hoogte van de lasten.

Conform artikel 17 van de financiële verordening gemeente Vaals 2017 (vastgesteld 6 februari 2017) wordt in deze paragraaf een vertaling weergegeven van de onderhoudsplannen wegen, openbaar groen, gebouwen, riolering en openbare verlichting.

2. Wegen

Beleidskader

Binnen het **meerjarenonderhoudsplan wegen 2015 – 2020** is een tweetal aspecten nader uitgewerkt namelijk:

- Kwalitatief onderhoud → dit betreft een inventarisatie van de gebreken, die geconstateerd zijn tijdens de visuele inspectie. Vervolgens is door middel van een bepaald puntensysteem het onderhoud toebedeeld aan een bepaald jaar.
- Cyclisch onderhoud → dit onderhoud is voornamelijk gebaseerd op de te verwachten levensduur van een weg en in mindere mate het jaar van aanleg. Indien een weg cyclisch onderhoud nodig heeft, dan betreft dit veelal een complete reconstructie van een weg (investeringsprogramma).

Financiële consequenties

Op basis van het in 2019 geactualiseerde wegenbeheersplan, opgesteld door BT Advies, is een financiële injectie nodig om alle wegen op het minimale gewenste niveau van 'B' te krijgen (op een schaal van A – D). Hiertoe zijn in deze begroting middelen opgenomen om alle 'D en C wegen' via groot onderhoud naar kwaliteitsniveau 'B' te brengen.

2021 zal tevens gebruikt worden voor het in beeld brengen van het complete financiële plaatje voor het reguliere groot onderhoud van het hele areaal, met inachtneming van de nog uit te spreken gewenste kwaliteitsniveau's in de integrale beheersvisie openbare ruimte.

In de jaren 2020 - 2024 is als exploitatiepost 'kwalitatief onderhoud' jaarlijks € 336.000 geraamd. Als gevolg van een "OMOP"-aanbestedingsvoordeel wordt jaarlijks € 40.000 ingeboekt als besparing op deze lasten.

Omschrijving	Werkelijk 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024
Onderhoudslasten	98.000	296.000	292.000	370.000	309.000	280.000
Kapitaallasten	429.000	571.000	487.000	489.000	472.000	502.000
Mutaties voorziening wegen	240.000	0	-26.000	-114.000	-54.000	-24.000
Totaal	767.000	867.000	753.000	745.000	727.000	758.000

3. Openbaar groen

Beleidskader

Groenstructuurplan 2010 – 2024

In het dekkingsplan van de begroting 2011 is besloten de jaarlijkse lasten van € 55.000 omlaag te brengen naar € 35.000 door middel van het verlengen van de uitvoeringstermijn met 5 jaren (was 2010 – 2019). In de begroting 2014 is besloten de uitvoering van het groenstructuurplan tijdelijk 'on hold' te plaatsen. Middels de begroting 2019 is besloten de 'on-hold-status' op te heffen, zodoende dat de middelen weer beschikbaar zijn. In de integrale beheersvisie openbare ruimte (IBOR) zal terugkomen waar deze middelen aan besteed zullen worden.

Financiële consequenties

De jaarlijkse lasten voortvloeiend uit het groenstructuurplan bedragen € 35.000 (investeringskrediet). In verband met het besluit de uitvoering tijdelijk 'on hold' te zetten werd jaarlijks een bezuiniging op kapitaallasten gerealiseerd.

Naast de lasten uit het groenstructuurplan staat voor regulier onderhoud van het groen in de openbare ruimte in 2021 een bedrag van circa € 356.000 opgenomen in de begroting. Dit betreft o.a. algemeen onderhoud groen, groen Bloemendalpark, onkruidbestrijding, onderhoud bomen, etc.

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Omschrijving	Werkelijk 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024
Onderhoudslasten	336.000	310.000	356.000	356.000	356.000	356.000
Kapitaallasten	72.000	118.000	109.000	108.000	111.000	110.000
Totaal	408.000	428.000	465.000	464.000	467.000	466.000

4. Gebouwen

Beleidskader

Meerjarenonderhoudsplan gebouwen 'Plan Heijmans' 2019 - 2028.

Dit plan geeft de onderhoudswerkzaamheden (technisch onderhoud, preventief onderhoud, herstelonderhoud) weer die noodzakelijk zijn om de functie van het gebouw te kunnen blijven waarborgen. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële consequenties

De gemiddelde jaarlijkse onderhoudslasten voor de planperiode van 10 jaren op basis van het nieuwe MJOP bedragen circa € 473.000. Het nieuwe onderhoudsplan is zoals gebruikelijk opgesteld op basis van economische levensduur. De ervaring leert dat de technische levensduur van de onderhoudswerkzaamheden een bepaalde rek geeft in de termijnen van onderhoud. Op basis daarvan is een realistische korting van 30% toegepast op de onderhoudsbudgetten opgenomen in het nieuwe MJOP. Door het toepassen van deze korting en daardoor het afwijken van de onderhoudsbudgetten genoemd in het MJOP, is het kwaliteitsniveau ook in geringe mate lager, echter nog steeds ruim voldoende.

Meer- of minderlasten gerelateerd aan € 200.000 worden geëgaliseerd met de voorziening onderhoud gebouwen. Concreet betekent dit dat jaarlijks per saldo € 200.000 aan onderhoudsbudgetten in de begroting zijn verwerkt. In 2023 is ruim € 800.000 benodigd aan onderhoud gebouwen. De voorziening is ontoereikend om de hogere lasten ad € 600.000 te egaliseren. Om die reden is in de begroting 2020 besloten voorgesteld de egalisatievoorziening in 2022 te voeden ten laste van de algemene reserve.

Omschrijving	Werkelijk 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024
Onderhoudslasten	198.000	412.000	213.000	258.000	796.000	226.000
Mutaties voorziening onderhoud gebouwen	2.000	-212.000	-13.000	-58.000	-596.000	-26.000
Totaal	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000

Voor 2021 staan de volgende voornaamste onderhoudswerkzaamheden op de planning:

- Gemeentehuis → schilderwerk buitenkozijnen en vervangen noodverlichting;
- Gemeentewerf → binnenschilderwerk en vervangen (brand)veiligheidsinstallaties;
- Gemeentetoren → buitenschilderwerk.

5. Rioleringen

Beleidskader

Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2018 - 2022.

In 2017 is het GRP vastgesteld (Raadsbesluit 23.10.2017). De lasten volgend uit het GRP zijn verwerkt in deze begroting. Onderhoud van rioleringen zal gedurende de planperiode conform de kaders van het plan plaatsvinden. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële consequenties

De gemeente Vaals hanteert sinds jaren een 100% kostendekkende tarieven rioolheffing. Dit betekent dat alle lasten gemoeid met beleidsveld riolering gedekt moeten worden door de opbrengst rioolheffing. De voorziening rioleringen (voorheen reserve riolering), die in het verleden gevormd is met overschotten rioolheffing, blijft intact om eventuele grote onvoorziene uitgaven gedurende een begrotingsjaar te dekken.

De onderhoudslasten aan rioleringen en pompgemalen, en de lasten gemoeid met het deltaplan Vaals (Rb. 15.04.19), bedragen in 2021 circa € 285.000. Deze bestaan uit met name inspectiekosten (€ 30.000), deelreparaties riolering (€ 50.000), doorspuiten en correctief onderhoud (€ 85.000), onderhoud pompgemalen (€ 85.000) en onderhoud aan huisaansluitingen (€ 20.000).

Omschrijving	Werkelijk 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024
Onderhoudslasten	230.000	300.000	285.000	270.000	270.000	270.000
Kapitaallasten	414.000	563.000	508.000	511.000	505.000	503.000
Totaal	644.000	863.000	793.000	781.000	775.000	773.000

6. Openbare verlichting

Beleidskader

Het beleid inzake openbare verlichting is verankerd in het **beleidsplan openbare verlichting 2011 – 2030** (vastgesteld door de Raad op 29 oktober 2012). Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. In 2021 zal een nieuw beheersplan openbare verlichting worden opgesteld.

Financiële consequenties

In 2016 is het bestaande contract met Ziut omgezet in een nieuw contract met een looptijd van 10 jaar. Naast een besparing op de vervangings- en onderhoudskosten, biedt dit contract meer flexibiliteit. In het oude contract bestond de verplichting alle aanleg van verlichting aan Ziut te gunnen; in het nieuwe contract is vastgelegd dat voor de aanleg van verlichting vanaf € 50.000 geen verplichting meer bestaat dit 1 op 1 aan Ziut te gunnen. Dit sluit aan bij ons aanbestedingsbeleid waarbij werken vanaf € 50.000 meervoudig aanbesteed moeten worden.

De onderhoudslasten voortvloeiend uit het nieuwe contract met Ziut bedragen vanaf 2019 € 34.000. Op grond van raadsbesluit d.d. 29 oktober 2012 worden meer- minderlasten (t.o.v. € 64.000) verrekend met de egalisatievoorziening openbare verlichting. Dit houdt in dat de komende jaren jaarlijks wordt gedoteerd aan de voorziening. Dit is als zodanig financieel verwerkt in de begroting. Daarnaast is een bedrag ad circa € 35.000 structureel in de begroting opgenomen zijnde de energielasten van de openbare verlichting.

Omschrijving	Werkelijk 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024
Vervanging lichtmasten	3.000	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
Regulier onderhoud openbare verlichting	69.000	76.000	76.000	76.000	76.000	76.000
Kapitaallasten	6.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Mutaties egalisatievoorziening openbare verlichting	61.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal	139.000	147.000	147.000	147.000	147.000	147.000

7. Onderhoudsvoorzieningen

De accountant heeft bij zijn controle op de jaarstukken 2019 een opmerking gemaakt ten aanzien van de gemeentelijke werkwijze bij onderhoudsvoorzieningen. Dit geldt specifiek voor de voorziening onderhoud gebouwen, voorziening onderhoud wegen en voorziening onderhoud openbare verlichting. De accountant adviseert om de jaarlijkse lasten rechtstreeks ten laste te brengen van de betreffende onderhoudsvoorziening, en het verschil te muteren in de exploitatie. Dit leidt volgens de accountant tot een beter inzicht. Omdat deze voorgestelde andere werkwijze een degelijke adequate voorbereiding vergt, is uit pragmatisch oogpunt ervoor gekozen de 'oude' werkwijze te continueren voor de begroting 2021. Met dien verstande dat na vaststelling van de begroting 2021 de consequenties inzichtelijk worden gemaakt. Het zou niet mogelijk mogen zijn dat de nieuwe werkwijze leidt tot andere begrotingssaldi, derhalve heeft dit voor de begroting geen impact. Mocht dit echter leiden tot een noodzakelijke begrotingswijziging (verschuivingen tussen bepaalde posten), zal dit uiteraard aan de raad voorgelegd worden (bijvoorbeeld bij de voorjaarsnota 2021).

Deel 4

Bijlages

OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN BEGROTING 2021

Reserve/voorziening	Saldo per 01.01.2021	Vermeerderingen in 2021			Verminderings in 2021				Saldo per 31.12.2021
		toevoegingen tlv. exploitatie	toevoegingen tlv. andere reserves/ voorzieningen	overige toevoegingen en ontvangsten van derden	onttrekkingen tg. exploitatie	onttrekkingen tg. andere reserves/ voorzieningen	onttrekkingen tg. balansposten vaste activa/ investeringen	overige aanwendungen	
Algemene reserve	2.297.649	250.000	0	0	-110.000	-2.187	0	0	2.435.462
Bestemmingsreserves:									
Gemeentefonds	506.000	80.000	0	0	0	0	0	0	586.000
Uniformenfonds	31.151	0	0	0	0	0	0	0	31.151
Frictiekosten ambtelijke organisatie	147.281	0	0	0	-147.281	0	0	0	0
Bestemmingsplannen	1.651	0	0	0	0	0	0	0	1.651
Egalisatie belastingtarieven	313.605	0	0	0	-313.605	0	0	0	0
Nieuwe gemeentewerf	425.124	0	0	0	-28.000	0	0	0	397.124
Parkeervoorzieningen	66.052	0	0	0	-4.000	0	0	0	62.052
Re-integratie	230.127	0	0	0	0	0	0	0	230.127
Minimabeleid	65.917	0	0	0	0	0	0	0	65.917
WMO	251.000	0	0	0	-91.000	0	0	0	160.000
I-deel WWB	412.688	0	0	0	0	0	0	0	412.688
Parkeerbonds	30.102	0	0	0	0	0	0	0	30.102
Subtotaal bestemmingsreserves	2.480.698	80.000	0	0	-583.886	0	0	0	1.976.812
TOTAAL RESERVES	4.778.347	330.000	0	0	-693.886	-2.187	0	0	4.412.274
Voorzieningen:									
Uitkeringen gewezen wethouders	34.559	0	2.187	0	0	0	0	-36.746	0
Wegen infrastructuur	239.905	0	0	0	-26.334	0	0	0	213.571
Egalisatie openbare verlichting	141.116	30.440	0	0	0	0	0	0	171.556
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	610.969	0	0	0	-28.271	0	0	0	582.698
Rioleringen	156.089	0	0	0	0	0	0	0	156.089
Leader project	44.000	0	0	0	0	0	0	0	44.000
Kwaliteitsfonds landelijke inpassing	37.203	0	0	0	0	0	0	0	37.203
Woningbouwinitiatieven	40.040	0	0	0	0	0	0	0	40.040
Dubieuze debiteuren	188.808	0	0	0	0	0	0	0	188.808
TOTAAL VOORZIENINGEN	1.492.689	30.440	2.187	0	-54.605	0	0	-36.746	1.433.965
TOTAAL RESERVES/VOORZIENINGEN	6.271.036	360.440	2.187	0	-748.491	-2.187	0	-36.746	5.846.239

OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN MEERJARIG 2022 - 2024

Reserve/voorziening	Saldo per 01.01.2022	Mutaties in 2022		Saldo per 31.12.2022	Mutaties in 2023		Saldo per 31.12.2023	Mutaties in 2024		Saldo per 31.12.2024
		vermeer- deringen	vermin- deringen		vermeer- deringen	vermin- deringen		vermeer- deringen	vermin- deringen	
Algemene reserve	2.435.462	250.000	-205.000	2.480.462	250.000	-75.000	2.655.462	250.000	-75.000	2.830.462
Bestemmingsreserves:										
Gemeentefonds	586.000	268.000	0	854.000	189.000	0	1.043.000	0	0	1.043.000
Uniformenfonds	31.151	0	0	31.151	0	0	31.151	0	0	31.151
Frictiekosten ambtelijke organisatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsplannen	1.651	0	0	1.651	0	0	1.651	0	0	1.651
Egalisatie belastingtarieven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nieuwe gemeentewerf	397.124	0	-28.000	369.124	0	-28.000	341.124	0	-28.000	313.124
Parkeervoorzieningen	62.052	0	-4.000	58.052	0	-4.000	54.052	0	-4.000	50.052
Re-integratie	230.127	0	0	230.127	0	0	230.127	0	0	230.127
Minimabeleid	65.917	0	0	65.917	0	0	65.917	0	0	65.917
WMO	160.000	0	0	160.000	0	0	160.000	0	0	160.000
I-deel WWB	412.688	0	0	412.688	0	0	412.688	0	0	412.688
Parkeerbonds	30.102	0	0	30.102	0	0	30.102	0	0	30.102
Subtotaal bestemmingsreserves	1.976.812	268.000	-32.000	2.212.812	189.000	-32.000	2.369.812	0	-32.000	2.337.812
TOTAAL RESERVES	4.412.274	518.000	-237.000	4.693.274	439.000	-107.000	5.025.274	250.000	-107.000	5.168.274
Voorzieningen:										
Uitkeringen gewezen wethouders	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wegen infrastructuur	213.571	0	-114.334	99.237	0	-53.584	45.653	0	-24.334	21.319
Egalisatie openbare verlichting	171.556	30.440	0	201.996	30.440	0	232.436	30.440	0	262.876
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	582.698	150.000	-62.547	670.151	0	-602.186	67.965	0	-29.379	38.586
Rioleringen	156.089	0	0	156.089	0	0	156.089	0	0	156.089
Leader project	44.000	0	0	44.000	0	0	44.000	0	0	44.000
Kwaliteitsfonds landelijke inpassing	37.203	0	0	37.203	0	0	37.203	0	0	37.203
Woningbouwinitiatieven	40.040	0	0	40.040	0	0	40.040	0	0	40.040
Dubieuze debiteuren	188.808	0	0	188.808	0	0	188.808	0	0	188.808
TOTAAL VOORZIENINGEN	1.433.965	180.440	-176.881	1.437.524	30.440	-655.770	812.194	30.440	-53.713	788.921
TOTAAL RESERVES/VOORZIENINGEN	5.846.239	698.440	-413.881	6.130.798	469.440	-762.770	5.837.468	280.440	-160.713	5.957.195

Investeringsprogramma 2021 - 2024						T.I.v.	Afschrijvings-	Kap. lasten	Kap. lasten	Kap. lasten	Kap. lasten	
						Bijdrage van	termijn in jaren	2021	2022	2023	2024	
						derden	lineair	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	
		2021	2022	2023	2024	Totaal						
INVESTERINGEN												
1	Upgrade Corsa omgeving	C05.00.090	35.000		40.000	75.000		5	245	7.525	7.392	15.793
2	Integratie Liber / gegevensmakelaar	C05.00.100	11.500			11.500		3	81	4.006	3.941	3.883
3	Vernieuwen en uitbreiden wifi-netwerk	C05.00.120	30.000			30.000		5	210	6.450	6.336	6.234
4	Afwatering rotonde Randweg	C02.60.020			145.000	145.000		40			1.015	5.510
5	Rioolreconstructie Schoolstraat Lemiers	C02.60.020			150.000	150.000		40				975
6	Wegreconstructie Schoolstraat Lemiers	C02.70.020			615.000	615.000		20				3.998
7	Aanschaf voertuig buitendienst	C05.70.030			40.000	40.000		7			280	6.234
TOTAAL			76.500	225.000	765.000	1.066.500			536	17.981	18.964	42.627

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel
Lasten thema 1	8.207.000	76.000	8.131.000	8.118.000	25.000	8.093.000	8.502.000	0	8.502.000	7.939.000	0	7.939.000
Lasten thema 2	6.556.000	250.000	6.306.000	6.346.000	60.000	6.286.000	6.433.000	0	6.433.000	6.193.000	0	6.193.000
Lasten thema 3	8.423.000	7.000	8.416.000	8.236.000	0	8.236.000	8.126.000	0	8.126.000	8.039.000	0	8.039.000
Lasten thema 4	3.708.000	40.000	3.668.000	3.718.000	0	3.718.000	3.759.000	0	3.759.000	3.730.000	0	3.730.000
Totaal lasten thema's	26.894.000	373.000	26.521.000	26.418.000	85.000	26.333.000	26.820.000	0	26.820.000	25.901.000	0	25.901.000
Baten thema 1	-567.000	-25.000	-542.000	-557.000	-25.000	-532.000	-543.000	0	-543.000	-509.000	0	-509.000
Baten thema 2	-3.630.000	0	-3.630.000	-3.926.000	0	-3.926.000	-3.925.000	0	-3.925.000	-3.867.000	0	-3.867.000
Baten thema 3	-5.473.000	0	-5.473.000	-5.471.000	0	-5.471.000	-5.472.000	0	-5.472.000	-5.473.000	0	-5.473.000
Baten thema 4	-309.000	0	-309.000	-275.000	0	-275.000	-270.000	0	-270.000	-269.000	0	-269.000
Totaal baten thema's	-9.979.000	-25.000	-9.954.000	-10.229.000	-25.000	-10.204.000	-10.210.000	0	-10.210.000	-10.118.000	0	-10.118.000
Saldo van baten en lasten thema's	16.915.000	348.000	16.567.000	16.189.000	60.000	16.129.000	16.610.000	0	16.610.000	15.783.000	0	15.783.000
Lasten algemeen dekkingsmiddel	1.550.000	273.000	1.277.000	1.790.000	295.000	1.495.000	1.439.000	63.000	1.376.000	1.828.000	48.000	1.780.000
Lasten overhead	3.194.000	27.000	3.167.000	3.087.000	0	3.087.000	3.138.000	0	3.138.000	3.121.000	0	3.121.000
Lasten vennootschapbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasten onvoorzien	30.000	0	30.000	30.000	0	30.000	30.000	0	30.000	30.000	0	30.000
Totaal lasten diverse	4.774.000	300.000	4.474.000	4.907.000	295.000	4.612.000	4.607.000	63.000	4.544.000	4.979.000	48.000	4.931.000
Baten algemeen dekkingsmiddel	-21.255.000	0	-21.255.000	-21.376.000	0	-21.376.000	-21.978.000	0	-21.978.000	-21.576.000	0	-21.576.000
Baten overhead	-9.000	0	-9.000	-9.000	0	-9.000	-9.000	0	-9.000	-9.000	0	-9.000
Baten vennootschapbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten diverse	-21.264.000	0	-21.264.000	-21.385.000	0	-21.385.000	-21.987.000	0	-21.987.000	-21.585.000	0	-21.585.000
Saldo van diverse	-16.490.000	300.000	-16.790.000	-16.478.000	295.000	-16.773.000	-17.380.000	63.000	-17.443.000	-16.606.000	48.000	-16.654.000
Totale saldo van baten en lasten van de thema's en diverse	425.000	648.000	-223.000	-289.000	355.000	-644.000	-770.000	63.000	-833.000	-823.000	48.000	-871.000
Stortingen in reserves	330.000	330.000	0	518.000	518.000	0	439.000	439.000	0	250.000	250.000	0
Onttrekkingen aan reserves	-696.000	-696.000	0	-237.000	-237.000	0	-107.000	-107.000	0	-107.000	-107.000	0
Geraamd resultaat	-366.000	-366.000	0	281.000	281.000	0	332.000	332.000	0	143.000	143.000	0
Totaal structurele lasten			30.995.000			30.945.000			31.364.000			30.832.000
Totaal structurele baten			-31.218.000			-31.589.000			-32.197.000			-31.703.000
Structurele baten - structurele lasten			-223.000			-644.000			-833.000			-871.000

TAAKVELDENBEGROTING GEMEENTE VAALS 2021 - 2024

	2021	2022	2023	2024	Programma
0 - Bestuur en ondersteuning	-15659001	-14.967.376	-15.802.357	-15.255.031	
0.1 - Bestuur	931.720	956.720	956.720	956.720	B&D
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	747.000	747.000	747.000	747.000	
3.8 Overige goederen diensten	125.020	150.020	150.020	150.020	
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	30.000	30.000	30.000	30.000	
4.3.6 Inkomensoverdrachten - overige overheden	29.700	29.700	29.700	29.700	
0.2 - Burgerzaken	684.336	691.583	698.762	670.631	B&D
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	484.880	481.880	481.880	481.880	
3.8 Overige goederen diensten	156.910	158.410	166.910	138.910	
4.3.1 Inkomensoverdrachten - Rijk	46.500	45.000	42.500	42.500	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	113.725	115.138	111.571	113.019	
7.3 Afschrijvingen	15.000	15.000	15.000	13.645	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	821	655	401	177	
<i>Baten</i>					
3.7 Leges en andere rechten	-133.500	-124.500	-119.500	-119.500	
0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	
0.4 - Overhead	3.489.187	3.369.267	3.419.976	3.403.380	B&D
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.928.940	1.920.940	1.910.940	1.910.940	
2.1 Belastingen	1.660	1.670	1.680	1.690	
3.8 Overige goederen diensten	1.389.225	1.329.293	1.392.362	1.379.710	
4.3.1 Inkomensoverdrachten - Rijk	2.000	2.000	2.000	2.000	
4.3.6 Inkomensoverdrachten - overige overheden	11.000	11.000	11.000	11.000	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	8.000	8.000	8.000	8.000	
7.3 Afschrijvingen	139.967	88.259	88.259	85.977	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	17.295	17.005	14.635	12.963	
<i>Baten</i>					
3.5.2 Verhuur personeel aan derden	-100	-100	-100	-100	
3.6 Huren	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	
3.8 Overige goederen diensten	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	
0.5 - Treasury	-37.879	-61.278	-45.161	-64.677	B&D
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	36.440	35.720	35.000	35.120	
2.1 Belastingen	360	360	360	360	
3.8 Overige goederen diensten	9.390	6.948	16.723	7.418	
5.1 Rente	575.606	529.412	483.379	437.798	
7.3 Afschrijvingen	5.190	5.190	5.774	5.895	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	4.054	4.341	4.058	3.707	
<i>Baten</i>					
3.8 Overige goederen diensten	-200	-200	-200	-200	
5.1 Rente	-89				
5.2 Dividenden en winsten	-151.594	-151.594	-151.594	-151.594	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	-517.036	-491.455	-438.661	-403.181	
0.61 - OZB woningen	-1.743.478	-1.742.389	-1.741.572	-1.740.484	B&D
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	44.500	44.500	44.500	44.500	
3.8 Overige goederen diensten	10.925	10.925	10.925	10.925	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	43.585	44.674	45.491	46.579	
<i>Baten</i>					
2.2.1 belastingen op producenten	-1.842.488	-1.842.488	-1.842.488	-1.842.488	
0.62 - OZB niet-woningen	-540.899	-540.520	-540.235	-539.855	B&D
<i>Lasten</i>					
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	15.178	15.557	15.842	16.222	
<i>Baten</i>					
2.2.1 belastingen op producenten	-556.077	-556.077	-556.077	-556.077	
0.63 - Parkeerbelasting	-779.000	-779.000	-779.000	-779.000	W&V
<i>Lasten</i>					
3.8 Overige goederen diensten	6.000	6.000	6.000	6.000	
<i>Baten</i>					
3.7 Leges en andere rechten	-785.000	-785.000	-785.000	-785.000	
0.64 - Belasting overig	-18.592	-32.545	-33.511	-33.466	B&D
<i>Lasten</i>					
3.8 Overige goederen diensten	30.177	30.177	30.177	30.177	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	1.831	2.878	1.912	1.957	
4.4.8 Oninbaar GB	15.000				
<i>Baten</i>					
2.2.1 belastingen op producenten	-30.800	-30.800	-30.800	-30.800	
2.2.2 belastingen op huishoudens	-34.800	-34.800	-34.800	-34.800	

TAAKVELDENBEGROTING GEMEENTE VAALS 2021 - 2024

	2021	2022	2023	2024	Programma
0.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-18.078.647	-18.183.177	-18.309.803	-18.510.900	B&D
Baten					
4.3.1 Inkomensoverdrachten - Rijk	-18.078.647	-18.183.177	-18.309.803	-18.510.900	
0.8 - Overige baten en lasten	800.043	1.072.963	239.467	1.239.620	B&D
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	730.500	482.000	490.000	619.500	
3.8 Overige goederen diensten	79.580	494.260	331.359	634.674	
7.2 Mutatie voorzieningen	2.187	150.000			
7.3 Afschrijvingen	11.016	11.016	11.016	11.016	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	3.855	3.966	3.547	3.150	
Baten					
3.6 Huren	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	
7.2 Mutatie voorzieningen	-7.095	-48.279	-576.455	-8.720	
0.9 - Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	
0.10 - Mutaties reserves	-365.792	281.000	332.000	143.000	B&D
Lasten					
7.1 Mutatie reserves	330.000	518.000	439.000	250.000	
Baten					
7.1 Mutatie reserves	-695.792	-237.000	-107.000	-107.000	
0.11 - Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	B&D
1 - Veiligheid	1.258.027	1.282.086	1.321.098	1.321.064	
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	860.373	884.432	923.444	923.410	B&D
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	30.300	30.300	30.300	30.300	
3.8 Overige goederen diensten	24.062	18.062	18.062	18.062	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	805.541	835.567	874.612	874.612	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	470	503	470	436	
1.2 - Openbare orde en veiligheid	397.654	397.654	397.654	397.654	B&D
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	342.000	342.000	342.000	342.000	
2.1 Belastingen	300	300	300	300	
3.8 Overige goederen diensten	58.725	58.725	58.725	58.725	
4.2.0 Subsidies	283	283	283	283	
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	4.196	4.196	4.196	4.196	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	12.150	12.150	12.150	12.150	
Baten					
3.8 Overige goederen diensten	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.262.038	2.243.417	2.280.282	2.208.996	
2.1 - Verkeer en vervoer	1.689.549	1.671.134	1.708.927	1.638.488	W&V
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	248.190	243.330	238.470	239.280	
2.1 Belastingen	2.888	2.888	2.888	2.888	
3.8 Overige goederen diensten	733.599	806.560	809.512	720.330	
7.2 Mutatie voorzieningen	30.440	30.440	30.440	30.440	
7.3 Afschrijvingen	616.030	616.030	611.606	602.010	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	93.336	94.820	78.195	76.474	
Baten					
3.8 Overige goederen diensten	-8.600	-8.600	-8.600	-8.600	
7.2 Toevoeging voorziening	-26.334	-114.334	-53.584	-24.334	
2.2 - Parkeren	572.489	572.283	571.355	570.508	W&V
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	61.960	61.960	61.960	61.960	
2.1 Belastingen	3.350	3.350	3.350	3.350	
3.5.1 Ingeleend personeel	47.500	47.500	47.500	47.500	
3.8 Overige goederen diensten	413.563	413.563	413.563	413.563	
7.3 Afschrijvingen	40.497	40.497	40.497	40.497	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	5.619	5.413	4.485	3.638	
2.3 - Recreatieve havens	0	0	0	0	W&V
2.4 - Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	W&V
2.5 - Openbaar vervoer	0	0	0	0	W&V
3 - Economie	-850.698	-879.136	-874.483	-873.956	
3.1 - Economische ontwikkeling	146.480	126.480	126.480	126.480	W&E
Lasten					

TAAKVELDENBEGROTING GEMEENTE VAALS 2021 - 2024

	2021	2022	2023	2024	Programma
1.1 Salarissen en sociale lasten	125.600	125.600	125.600	125.600	
3.8 Overige goederen diensten	20.880	880	880	880	
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	870	258	2.703	377	W&E
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	17.270	17.090	16.910	16.940	
2.1 Belastingen	98	98	98	98	
3.8 Overige goederen diensten	42.666	41.055	44.499	42.173	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	1.032	1.058	1.077	1.103	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	0				
7.3 Afschrijvingen	1.071	1.071	1.216	1.247	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	158	172	166	140	
<i>Baten</i>					
3.6 Huren	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	
3.7 Leges en andere rechten	-48.125	-46.986	-47.963	-48.024	
3.8 Overige goederen diensten	-3.300	-3.300	-3.300	-3.300	
3.4 - Economische promotie	-998.048	-1.005.874	-1.003.666	-1.000.813	W&E
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	16.400	16.400	16.400	16.400	
3.8 Overige goederen diensten	27.257	22.257	22.257	22.257	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	20.701	21.218	21.607	22.125	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	116.300	113.500	115.500	118.000	
7.3 Afschrijvingen	8.000	8.000	8.000	8.000	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	1.074	1.031	850	685	
<i>Baten</i>					
2.2.1 belastingen op producenten	-1.171.100	-1.171.100	-1.171.100	-1.171.100	
2.2.2 belastingen op huishoudens	-16.680	-17.180	-17.180	-17.180	
4 - Onderwijs	692.871	778.593	779.252	683.908	
4.1 - Openbaar onderwijs	0	0	0	0	M&V
4.2 - Onderwijshuisvesting	95.718	98.726	93.964	91.770	M&V
<i>Lasten</i>					
2.1 Belastingen	7.655	7.655	7.655	7.655	
3.8 Overige goederen diensten	4.339	6.782	4.339	4.339	
7.3 Afschrijvingen	62.668	62.668	62.668	62.668	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	21.056	21.621	19.302	17.108	
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	597.153	679.867	685.288	592.138	M&V
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	32.800	32.800	32.800	32.800	
2.1 Belastingen	27.015	27.015	27.015	27.015	
3.8 Overige goederen diensten	232.351	313.864	324.687	236.637	
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	33.500	33.500	33.500	33.500	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	159.000	159.000	159.000	159.000	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	143.500	143.500	143.500	143.500	
7.3 Afschrijvingen	150.026	150.026	150.026	150.026	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	48.308	49.509	44.107	39.007	
<i>Baten</i>					
3.6 Huren	-10.012	-10.012	-10.012	-10.012	
4.3.1 Inkomensoverdrachten - Rijk	-219.335	-219.335	-219.335	-219.335	
5 - Sport, cultuur en recreatie	2.694.880	2.598.018	2.987.972	2.575.071	
5.1 - Sportbeleid en activering	272.009	271.920	271.920	271.920	M&V
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	41.500	41.500	41.500	41.500	
3.8 Overige goederen diensten	179.245	179.245	154.245	154.245	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	76.175	76.175	76.175	76.175	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	89				
<i>Baten</i>					
3.8 Overige goederen diensten	-25.000	-25.000			
5.2 - Sportaccommodaties	574.209	561.074	623.449	586.875	M&V
<i>Lasten</i>					
2.1 Belastingen	10.532	10.532	10.532	10.532	
3.8 Overige goederen diensten	487.598	506.098	573.870	538.396	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	38.398	38.398	38.398	38.398	
7.3 Afschrijvingen	70.015	38.671	34.505	34.505	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	10.636	10.345	9.114	8.014	
<i>Baten</i>					
3.3 Pachten	-20.720	-20.720	-20.720	-20.720	
3.6 Huren	-4.250	-4.250	-4.250	-4.250	
3.8 Overige goederen diensten	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	414.883	407.406	657.019	393.124	M&V

TAAKVELDENBEGROTING GEMEENTE VAALS 2021 - 2024

	2021	2022	2023	2024	Programma
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	96.840	96.120	95.400	95.520	
2.1 Belastingen	18.589	15.458	15.458	15.458	
3.8 Overige goederen diensten	179.450	169.930	433.930	138.862	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	105.013	105.013	105.013	105.013	
7.3 Afschrijvingen	131.545	131.545	132.129	132.250	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	29.566	29.779	26.031	22.469	
Baten					
3.6 Huren	-91.250	-85.250	-101.250	-101.250	
3.8 Overige goederen diensten	-12.200	-12.200	-12.200	-12.200	
7.5 Overige verrekeningen	-42.670	-42.989	-37.492	-2.998	
5.4 - Musea	56.126	31.037	7.834	2.166	M&V
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	4.100	4.100	4.100	4.100	
2.1 Belastingen	1.775	1.775	1.775	1.775	
3.8 Overige goederen diensten	12.772	37.702	14.715	9.247	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	33.376	-22.424	-22.424	-22.424	
7.3 Afschrijvingen	8.401	8.401	8.401	8.401	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	1.502	1.483	1.267	1.067	
Baten					
3.6 Huren	-5.800				
5.5 - Cultureel erfgoed	57.338	45.940	41.667	40.960	M&V
Lasten					
2.1 Belastingen	166	166	166	166	
3.8 Overige goederen diensten	19.511	8.113	4.064	3.566	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	27.962	27.962	27.962	27.962	
7.3 Afschrijvingen	8.016	8.016	8.016	8.016	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	1.683	1.683	1.459	1.250	
Baten					
3.7 Leges en andere rechten					
5.6 - Media	158.100	158.100	158.100	158.100	B&D
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	16.500	16.500	16.500	16.500	
3.8 Overige goederen diensten	1.600	1.600	1.600	1.600	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	140.000	140.000	140.000	140.000	
5.7 - Openbaar groen en (openlucht)recreatie	1.162.215	1.122.541	1.227.983	1.121.926	W&V
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	484.130	476.750	469.370	470.600	
2.1 Belastingen	22.313	21.228	21.228	21.228	
3.5.1 Ingeleend personeel	50.000	50.000	50.000	50.000	
3.8 Overige goederen diensten	463.592	433.843	543.812	439.141	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	3.700	3.700	3.700	3.700	
7.3 Afschrijvingen	132.210	130.094	134.746	134.809	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	18.920	19.576	17.777	15.098	
Baten					
3.6 Huren	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	
3.8 Overige goederen diensten	-5.650	-5.650	-5.650	-5.650	
6 - Sociaal domein	8.652.406	8.386.457	8.367.725	8.164.545	
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie					
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	779.900	779.900	779.900	779.900	
2.1 Belastingen	4.956	5.061	5.061	5.061	
3.5.1 Ingeleend personeel	50.000	50.000	50.000	50.000	
3.8 Overige goederen diensten	126.316	81.205	216.955	77.412	
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	148.773	148.773	148.773	148.773	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	384.666	401.209	374.220	374.220	
7.3 Afschrijvingen	542	542	542	542	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	182	187	167	148	
Baten					
3.6 Huren	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	
6.2 - Wijkteams	191.923	146.923	146.923	146.923	M&V
Lasten					
3.8 Overige goederen diensten	89.800	44.800	44.800	44.800	
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	47.123	47.123	47.123	47.123	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	24.000	24.000	24.000	24.000	
4.3.6 Inkomensoverdrachten - overige overheden	28.000	28.000	28.000	28.000	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	3.000	3.000	3.000	3.000	
6.3 - Inkomensregelingen	1.642.868	1.642.868	1.642.868	1.642.868	W&E

TAAKVELDENBEGROTING GEMEENTE VAALS 2021 - 2024

	2021	2022	2023	2024	Programma
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	38.710	37.800	37.800	37.800	
2.1 Belastingen		910	910	910	
3.4.1 Specifieke uitkeringen in natura	35.000	35.000	35.000	35.000	
3.8 Overige goederen diensten	19.625	19.625	19.625	19.625	
4.1.1 Soiale uitkeringen in geld	4.366.531	4.366.531	4.366.531	4.366.531	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	1.186.694	1.186.694	1.186.694	1.186.694	
4.4.8 Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	236.000	236.000	236.000	236.000	
Baten					
4.3.1 Inkomensoverdrachten - Rijk	-4.239.692	-4.239.692	-4.239.692	-4.239.692	
6.4 - Begeleide participatie	1.581.739	1.433.392	1.298.957	1.229.886	W&E
Lasten					
2.1 Belastingen	436	436	436	436	
3.8 Overige goederen diensten	23.000	23.000	23.000	23.000	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	1.526.654	1.378.307	1.243.872	1.174.801	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	31.649	31.649	31.649	31.649	
6.5 - Arbeidsparticipatie	270.841	271.041	271.041	271.041	W&E
Lasten					
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	175.789	175.789	175.789	175.789	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	95.052	95.252	95.252	95.252	
6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	120.000	120.000	120.000	120.000	M&V
Lasten					
3.4.1 Specifieke uitkeringen in natura	120.000	120.000	120.000	120.000	
6.71 - Maatwerkdienstverlening 18+	1.817.720	1.773.376	1.780.338	1.785.791	M&V
Lasten					
3.4.1 Specifieke uitkeringen in natura	1.450.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	248.125	254.618	262.440	268.759	
4.3.6 Inkomensoverdrachten - overige overheden	200.000	200.000	200.000	200.000	
Baten					
4.3.6 Inkomensoverdrachten - overige overheden	-80.405	-81.242	-82.102	-82.968	
6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	1.300.000	1.300.000	1.300.000	1.300.000	M&V
Lasten					
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	1.265.000	1.265.000	1.265.000	1.265.000	
4.3.6 Inkomensoverdrachten - overige overheden	35.000	35.000	35.000	35.000	
6.81 - Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	M&V
6.82 - Geëscaleerde zorg 18-	237.480	237.480	237.480	237.480	M&V
Lasten					
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	100.000	100.000	100.000	100.000	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	137.480	137.480	137.480	137.480	
7 - Volksgezondheid en milieu	150.368	-204.096	-267.201	-270.667	
7.1 - Volksgezondheid	466.318	460.318	460.318	460.318	M&V
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	21.000	21.000	21.000	21.000	
3.8 Overige goederen diensten	40.520	34.520	34.520	34.520	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	354.798	354.798	354.798	354.798	
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	50.000	50.000	50.000	50.000	
7.2 - Riolering	-76.739	-260.050	-315.851	-294.429	W&V
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	109.320	107.160	105.000	105.360	
2.1 Belastingen	270	270	270	270	
3.5.1 Ingeleend personeel	30.000	0	0	0	
3.8 Overige goederen diensten	334.988	312.156	319.488	312.510	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	37.509	38.447	39.150	40.088	
7.3 Afschrijvingen	371.938	368.317	373.037	381.285	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	136.187	142.800	131.997	122.052	
Baten					
2.2.1 Belastingen op producenten	-1.096.351	-1.228.600	-1.284.193	-1.255.394	
2.2.2 Belastingen op huishoudens	-600	-600	-600	-600	
3.8 Overige goederen diensten					
7.3 - Afval	-449.662	-539.815	-517.119	-542.007	W&V
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	122.410	120.430	118.450	118.780	
2.1 Belastingen	990	990	990	990	
3.8 Overige goederen diensten	1.049.080	1.035.856	1.062.738	1.037.152	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	40.164	41.168	41.921	42.926	
7.3 Afschrijvingen	21.593	21.593	23.191	23.528	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	5.316	5.576	5.125	4.484	
Baten					
3.7 Leges en andere rechten	-1.675.223	-1.751.436	-1.755.542	-1.755.875	

TAAKVELDENBEGROTING GEMEENTE VAALS 2021 - 2024

	2021	2022	2023	2024	Programma
3.8 Overige goederen diensten	-13.992	-13.992	-13.992	-13.992	
7.4 - Milieubeheer	202.478	127.478	97.478	97.478	W&V
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	2.960	2.960	2.960	2.960	
3.5.1 Ingeleend personeel	74.000	0			
3.8 Overige goederen diensten	35.048	34.048	4.048	4.048	
4.3.3 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	90.470	90.470	90.470	90.470	
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	7.973	7.973	7.973	7.973	W&V
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	660	660	660	660	
3.8 Overige goederen diensten	13.313	13.313	13.313	13.313	
<i>Baten</i>					
3.8 Overige goederen diensten	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	858.684	754.793	769.806	765.867	
8.1 - Ruimtelijke ordening	565.853	476.962	491.975	488.035	W&V
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	204.250	204.250	204.250	204.250	
2.1 Belastingen	840	840	840	840	
3.5.1 Ingeleend personeel	40.000	20.000	0		
3.8 Overige goederen diensten	147.071	117.871	157.871	157.871	
7.3 Afschrijvingen	63.165	59.500	59.500	59.500	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	112.527	76.501	71.514	67.574	
<i>Baten</i>					
3.6 Huren	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	
8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	W&V
8.3 - Wonen en bouwen	292.831	277.831	277.831	277.832	W&V
<i>Lasten</i>					
1.1 Salarissen en sociale lasten	362.350	362.350	362.350	362.350	
2.1 Belastingen	1.197	1.197	1.197	1.197	
3.8 Overige goederen diensten	83.554	43.458	43.854	44.230	
7.3 Afschrijvingen	13.498	13.484	13.575	13.663	
7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente	4.381	4.491	4.004	3.541	
<i>Baten</i>					
3.6 Huren	-14.149	-14.149	-14.149	-14.149	
3.7 Leges en andere rechten	-155.000	-130.000	-130.000	-130.000	
3.8 Overige goederen diensten	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	

Totale lasten	31.950.197	31.707.809	31.791.194	31.084.746
Totale baten	-31.890.622	-31.715.053	-32.229.100	-31.764.949
Saldo	59.575	-7.244	-437.906	-680.203

Verplichte beleidsindicatoren BBV:

Beleidsindicator	Eenheid	Peiljaar	Waarde Vaals	Waarde Nederland
Onderwijs – absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	0	1,9
Onderwijs – relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	21	23
Onderwijs – vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2018	2,1%	1,9
Sport, cultuur en recreatie – niet sporters	Percentage	2016	54,4%	48,7%
Sociaal domein – jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2015	1%	1%
Sociaal domein – kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2018	10%	7%
Sociaal domein – jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	13%	12,2%
Sociaal domein – jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	1,2%	1,2%
Sociaal domein – jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	-	-	0,4%
Sociaal domein – cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	2019	480	670
Volksgesondheid en milieu – omvang huishoudelijk restafval	Kilogram/inwoner	2018	113	172
VHROSV – nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2019	9,2	9,2
VHROSV – demografische druk	Percentage	2020	77,8%	70%
Economie – functiemenging	Percentage	2019	29,6%	53,2%
Economie – vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2019	127,1	151,6
Sociaal domein – banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2019	384,4	792,1
Sociaal domein – netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2019	54,4%	68,8%
Sociaal domein – werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2018	2%	2%
Sociaal domein – personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2019	453,6	381,7
Sociaal domein – lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2019	285,8	207
Volksgesondheid en milieu – hernieuwbare elektriciteit	Percentage	2018	5,9%	18,5%
Veiligheid – verwijzingen HALT	Aantal per 10.000 inwoners	2019	132	132
Veiligheid – winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2018	1	2,2
Veiligheid – geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2018	3,2	4,9
Veiligheid – diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2018	2,0	2,5
Veiligheid – vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2018	4,6	5,8
VHROSV – gemiddelde WOZ-waarde	Duizend Euro	2019	155	248
VHROSV – gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2020	691	700
VHROSV – gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2020	790	773

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Beleidsindicator	Eenheid	Peiljaar	Waarde
Bestuur en ondersteuning – formatie	FTE per 1.000 inwoners	2021	7,6
Bestuur en ondersteuning – bezetting	FTE per 1.000 inwoners	2021	7,3
Bestuur en ondersteuning – apparaatskosten	Kosten per inwoner	2021	€ 317,78
Bestuur en ondersteuning – externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2021	2,8% - € 186.000
Bestuur en ondersteuning - overhead	% van totale lasten	2021	10,0%

Bron: eigen gegevens

Prognose meerjarenbalans	Realisatie	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Activa						
<u>Vaste activa</u>						
Immateriële vaste activa	118	110	102	94	86	72
Materiële vaste activa	28.507	31.894	28.131	27.263	25.506	24.529
Financiële vaste activa - excl. verstrekte leningen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0
Financiële vaste activa - verstrekte leningen > 1 jaar	112	106	100	100	100	100
Totaal vaste activa	28.737	32.110	28.333	27.457	25.692	24.701
<u>Vlottende activa</u>						
Voorraden	7.077	3.592	3.088	3.088	3.088	3.088
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0	0	0	0	0
Liquide middelen	31	0	0	0	0	0
Kortlopende vorderingen	3.364	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Overlopende activa	281	0	0	0	0	0
Totaal vlottende activa	10.753	7.592	7.088	7.088	7.088	7.088
Totaal activa	39.490	39.702	35.421	34.545	32.780	31.789
Passiva						
<u>Vaste passiva</u>						
Resultaat boekjaar	-263	-673	-60	7	438	680
Reserves	7.064	5.509	4.240	4.213	4.295	4.146
Voorzieningen	1.492	807	1.450	1.398	1.327	1.328
Opgenomen leningen > 1 jaar	26.099	24.380	22.751	21.111	19.471	17.831
Totaal vaste passiva	34.392	30.023	28.381	26.729	25.531	23.985
<u>Vlottende passiva</u>						
Kasgeldleningen	0	2.000	0	1.000	1.000	1.000
Bankschulden	0	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Kortlopende schulden	4.349	5.679	5.040	4.816	4.249	4.804
Overlopende passiva	749	0	0	0	0	0
Totaal vlottende passiva	5.098	9.679	7.040	7.816	7.249	7.804
Totaal passiva	39.490	39.702	35.421	34.545	32.780	31.789

EMU Saldo		Begroting				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	(+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	-1.858	-426	288	770	823
2.	(+) Afschrijvingen ten laste van de exploitatie.	1.909	1.870	1.752	1.756	1.734
3.	(+) Bruto dotatie aan voorzieningen ten laste van de exploitatie.	0	30	30	530	30
4.	(-) Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd.	3.249	35	876	482	370
5.	(+) Ontvangen bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen in mindering gebracht op de onder post 4 bedoelde investeringen.	6	6	0	0	0
6.	(+) Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Opbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs).	0	0	0	0	0
7.	(-) Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	0	0	0	0	0
8.	(+) Grondverkopen: Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs).	2.461	2.250	0	0	0
9.	(-) Betalingen ten laste van de voorzieningen.	252	40	82	602	29
10.	(-) Betalingen die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten.	0	0	0	0	0
11.	Verkoop van aandelen:					
11a.	Gaat u deelnemingen en aandelen verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee	nee	nee
11b.	(-) Zo ja wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst?	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-983	3.655	1.112	1.972	2.188